

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

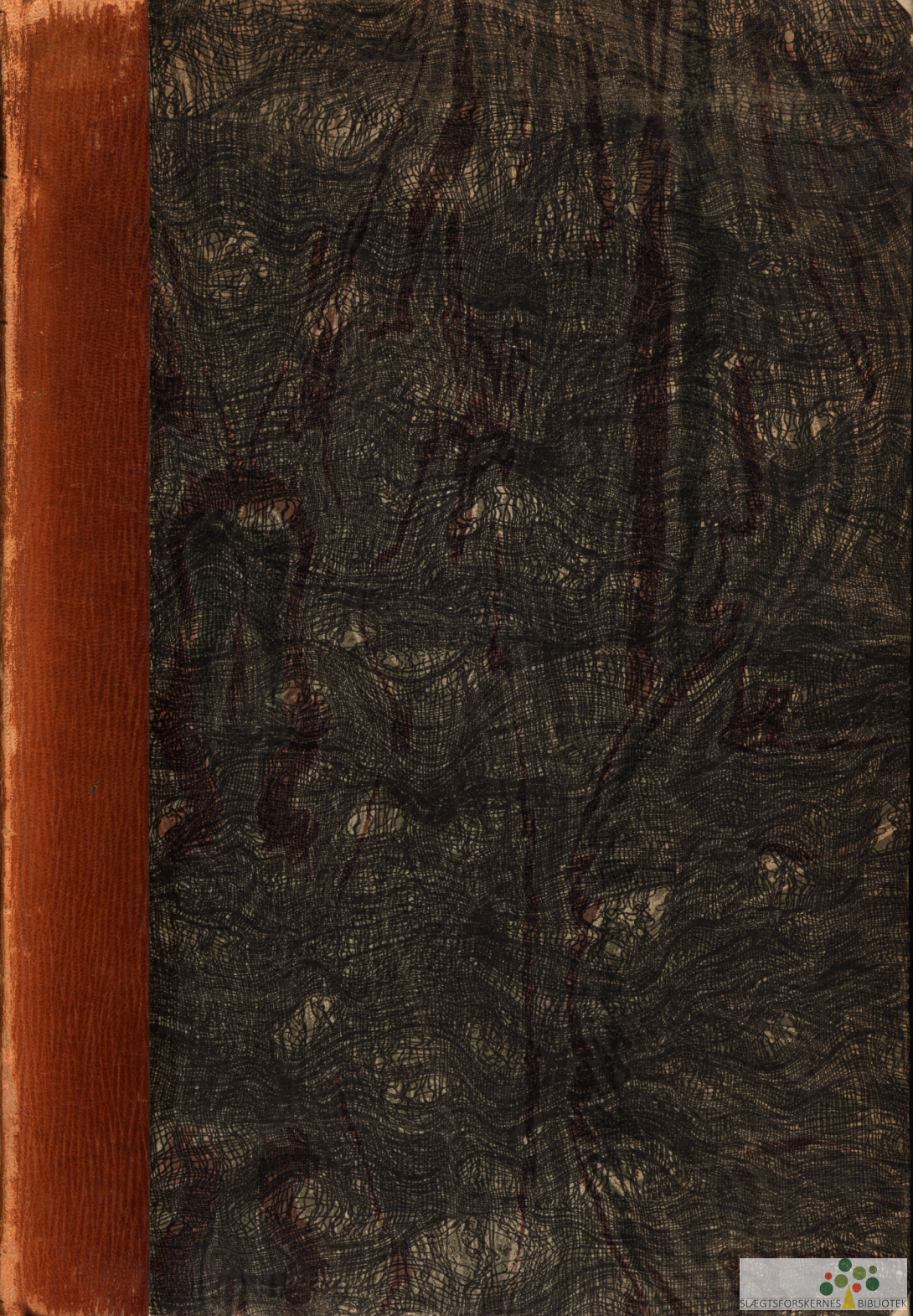
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OPTEGNELSER

VEDRØRENDE

FAMILIEN KIØRBOE

OPTEGNELSER

VEDRØRENDE

FAMILIEN KIØRBOE

AF

GENERALDIREKTØR V. KIØRBOE
OG SOGNEPRÆST W. KIØRBOE

TRYKT SOM MANUSKRIFT

KØBENHAVN

H. H. THIELES BOGTRYKKERI

1910

INDHOLD

DEN NORSKE DEL AF VOR FAMILIE DERIBLANDT VORE OLDEFORÆL- DRE AF V. K.	7
VORE BEDSTEFORÆLDRE AF V. K. .	26
KAMMERRAAD P. A. KIØRBOE, HANS SØSKENDE OG EFTERKOMMERE AF V. K.	36
GROSSERER F. W. KIØRBOE OG EF- TERKOMMERE AF W. K.	57
FAMILIEN KIØRBOE I CHRISTIANS- FELD AF V. K.	73

DEN NORSKE DEL AF VOR FAMILIE DERIBLANDT VORE OLDEFORÆLDRE

I et af Værelserne hos mine Forældre i Skjægs Mølle hang der i min Barndom et Billede, en farvelagt Tegning forestillende et norsk Landskab med nogle Huse, og under Billedet stod der „Kiørboe paa Vejen mellem Bragernæs og Christiania“.

Det er al Tid blevet fortalt, at vor Slægt stammede fra den paa Billedet angivne Gaard Kiørboe, og at denne Gaard i Slægtens Velmagtsdage havde været i Familiens Besiddelse.

Gaarden, der efter norske Forhold er en ikke ubetydelig Avlsgaard, og som har en smuk og komfortabel indrettet Hovedbygning, ligger overordentlig smukt et Par Mil fra Kristiania ved Fjordens vestlige Side nær ved Jernbanestationen Sandviken.

Jeg maa imidlertid berøve mine ærede Slægtninge alt Haab om, at Slægten tidligere — i al Fald i de sidste Par hundrede Aar — har været knyttet til denne Gaard, thi jeg har ved i det norske Rigsarkiv at gennemgaa de paagældende Skøde- og Panteprotokoller for Tiden fra Aar 1700 ikke fundet nogen Person af Navnet Kiørboe som Ejer af eller Panthaver i Gaarden. Det er ogsaa rimeligere, at Slægten stammer fra en anden Gaard af Navnet Kjørbo eller Kjerbo (de to Ord bruges i Flæng), der ligger paa den østlige Side af Kristiania Fjord i Rakkestad Præstegjæld i Egnen ved Moss, og det er saa meget rimeligere, som det er i denne By og den nærliggende Frederiksstad, at Slægten først træder frem. Det kan ogsaa tænkes, at Slægten stammer fra Gaarden Kjørbu eller Kjerbu i Hobøl Præstegjæld ogsaa i Egnen ved Moss.

Den ældste af Slægten, som jeg har kunnet faa Besked om, er en Købmand i Frederiksstad Hans Christensøn Kiørboe, som i Jan. 1691 faar kongelig Tilladelse til at vies hjemme i Huset uden Trolovelse og Lysning med Anne Gjerbrandsdatter Nordmand i Frederiksstad. Det vides ikke, naar Manden og Konen døde, eller hvor mange Børn der var i Ægteskabet, men i al Fald var der tre

Sønner Christen, Andreas og Gjerbrand. Den sidste var Søløjtnant og forliste i Aaret 1724 paa en Rejse fra Frankrig til Frederiksstad med Skibet „Onsala Galle“. Titelen „Lieutenant“ fører Tanken hen paa, at han rimeligvis har deltaget i den kun 3 Aar før hans Død tilendebragte store nordiske Krig, hvis Slutning netop udkæmpedes nær hans Fædrenestad (Frederikshalds Belejring, Dynekilen osv.).

De to andre Brødre vare Handelsmænd i Frederiksstad, hvor de handlede under Firmanavn: „Christen & Andreas Kiørboe“, og samtidig havde de i Fællesskab en Filial paa Moss. Senere overtog Christen Kiørboe Forretningen paa Moss, medens Andreas Kiørboe blev i Frederiksstad, men de opgave senere begge Handelen, og Christen Kiørboe blev Postmester paa Moss, og Andreas Kiørboe Underfoged¹ i Frederiksstad.

Om disse to Brødres Efterkommere vides følgende fra norske Kirkebøger og Archiver:

I

Christen Kiørboe, der døde paa Moss 25. Januar 1747, var gift med Karen Pedersdatter, der døde 18. April 1761, og Efterkommerne af dette Ægteskab vare:

1. Anna Birgitte, f. paa Moss 1722; conf. der Paaske 1740, 18 Aar gl., † paa Frederikshald 1771. Gift paa Moss 1. Februar 1751 (trol. 1. Januar) med Hans Hansen paa Frederikshald. Deres Søn var den Hans Hansen, Kopist i Rentekammeret, der var gift med Inger Hansdatter Kiørboe.
2. Maren, f. paa Moss 1724; conf. der Mikkelsdag 1740, 16 Aar gl. Hun nævnes ej 1761 og var derfor da vistnok død.
3. Birgitte Kirstine, døbt paa Moss 4. Juni 1725, † før 1761.
4. Maren Sophie, døbt paa Moss 29. Juli 1726, † før 1761.
5. Hans, døbt paa Moss 26. August 1727; conf. paa Moss 16 Aar gl.; levede i 1761 og var da i Kristiania; vistnok dén Hans Kiørboe der 14. Juni 1754 i Kristiania blev gift med Kristine Haakensdatter.
6. Marie, døbt paa Moss 12. November 1728, † før 1761.
7. Christian, døbt paa Moss 12. November 1729; begravet der 27. Maj 1730.
8. Dødfødt Barn, begr. paa Moss 28. November 1730 (?).

¹ Ved Underfoged forstaas en i de større norske Provensbyer ansat kommunal Embedsmand, der paa Byfogdens Vegne besørger Auktioner, Exekutioner og lignende.

9. Christian, døbt paa Moss 15. Juni 1731, begr. der 11. Februar 1736.
10. Petter, døbt paa Moss 29. Juli 1732; begravet der 15. Oktober 1738.
11. Christen, født paa Moss 31. Oktober 1733 (døbt 6. November s. A.), conf. der 16 Aar gl. 11. Januar 1750. Han blev 20. Juni 1764 4. Kopist i det norske Krigsdirektorium, 24. Januar 1767 Krigssekretær og 2. Cancelist samt senere Proviantforvalter i Frederiksstad, hvor han blev begravet 17. December 1790, 57 Aar gl.
 Gift i Frederiksstad 17. Juni 1777 med Maren Sigersted, døbt i Frederiksstad 20. Februar 1758, † der 5. Januar 1829, Datter af Byfoged i Frederiksstad Niels Sigersted og Elen Margrethe Thomsen. Maren Sigersted blev 2. Gang gift i Frederiksstad 29. Maj 1793 med Major, senere Oberst Knud Adolph Gyldenstjerne Røepstorff, født i Frederiksstad 5. Marts 1746, † der 31. Oktober 1824, Søn af Generalmajor Carl Ludvig R. og Sehested.
 - a. Niels Christian, døbt i Frederiksstad 22. December 1778, † (i Bergen?) 16. Maj 1843. Cand. jur. 1801, i 1822 Foged i Sønd og Nordfjord, senere Skattefoged i Bergen. Kom i Kasseangel og blev suspenderet 4. December 1832. Ved Højesteretsdom af 28. November 1839 dømt til Embedsfortabelse og at tilsvare Statskassen 14,608 Spd. 16 M. samt til Slaveri, indtil Beløbet blev betalt. Ved kgl. Resol. 18. Juni 1840 fritaget for Slaveri mod Fæstningsarrest.
 Gift 1. Gang med Augusta Louise Hansen, døbt i Trinit. Kirke i Kjøbenhavn 28. August 1775, Datter af Possementmager Frederik Jacob H. og Cathrine Thomerdatter.
 2. Gang i Førde 1. Juni 1818 med Margrethe Kirsebom Petersen, døbt i Bergen 6. Juni 1786, Datter af Styrmand Jonas Kirsebom P. og Anna Gise Petersen.
 - b. Christen, døbt i Frederiksstad 8. Oktober 1782, begr. der 12. Juli 1784.
 - c. Karen Margrethe, døbt i Frederiksstad 17. Februar 1785, begr. der 27. Juni 1789.
12. Karen Kirstine, døbt paa Moss 11. December 1734; conf. der 17 Aar gl. 1. November 1752; gift med Konstabel Haagen Orge-sen paa Frederiksværn.
13. Birgitte Petronelle, døbt paa Moss 21. December 1735.

14. Margrethe Charlotte Sophie, døbt paa Moss 30. August 1737; conf. der 16 Aar gl. 21. April 1754.
15. Molene Dorothea, døbt paa Moss 15. Januar 1740.
16. Engel Marie, muligens Nr. 6. Hun levede ved Skiftet efter Enken og var da gift med Johan Christopher Bartøe i Kjøbenhavn.

II

Andreas Kiørboes og Kirstine Pedersdatters Børn vare:

1. Anna, døbt i Frederiksstad 31. Oktober 1722; var i 1775 ugift i Kraakstads Præstegaard; begr. i Kraakstad 2. Juli 1787, 53 Aar gl.
2. Berthe Marie, døbt i Frederiksstad 25. Januar 1724; var i 1775 ugift i Kraakstad, hvor hun endnu levede 1801; begr. i Kraakstad 19. Juni 1801, 77 Aar gl.
3. Engel, døbt i Frederiksstad 19. Marts 1725, † paa Kraakstad Præstegaard 1795 (begr. 18. December s. A.), gift med Jens Hørbye, født i Kristiania 1. Marts 1710, † paa Kraakstad Præstegaard 17. Oktober 1785 (begr. 27. s. M.), Søn af Skrædder i Kristiania Jens Jenssøn Hørbye og Ragnhild Pedersdatter. Han blev Student fra Kristiania Skole 1728, blev theol. Candidat 1734, personel Kapellan hos Hr. Gerbrand Nordmand i Rakkestad 1736, Sognepræst til Rødenes 4. Juli 1747 og til Kraakstad 16. Juni 1773, hvilket Kald han 3. September 1783 afstod til Sønnen. Hørbye var 1. Gang gift med Olava Sophie Sechmann.
4. Hans, døbt i Frederiksstad 31. Maj 1726, begr. der 14. Juni 1785, 59 Aar gl. Købmand i Frederiksstad, hvor han tillige var Stempelpapirsforhandler. Skifte efter ham holdtes 8. Juni 1785.

Gift paa Moss 23. Juni 1757 med Maria Jensdatter „Moss“, født der c. 1729, begr. i Frederiksstad 5. November 1785, 66 Aar gl., Datter af Sr. Jens Hanssøn (Gay) og Inger Ramberg. Skifte efter hende holdtes i Frederiksstad 7. November 1785. 2 Børn:

 - a. Christine, døbt i Frederiksstad 11. December 1759; var i 1785 ugift. Efter Forældrenes Død skal hun være rejst til Kjøbenhavn, hvor hun siden levede.
 - b. Inger Hansdatter, døbt i Frederiksstad 8. Juni 1761.

Gift i Frederiksstad 2. September 1785 med Hans Hansen, der i 1785 var Copist i Rentekammeret i Kjøbenhavn.
5. Peder, døbt i Frederiksstad 31. Marts 1728, † som Købmand i Kristiania (vor Oldefader).
6. Hermann, døbt i Frederiksstad 21. Juni 1729, † der 29. Januar

1793 (begr. 5. Februar, 64 Aar gl., som fhv. Købmand. Skifte 29. November 1793. Boet fallit.

Gift paa Frederikshald c. 1772 med Anna Cathrine Lyche, født paa Frederikshald, † der 11. Januar 1834, 87 Aar gl. Datter af Visitør Christen L. og Anne Cathrine Berg. Hun tilbragte vel en Snes Aar i Huset hos sin Datter paa Frederikshald og var i de sidste Aar sengeliggende. Allerede forinden Mandens Død rejste hun til Broderen paa Frederikshald, fordi det gik ud med Manden, som ogsaa ophørte med sin Handel. Her opholdt hun sig først paa Gaarden Torterød i Berg¹, men da Broderen solgte denne, flyttede hun til Frederikshald, hvor hun holdt Skole. 1 Søn og 4 Døtre:

- a1. Christine Marie, døbt i Frederiksstad 31. Januar 1774, begr. i Kristiania 1. April 1803, 29 Aar gl. Ugift.
- b1. Anna Magdalene (Malene), døbt i Frederiksstad 21. Juni 1775, † paa Frederikshald 1857.

Gift paa Frederikshald med Købmand, senere Undertoldbetjent paa Frederikshald, Sørensen, der maatte ophæve Handelen paa Grund af uordentligt Levnet. Han stod i Butik hos Købmand Christen Andersen paa Frederikshald, men blev senere Undertoldbetjent. 1 Søn og 1 Datter.

- c1. Johanne Nicoline, født i Frederiksstad 23. Januar 1778, † paa Frederikshald 25. Oktober 1823, 46 Aar gl. Ugift.
- d1. Peder, født paa Torterød i Berg (døbt paa Frederikshald 3. Februar) 1784, † i Sponvigen 23. April 1846 som Landhandler. Han var først Skibsfører, blev fanget af Englænderne og sad et Aar i Prison i England. Gav sig derefter til Handelen med sin Fætter Sven Lyche paa Frederikshald, men da Lyche giftede sig c. 1820, skiltes de ad, og Kiørboe etablerede sig paa egen Haand som Købmand der, hvilket han var til Frederikshalds Brand i 1826, der aldeles ødelagde ham. Senere købte og bebyggede han en Grund paa Frederikshald, hvor han drev Handel, indtil han i 1840 Aarene nedsatte sig i Sponvigen i Berg, hvor han i mange Aar drev Landhandleri.

Gift paa Frederikshald 22. September 1824 med Sophie Magdalena Ekstein, født paa Frederikshald 1800, † (?) Datter af Skipper Ekstein.

- a2. Jens Herman, født paa Frederikshald 6. Juli 1825

¹ Bygd nær Frederikshald.

- (Hjemmedaaben stadf. i Kirken 9. November s. A.); var Ingenting og blev Ingenting. Indskrænket. Ugift.
- b2. Johan Nicolai (Lyche), født paa Frederikshald 30. September 1827 (døbt 23. December s. A.), † i Sponvigen 5. Oktober 1848, 21 Aar gl. Ugift. Styrmand.
- c2. Carl Ludvig, født paa Frederikshald 18. Oktober 1830 (døbt 3. April 1831), † i Østre Aker ved Kristiania 7. Juli 1906, 75 Aar gl. Skomager. Ugift.
- d2. Caroline Magdalena Margrethe, født paa Frederikshald 25. August 1832, † ugift paa Nordstrand i Ø. Aker.
- e2. Sven Ditlev, født paa Frederikshald 20. September 1834 (døbt 30. December s. A.), † ugift paa Søen.
- f2. Peder, født paa Frederikshald 30. September 1836 (døbt 17. November s. A.), † ugift som forhenvær. Kontorbud i Kristiania 1901.
- g2. Ole Michael, født paa Frederikshald 4. Februar 1841 (døbt 20. August s. A.), † ugift paa Namsos 1899 som forhenvær. Trælasthandler.
- e1. Poulina Rasch, født paa Tørtørød i Berg (døbt paa Frederikshald 1. Oktober 1788) 13. September 1788. † paa Lysters Præstegaard 5. Juli 1873, 85 Aar gl. Ugift. Hun var i 1801, kun 13 Aar gl., „Husjomfru“ hos Kapt. Sommerschild paa Lilledejør i Eidsbergs Præstegjeld, var i 8 Aar hos Præsten Støren i Eidsberg, senere i Hallingdal, derpaa i 2½ Aar hos Fru Størens Broder, Skipper, senere Købmand Rasmus Brandt i Drammen, kom i 1817 til Præsten Tandberg i Tønsberg og senere i Frederiksstad og paa Modum og fulgte i 1872 med Tandbergs Svingersøn Hald til Lyster.
7. Albert (Albrecht), døbt i Frederiksstad 25. December 1730, begr. paa Moss 12. Juni 1773 som Toldinspektør og Visitør der.
Gift med Maren Sørensdatter Bærøe, født i Drøbak 4. September 1734, † i Trondhjem 28. Marts 1823, 89 Aar gl.
- a1. Else Kirstine, døbt paa Moss 19. November 1761. conf. der 8. Oktober 1775, 15 Aar gl., og † i Trondhjem 8. Maj 1835.
Gift 28. November 1780 med Foged, senere Amtmand, Christen Thorberg Hegge.
- b1. Anders, døbt paa Moss 19. Februar 1762, conf. der 28. Septbr. 1777, 16 Aar gl., † i Kristianssand 18. Marts 1821, 59 Aar gl. Han blev Ex. jur. 1788, var Prokurator paa Moss og blev senere Sorenskriver i vestre Bobyggelagets Sorenskriveri.

- Gift 1. December 1791 med Karen Marie Benedicte Bille, født i Stege 17. Juli 1768, † i Kristianssand 16. April 1821. Datter af Kaptejn Mathias Bille og Hustru Adolphine Kristine Friedenreich. Deres Børn vare:
- a2. Maren Mathea, født paa Moss 11. December 1792, † i Kristianssand 25. April 1821.
 Gift med By- og Raadstueskriver der Isaach Willoch, født 1. September 1787, † i Kristianssand 27. August 1865, Søn af resid. Kapellan til Øiestad Johan Andreas W. og Catharina Faye.
- b2. Mathias Bille, født paa Moss 28. August 1794, † i Kristianssand 29. Oktober 1859 (Student 1811, Cand. jur. 14. Juni 1815, Stiftsoverretsprokurator i Kristianssand 1819, Assessor i Stiftsoverretten der 1829, Sorenskriver i Lyngdal 1843 og Stiftamtmand 1852. R. St. O. O. 1853.
 Gift i Kristianssand 12. August 1825 med Sina Simonsen, født paa Gaarden Ormestad i Søgne 19. September 1804, † i Kristianssand 9. Marts 1874. Datter af Gaardbruger Jacob Simonsen. Ægteskabet barnløst.
- c2. Anne er ikke født paa Moss; conf. der 18 Aar gl., 26. Juni 1804.
- d2. Albertha, født 1799, † i Kristianssand 3. Juni 1885, 86 Aar gl. Ugift.
- c1. Søren Christian, døbt paa Moss 23. Marts 1763, vel den „Inspektør Kiørboes Søn“, der blev begravet paa Moss 2. April s. A.
- d1. Anne Cathrine Wind, døbt paa Moss 14. Juni 1764, † paa Øraker i Aker 6. Juli 1830, 66 Aar gl.
 Gift 1796 med Sognepræst til Borre i Jarlsberg, Tobias Müller, født paa Reggestad i Vaale Sogn i Jarlsberg 17. Juni 1753 (døbt 23. s. M.), † paa Borre Præstegaard 28. August 1813 (begr. 1. September s. A.), Søn af Sorenskriver i Jarlsbergs nordre Distrikt Morten M. og Else Cathrine Tobiasen. Han var 1. Gang gift i Hof i Jarlsberg 1789 med Bodil Johanne Schjelderup, døbt i Hof 10. Januar 1767, † i Borre 1. Januar 1796, Datter af Sognepræst Jacob Worm S. og Barbara Christensdatter Holst.
- e1. Jensine, døbt paa Frederikshald 6. Oktober 1767 (født 28. September s. A.), †

- Gift med Forvalter Peter Jacob Grüner, født i Romedal 16. April 1763, † 13. November 1831.
- f1. Susanna Marthea, døbt paa Moss 18. Februar 1771, † i Trondhjem 5. Februar 1828, 56 Aar gl.
- g1. Albert, døbt paa Moss 10. December 1773, begr. der 19. Marts 1774.
8. Gerbrand, født i Frederiksstad c. 1732, † paa Frederikshald Maj 1782 som By- og Raadstueskriver.
- Gift 1. Gang paa Frederikshald c. 1763 med Susanna Wiel, døbt paa Strømsø 9. Februar 1746, † paa Frederikshald 1764. Datter af Købmand Mads Madssøn W. og Magdalena Landatter Moss.
2. Gang paa Moss 25. Maj 1765 med Birgitte Lucie Kirkemo. døbt paa Moss 28. November 1747, † paa Frederikshald 1768. Datter af Tolder Johannes Kirkemo og Anna Cathrina Thomé samt Enke efter Holtzførster Ole Nicolai Schierdahl Walther, begr. paa Moss 30. Maj 1764.
3. Gang i Oslo 1. September 1768 med Anna Sophie Brøcher. Datter af Generalkrigskommissær Johan B. og Dorothea Maria Wauvert.
- a1. Christine, gebrækkelig, † ung.
- b1. Susanne, † i Kristiania 2. April 1832, 66 Aar gl.
- Gift med Købmand paa Frederikshald Hartvig Tambs, døbt i Frederiksstad 6. April 1753, † paa Frederikshald 13. Maj 1813. Søn af Sognepræst til Frederiksstad Frederik T. og Ellen Margrethe Zwergius. En brav og bemidlet Mand, men med hvem det gik ud. Han var først gift med Cecilie Cathrine Haarbye.
- c1. Birgitte Lucie, døbt paa Frederiksstad 9. Februar 1770.
9. Andrea, født i Frederiksstad c. 1734; opholdt sig i 1775 hos Broderen Hans, † ugift ved at vælte med en Vogn i Larvik.

Om FAMILIEN KIØRBOE PAA KONGSBERG vides følgende:
Ole Kiørboe; af Børn kendes:

1. Karen Olsdatter Kiørboe, begr. paa Kongsberg 2. August 1776, 87 Aar gl. Skifte 29. Juli 1776. Ugift.
2. Niels (Olsson) Kiørboe, Prokurator paa Kongsberg.
Gift 1. Gang paa Eker 7. September 1729 med Margrethe Schouberg, døbt paa Eker 3. April 1707, begr. paa Kongsberg 10. Februar 1742. Datter af Sorenskriver Christian S. og Karen Kleboe.

2. Gang med Johanne Marie Wendelboe, begr. paa Kongsberg 18. August 1778, 58 Aar gl. Datter af Sorenskriver i Numedal Christen Hanssøn Wendelboe og Karen Brandt.

- a. Christiane var i 1776 gift med Holtzførster Hans Jacob Wølner i Trondhjem.
- b. Anne Cathrine, døbt paa Kongsberg 11. Februar 1729, † ugift paa Kongsberg 1779.
- c. Annichen Sophie, døbt paa Kongsberg 17. Juli 1732.
- d. Margrethe Dorothea, døbt paa Kongsberg 4. Juni 1734; gift der 30. Marts 1756 med Konduktør Jens Irgens Møller.
- e. Alhed, døbt paa Kongsberg 21. Maj 1738, † i Kragerø 13. Juni 1813; gift 1. Gang paa Kongsberg 29. September 1759 med Mr. John Hoff og 2. Gang paa Kongsberg 30. Maj 1770 med Organist Johan Ludvig Schweigaard. Stammoder til den senere saa bekendte Slægt Schweigaard.
- f. Oluf, døbt paa Kongsberg 7. Januar 1745.
- g. Margrethe, døbt paa Kongsberg 20. August 1746, begr. paa Modum 25. Februar 1785; gift paa Kongsberg 29. Januar 1769 med Berg- og Forstkandidat Sr. Otto Schmidt.
- h. Ole, døbt paa Kongsberg 7. Februar 1749; var 1776 Fuldmægtig hos Amtmand Fjeldsted.
- i. Karen, døbt paa Kongsberg 10. August 1750; var i 1778 ugift; er maaske den Karen Kiørboe der 15. November 1782 i Frederiksstad blev gift med Købmand Christian Holst (Christen Kiørboe var Forlover).
- k. Christen, døbt paa Kongsberg 16. Oktober 1752; var i 1776 hos en Købmand i Frederiksstad. Det er formodentlig den Christen Kiørboe der senere blev Købmand i Frederiksstad, hvor han blev begravet 27. Februar 1789; gift i Frederiksstad 7. Maj 1782 med Elen Marie Wielsgaard, Datter af Sr. Peder Wielsgaard.
 - a 1. Peder Wielsgaard, døbt i Frederiksstad 13. Maj 1783, begr. der 9. Juli 1784.
 - b 1. Johanne Marie, døbt i Frederiksstad 3. September 1784; levede i 1801, 17 Aar gl., ugift i Frederiksstad.
 - c 1. Peder Wielsgaard, døbt i Frederiksstad 5. Oktober 1785; levede 1800, men findes ej i Folketællingen for Frederiksstad i 1801, saa han vel da har været borte fra Stedet.
 - d 1. Et dødfødt Pigebarn, Tvilling af foregaaende, begr. i Frederiksstad 30. September 1785.

- e. Nicola, døbt paa Kongsberg 4. Februar 1756, begr. der 7. Maj 1779, 23^{1/2} Aar gl., ugift.
3. Ole (Olsson) Kiørboe. Blandt hans Børn var:
- a. Ole Kiørboe, Høker i Kristiania, begr. i Oslo Hospitalskirke 25. April 1808, 71 Aar gl. Gift med Else Falch Thrane, begr. i Oslo Hospitalskirke 9. November 1803, 68 Aar gl.
- a1. Johan, døbt i Kristiania 18. Juni 1770.
- b1. Andreas Thrane, døbt i Kristiania 7. Juni 1773.
- c1. Anne Jacobea, døbt i Kristiania 15. September 1777, begr. der 24. November 1778.
- b. Jørgen Olsson Kiørboe, begr. i Skoger ved Drammen 5. November 1770, 40 Aar gl. Han blev 1758 Schichtmester ved det Jarlsbergske Blyværk: Gift i Kristiania 19. Oktober 1753 med Elen Marie Bech.
- a1. Frants Henrik, døbt i Akers Slotskirke 17. Oktober 1755, begr. der 10. September 1756.
- b1. Ole, døbt i Akers Slotskirke 9. September 1757.
- c1. Frants Henrik, begr. i Skoger 9. April 1761, 1 Aar 11 Maaneder gl.
- d1. Johan, begr. i Skoger 20. December 1765, 5 Aar gl.
- e1. Sille Marie, begr. i Skoger 27. April 1765, 1 Aar 8 Dage gl.
- f1. Marie Henrikke, begr. i Skoger 31. Maj 1766, 11 Uger gl.
- g1. Johan Frederik Clausen, begr. i Skoger 8. Juni 1769, 1 Aar gl.
4. Annichen Kiørboe, gift med Kaptejn Heggelund i Trondhjem.
5. Maren Olsdatter Kiørboe, gift med Niels P. Olsen i Vestfossen paa Eker.
6. Boel Olsdatter Kiørboe, gift med Hans Daniel Lars (?).
7. Marte Olsdatter Kiørboe, † 1769 paa Kongsberg; gift med Hans Jørgen Ziener, † 15. September 1769.

VORE OLDEFORÆLDRE

Min Oldefader Peder Kiørboe var født i Frederiksstad i 1728 og blev døbt 31. Marts. Hans Fader var som foran bemærket Underfoged i Frederiksstad og levede i forholdsvis smaa Kaar med mange Børn, hvoraf dog flere klarede sig ganske godt senere i Livet. Oldefader er aabenbart blevet opdraget til strengt Arbejde og har vist slidt svært i det, thi da man første Gang faar Oplysninger om ham, er han en velhavende Købmand i Kristiania, der ejede Stedet paa Hjørnet af Kongensgade og Prinsensgade (den senere Adelsten Knudsenske Gaard). Han bliver 29. August 1764, altsaa i en Alder af 36 Aar, gift i Vor Frelsers Kirke i Kristiania med Anna Martha Stein, døbt i Kristiania 27. Januar 1723 (hun er altsaa 5 Aar ældre end sin Mand og 41 Aar gammel, da hun blev gift) og Datter af Georg Friederich Stein og Hustru Anne Cathrine Lorentsdatter.

Allerede Aaret efter døde hun i Barselseng med Sønnen Andreas Friederich K. og begravedes 27. Juli 1765.

Da Oldefader Aaret efter ønskede paany at indgaa Ægteskab, maatte han skifte med Sønnen Andreas Friederich, og der findes i det norske Rigsarkiv en kort Ekstrakt af Samfrændeskiftet, der lyder saaledes:

EXTRAKT

af Samfrende Skiftesamling efter avgangne Margrethe Stein Peter Kiørboes Hustru, sluttet af os underskrevne som Samfrender den 28. Aug. 1766.

Sønnen Andreas Friederich Kiørboe eet aar 4 ugger gammel tilfaldt i arv

en Capitall 500 Rdr.,

Som imod vedbørlig Sikkerhed hos Faderen bliver bestaaende uden Renters svarelse, saalænge Barnet hos hannem forbliver og nyder Christ sømmelig underholdning og opdragelse.

Saaledes Rigtig Extraheret testerer som Samfrende Skifteforvaltere

S. HAGERUP.¹

G. F. STEIN.²

Min Oldefaders anden Hustru, Anna Maria Green, var født i Aker 19. Maj 1748 og en Datter af Slotspræst (Akershus Slot) Johannes Green og hans 2den Hustru Birgitte Treschow. Hun var

¹ Byfoged i Kristiania. ² Drengens Morfader.

altsaa, da hun i Kristiania Slotskirke 1. September 1766 blev gift, kun 18 Aar gammel, medens hendes Brudgom var 38 Aar, og efter de Bemærkninger, der forekommer i Conradine Dunkers i Kristiania udgivne Bog „Gamle Minder“, er det da ogsaa den unge Piges myndige Moder, der faar Partiet istand. Herom hedder det i nævnte Memoirer.

„Hun, ♂: Birgitte Green, f. Treschow¹, havde foruden Wesselnerne endnu et Søskendebarn, der hed Peder Kiørboe og var Købmand i Kristiania og en rig Mand. Hun havde 3 Døtre, og den ældste af disse tvang hun, da Pigen var 15 Aar² gammel, til at gifte sig med Peder Kiørboe, der var Enkemand og aldrende“. Det hedder endvidere hos Conradine Dunker: „Peder Kiørboe havde kun en Søn med sin første Kone; med den anden havde han mange Børn, og saasart de vare saa store, at det gik an, bleve de sendte til Christiansfeld. Kun en Datter, Stine, blev i Kristiania. Efter henimod 20 Aars Ægteskab døde den gamle Kiørboe.“

Dette er de eneste Oplysninger, som eksisterer om min Oldefaders og Oldemoders Ægteskab, og man kan egentlig ikke faa meget ud deraf. Det kunde af Udtrykkene, at Børnene, saa snart det gik an, bleve sendte til Christiansfeld, synes, at Forældrene gærne vilde af med dem, men dette kunde selvfølgelig ogsaa skyldes, og dette er maaske det rimeligste, at Forældrene vare meget religiøse og vilde sørge for, at Børnene fik en streng kristelig Opdragelse hos Herrnhuterne i Christiansfeld, hvorhen de altsaa bleve sendte, saasart de vare saa store, at de kunde sendes bort. Af Optegnelser i Christiansfelder Arkivet kan det konstateres, at Børnene ere komne dertil i en meget tidlig Alder.

I Skifteforretningen efter min Tipoldefader findes et Brev fra min Oldefader til hans Broder Hans om deres Faders Efterladenskaber. Brevet er af 2. December 1775 og lyder saaledes:

Min hierte kiære Broder!

Jeg har modtaget Din kiærlige Skrivelse af 29 passato og seer deraf at vedkommende Skifteforvalter vil tage vores Sal. Faders lille Boe under Skiftebehandling, men som jeg er overbevist om dets lille Betydenhed, vil jeg være vedkommende Skifteforvaltere

¹ Brudens Moder, Birgitte Green, født Treschow, var en Søster til Conradine Dunkers, født Handsteens, Moder. Conradine Dunker og min Oldemoder var altsaa Kusiner.

² Angivelsen er ikke rigtig. Pigen var 18 Aar gammel, da hun blev gift.

meget obligeret om vores Stedmoder maatte sidde urørt, saa fraskriver jeg mig herved al Prætension paa Boet og vedkommende Skifteforvalter og holder dem fri for al Tiltale af mig og Arvinger og vil at dette skal valedere som mit fulde Afkald. Hvornæst jeg henlever

Din oprigtige Broder

Christiania den 2. Dec. 1775.

P. KIØRBOE.

Brevet er ganske karakteristisk for sin Tid, og det forekommer mig ogsaa, at Oldefader deri fremtræder som en retskaffen, pæn, ældre Forretningsmand.

Oldefader døde i 1783 og blev begravet 19. Februar. Oldefoder var ved sin Mands Død 35 Aar. Et Par Aar efter, nemlig 22. Juni 1785, giftede hun sig paany og med sin Fuldmægtig, Jens Larsen. Om dette hedder det hos Conradine Dunker:

„Aaret efter gamle Kiørboes Død giftede hans Enke sig igen¹ med Jens Larsen, Krambodkarlen. Hun var 35, han 25 Aar gammel. Hans Forældre levede begge. Faderen havde været Fattigfoged og var nu tilligemed Moderen i Fattighuset. Søsteren var Stuepige i Kiørboes Hus. Forældrene bleve tagne ud af Fattighuset og fik et Værelse i Larsens Gaard, medens Søsteren Marthe vedblev at tjene som Stuepige. Larsen havde intet andet lært end at skrive og regne, men var ellers en ganske godlidende Mand.

Da min Oldemoder paany giftede sig, maatte hun skifte med sine Børn. og om dette Skifte kan man fra det norske Rigsarkiv erfare følgende:

„Aar 1785, den 17de Mai vare vi underskrevne, nemlig Jeg Anne Marie Green, Enke af Salig Peder Kiørboe med Laugværge Kiøbmand Erich Thurman, Jeg Jens Moestue, som Curator og Fuldmægtig for den fraværende Søn Andreas Kiørboe, Jeg Hans Kiørboe, Borger og Indvaaner udi Friderickstad som den Afdødes Broder og følgelig fød Værge for de umyndige Børn og Jeg Justits Raad og Byefoged Hagerup som samtliges Ven og Raadførere, forsamlede udi Madame Kiørboes iboende Gaard her i Staden, for at foretage og fuldføre en lovlig Samfrænder Skifte og Deelings Forretning imellem hende Enken paa den ene og den Afdødes, deels i første og deels i andet Ægteskab med hende avlede Børn paa den anden side. Hvilke Børn bleve angivne at være

- 1) ældste Søn Andreas Kiørboe 20 Aar gammel, for tiden opholdende sig i Christiansfeld,

¹ Dette er altsaa ikke rigtigt, thi der forløb to Aar, før hun giftede sig igen.

- 2) anden Søn Peder Kiørboe 7 Aar gammel, fraværende i Christiansfeldt,
 - 3) Tredie Søn Johannes Green Kiørboe 3½ Aar gammel,
 - 4) ældste Datter Marthe Kiørboe 17 Aar gammel,
 - 5) anden Datter Christine Birgitte Kiørboe 16 Aar gammel,
 - 6) Tredie Datter Johanne Wilhelmine 14 Aar.
- og 7) Fierde Datter Anne Sophie 5½ Aar.

Disse 5 sidste alle hiemme hos Moderen.

Hvorda blev indtagen den Enken forundte Kongelige allernaadigste Bevilling paa at hensidde udi uskiftet Boe og omsidder at skifte med Samfrænder, saa lydende

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig Holsteen, Stormaren, Dyttersken og Oldenburg

giøre alle Vitterligt: at Vi efter Anne Maria afgangne Kiøbmand Peder Kiørboes Efterleverske af Vores Kiøbstad Christiania, hendes herom allerunderdanigst giorte Ansøgning og Begiering allernaadigst have bevilget og tilladt, saa og hermed bevilge og tillade, at hun foruden Rettens Middels Forsegling, Registering og Vurdering efter Loven med hendes afgangne Mands fælleds sammenavlede umyndige Børn udi uskift Boe maae blive hensiddende saa længe hun i Enke Stand forbliver, dog at den fraværende myndige Stæd Sønns Curator Jens Moestue staar til Ansvar for, at det forholder sig saaledes, som han har forklaret, at denne dermed er tilfreds; Og om hun imidlertid skulde blive til sinds at skifte og deele, maa hun selv indbyrdes med Samfrænder handle og slutte een Skifte Forhandling om den Arv som bemelte hendes Børn efter deres Fader fornævnte hendes afgangne Mand, kan tilkomme, som hun med dennem til Børnenes Gavn best kunne foreenes, foruden Rettens Middels Overværelse, eller videre Registering og Vurdering efter Loven, Dog haver bemelte Samfrænder et skriftlig Instrument derover at forfatte som billigt kan være og de i fremtiden naar Børnene komme til deres myndige Alder, eragte at kunne forsvare.

Og ville Vi herhos allernaadigst have befalet dem som dette Skifte i saa Maader forrettendes vorder, at de i alle Maader holder sig den 1ste articul udi den, om adskilligt Justitien vedkommende den 31 Martii 1719 allernaadigst udgangne Forordning allerunderdanigst efterretlig; Hvilket og skal skee af den Øvrighed og Rettens Betiente, som det ellers kunde tilkomme samme Skifte at

forvalte for saavidt bemelte Articul Dem angaar, som og derover intet i deres Rettighed skal afgaae. Forbydende alle og enhver herimod eftersom forskrevet staar at hindre eller udi nogen Maade Forfang at giøre under Vor Hyldest og Naade.

Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz Stad Kiøbenhavn den 14 Maii 1784.

Under Vort Signet

(L. S.)

R.

Efter Hans Kongelige Mayestæts allernaadigste Befaling.

LUXDORPH.

P. AAGAARD.

Anne Maria afgangne Kiøbmand Peder Kiørboes Efterleverske af Christiania, Bevilling at sidde i uskift Boe og i Tilfælde at Skifte med Samfrænder.

Anviist for Magistraten paa Christianiæ Raadstue den 28de Maii 1784 og indført i Raadstue Copie Bogen Folio 464. Test.

P. ARBIN.

Derefter og efter at man paa det nøyeste havde igiennemgaaet Husets Kiøbmandsbøger og deraf gjort et rigtig Uddrag af alle dets Restancer, samt videre nøyagtig overseet dets Tilstand, saavel hvad til Beholdning af Kiøbmands Vahrer, som øvrige dets Effecter og Eiendomme kunde henregnes, blev saaledes som følger Samlet Boets

INDTÆGT

1. Visse og uvisse Restancer	3000 rd.
2. Lars Eeg efter Vexel Obligation.....	400 -
3. Gunder Schoug efter dito.....	230 -
4. Christian Jürgens efter Pante Obligation med 3die Prioritet udi hans Gaard næst efter 1900 rd.....	599 -
5. Ole Lekum efter Pante Obligation.....	1200 -
6. Morten Berner efter Vexel Obligation	300 -
7. Madame Sal. Stub efter Pante Obligation	300 -
8. Madame Kiørboe i Fredrichshald efter Pante Obligation udi noget uspecificeret løssøre.....	400 -
9. Ole Halvorsen efter Vexel Obligation.....	189 -
10. Hr. Broch i Biri efter do.....	157 -
11. Ditlev Haagensen efter Pante Obligation	200 -

12. Boets Fordring i Juels Boe	4220	-
13. Auctions Penge for bortsolgte Vahre.....	1820	rd.
14. Beholdning af Caffee, Sukker etc.....	1217	-
15. Dito af Kielder og Søbeod Vahrer	3788	-
16. Løkken Løcheberg	2500	-
17. Do. Berger Løkken.....	500	-
18. Tvende Søeboder	1000	-
19. Stervboe Gaarden.....	1200	-
20. Tvende Gaarder i Tierdingen	120	-
21. En Gaard i Friderichstad, som for tiden beboes af Hr. Hans Kiørboe, og hvorpaa for Tiden er budet som maae ansees for dens ungefærlige Værdie.....	1400	-
22. Een dito i Friderichshald, som beboes af Enken Madame Sal. G. Kiørboe med Vilkaar at beholde til Beboelse, saalænge hun paa Stædet forbliver imod aarlig 20 rd.	350	-
23. Halvparten i Skibet Peter & Anne	3200	-
24. Boets Løsøre Efector af alle slags.....	800	-

Summa Indtægt... 29090 rd.

Derimod befandtes paa Boet at hæfte efterskrevne Gield og

UDGIFT

1. Brand Cassen for Pant i Sterboe Gaarden	800.
2. Dito for dito i den eene Gaard i Tierdingen	114.
3. Jomfrue Stub for Dito udi Løkken Løcheberg ...	598.	2.	..
4. Stif Sønnen Andreas Kiørboe efter Vexel Obliga- tion	1164.	1.	10
5. Madame de Wede Gerner & Kemper i Amsterdam	600.
6. Just Gude paa Moss.....	253.	1.	12
7. Anne Maria Holbech.....	32.	..	15
8. Jomfru Kirstine Treschov	500.
9. Jomfru Anne Kiørboe	1586.	1.	16
10. Efter udstæd Revers til Commissionen i Land- kræmmer Bergs Boe Capital 1371 rd. og Rente fra 12 Martii 1779 til denne Tid er 6 Aar og bliver	1700.
11. Til Madame Salig Hofmanns Sterboe skyldig.....	400.

Summa Udgift... 7748. 3. 5

Naar nu fra forestaaende Boets Indtægt.....	29090. „ „
afdrages Udgiftens Beløb.....	7748. 3. 5
skulle blive i Behold...	21341. „ 19

I Betragtning nu af paa den eene side, at iblandt de til 3000 rd. anførte Restancer findes end hoben mindre end visse og ved de endog som visse anseede, saasom Lars Eeg, Gunder Schoug, Christian Jürgers, Ole Halvorsen og Bergersens Debet findes nogen Tvivlraadighed om halv end sige fuld Betaling og imod at Enken paa den anden Side tilstaaar Børnene saa sikkert Udlæg for deres Arv. som Formynder og Ober Formynder kan finde sig betrygget med, samt desuden betaler saavel stemplet Papiir til denne Forretning som Tugthusets Procents Penge med end videre paagaende Omkostninger, blev man eenig om og fandt høist biilig at gjøre et Afslag udi den beholdne Indtægts Summa af 1341 rd. 19 sk. og altsaa at ansætte samme til Deeling imellem Enken og Børnene alleene for 20000 rd.

Deraf tilfalder Enken den halve Deel med 10000 rd.

Den øvrige Halvedeel bliver at deele imellem Børnene saaledes

1. ældste Søn Andreas Kiørboe.....	2000 rd.
2. anden Søn Peter Kiørboe.....	2000 -
3. Tredie Søn Johannes Green Kiørboe.....	2000 -
4. ældste Datter Marthe Kiørboe.....	1000 -
5. anden Datter Christine Birgite Kiørboe.....	1000 -
6. Tredie Datter Johanne Wilhelmine.....	1000 -
7. Fierde Datter Anne Sophie.....	1000 -

10000 rd.

Sr. Moestue erklærede: at han saavel for Sønnen Andreas Kiørboes tilgode havende i Boet, som for den ham nu tilfaldne Arv vil godtage Enken, saa at intet Udlæg for hans Part behøves at gøres. —

Enken derimod til Sikkerhed og Udlæg for de øvrige Børns Arv anbød

1. Løkken Løcheberg over hvilken hun forbandt sig at besørge lovlig Taxation for den Summa.....	2000 rd.
2. Den anden Løkke Bergsløkken kaldet, hvis lovlige Taxation hun ligeledes forbandt sig at foranstalte...	400 -

3. Ole Lekums Pante Obligation, hvilken med lovlige Taxation er belagt for	1200 rd.
4. Ditlev Haagensens Pante Obligation, hvilken ligeledes med lovlige Taxation skal blive belagt	200 -
5. Den udi Friderichstad beliggende for 2300 rd. Taxerede og for 1500 rd. assurerede Gaard	1200 -
6. Enten at stille Rescriptmæssig Pant eller contant at udtælle de øvrige	3000 -
Tilsammen...	8000 rd.

Derimod formodede hun at blive fritagen for Renters Ansvar af de Umyndiges hendes Børns Arve Midler, saa længe de paa hendes Bekostning nyder all tilbørlig Undervisning og Opdragelse, anseet at naar Sønerne skal holdes til Undervisning af meere end den simple Børne Lærdom, vil Renten af deres Capital, langt fra ei forslaa, ligesom hun for den i Christiansfeldt hensadte Søn betaler aarlig 100 rd., hvilken Betaling ved Aarenes tiltagelse meere vil stige end falde og for Pige Børnene saa længe de i Huset forblive, kan det netop i største Tarvelighed Ballancere. hvorudi Formynderen var eenig, men samtlige Samfrænder henstillede til nærmere Afhandling med Magistraten og Ober Formynderne.

Tugthusets Procento Penge	100. " "
Byens Skifteforvalteres Salarium	60. " "
Skriverens dito	12. " "
Stemplet Papir til Skifte Forretningen og Extracten.	100. 1 "
Tilsammen...	272. 1 "

Forbandt Enken sig at betale, og naar hun for øvrigt fuldbyrder hendes Forpligt ved at stille for de umyndige hendes Børns Arv den belovede Sikkerhed, følger det af sig selv at samtlige Boets Effecter følger og tilhører hende med fuld Eiendoms Ret, samt frie Disposition og Raadighed.

A. M. SL. KIØRBOES. (L. S.)	JENS MOESTUE. (L. S.)	H. KIØRBOE. (L. S.)
ERICH THURMANN. (L. S.)	S. HAGERUP. (L. S.)	

Jngberettet til Tugthuset.

Justits Cassen tilfalder ei noget observeret ang. Formynderskabet.

Saa meget fremgaar af Skiftet, at Oldefader har været en velhavende Mand.

Om min Oldemoders andet Ægteskab vides saa godt som intet. Conradine Duncker fortæller, at Larsen købte en Gaard i Aas Sogn ikke langt fra Kristiania, som hed Berg, og at hun med sin Moder, der som bemærket var en Søster til min Oldemoder, om Sommeren rejste derhen for at tilbringe nogle Uger. Engang under et saadant Sommerophold saa hun ogsaa Larsens gamle Forældre, der havde faaet et Værelse nede i Gaarden, og hun fortæller følgende Episode. Larsen havde netop været inde hos Forældrene, og hun hørte den gamle Kone sige til sin Mand, netop som Sønnen gik ud af Døren: „Du skulde ikke sagt det, Du Lars, han — Jens — blev stubbete, det saa jeg.“

Jens Larsen var vistnok meget god mod sine Stifbørn, og af Optegnelser fra Christiansfeld fremgaar det, at han i 1790 ledsagede sine Stifbørn Johannes Green K. og Anne Sophie K. til Christiansfeld for at aflevere dem til den derværende Opdragelsesanstalt. Ellers vides ikke andet, end at Formuen nogle Aar efter tabtes (den skal være bleven anbragt i København i en Bank, som gik fallit), hvorover Jens Larsen gik fra Forstanden og kort efter i 1795 døde. Omtrent samtidig døde Oldemoder.

I min Oldemoders andet Ægteskab fødtes to Sønner, Peer og Nicolai, men om disse vides intet.

Min Oldefaders Børn vare i første Ægteskab med Anna Martha Stein:

Andreas Friederich, f. 1765, † 1836.

I andet Ægteskab med Anna Maria Green:

Martha, f. 1767, † 1809.

Christine Birgitte, f. 1769, † 1801.

Johanne Wilhelmine, f. 1770, † 1809.

Anna Petronelle, f. 1772, † 1775.

Susanne Cathrine, f. 1773, † 1775.

Johannes Green, f. 1774. † 1779.

Peter, f. 1778, † 1835.

Anne Sophie, f. 1779, † 1852.

Johannes Green, f. 1781, † 1793.

VORE BEDSTEFORÆLDRE

Min Bedstefader Peter Kiørboe fødtes i Kristiania i Begyndelsen af Aaret 1778. Han blev døbt 16. Februar samme Aar og havde flg. Faddere: Provstinde Lieung, Else Holmboe, Commerceraad Hoyer. Regimentsfeltkjær Smidt og Henrick Rencke. Allerede i en Alder af 5 Aar, i Aaret 1783, kom han i Henhold til Oplysninger, som har kunnet faas i Christiansfeld, til dette Sted for at opdrages, og han anbragtes ligesom sin ældre Halvbroder Andreas Friederich Kiørboe, der allerede i 1777 var sendt til Christiansfeld, som Pensionær i den derværende Knabenanstalt.

Ved den Skifteforretning, som i 1785 efter hans Faders Død holdtes mellem hans Moder og hendes Børn, omtales han ogsaa som værende i Christiansfeld, ligesom det nævnes, at der for hans Opdragelse hos Brødremenigheden dersteds betales 100 Rd. aarlig, hvilken Betaling efter Moderens Udsagn med Aarene snarere vil stige end falde. Paa Skiftet faar han som sin Part i Fædreearven, 2000 Rd., for hvilket Beløb der gives Pantesikkerhed i nogle Boet tilhørende Ejendomme.

Saa forlyder der i næsten en halv Snes Aar intet om Drengen, og først da han er bleven 14 Aar, og der skal tages Bestemmelse om, hvad han skal være, kommer han paa Tapetet.

I Protokollen for „der Aeltesten Conferenz“ staar der under 20. Januar 1792 flg.:

„Bruder Dietrich wird den Eltern des Knäbchen Peter Kiørboe schreiben, dass sie wegen der Anstellung des Kindes ihren Sinn melden möchten“ og under 5. Marts 1792 angives der følgende Besked fra Forældrene:

„Von dem Stiefvater des Knäbchen Peter Kiørboe in der Knäbchen Anstalt hat Gebruder Dietrich Antwort auf die seinetwegen gethane Anfrage erhalten, welche dahin gehen, dass er wünscht, dass der Knabe möchte Erlaubniss erhalten bei der Ge-

meine zu bleiben und womöglich die Kaufmannschaft erlernen. Da sich Gelegenheit zeigte, ihn in dem hiesigen Gemeineladen anzustellen, und sonst kein Bedenken dabei war, so fragte man bei 3 Loosen: „Ob der Heiland approbirte, dass das Knäbchen Peter Kiørboe Erlaubniss erhalte, bei hiesigen zu wohnen. Es heisst ja.“

Allerede i 1791 havde Halvbroderen Andreas Friederich K. i Christiansfeld overtaget Posten som Handelsherre ved Gemeineladen (den Spielwergske Forretning).

Aaret efter sin Anbringelse ved Handelen blev Peter Kiørboe under 19. Oktober 1793 i „Conferenz der Aeltesten“ „zur Confirmation vorgeschlagen“ og samme Aar konfirmeret og bortset fra Omtale af en Rejse, som han i 1794 sammen med sin ældre Halvbroder gjorde til Gøteborg, tier de Christiansfelder Annaler om ham, til han bliver 17 Aar gl. i 1795, fra hvilket Aar det under 26. Januar hedder:

„Da in diesen Tagen der Knabe Peter Kiørboe gegen die ihm wegen des Reiten gegebenen Warnungen doch in der Stille Gelegenheit genommen hat noch ein Pferd bei Bruder Preibsch zu borgen und mit demselben beinahe durch einen gefährlichen Fall sich unglücklich hätte werden können, so kam man bei Überlegung des Betragens dieses Knaben auf die Gedanken, dass demselben eine Versetzung in eine andere Gemeinde zu weitere Erlernung am dienlichsten sein könnte; weil man Ursache zu zweifeln hat, dass er unter der Aufsicht seines lieblichen Bruders die gehörige Subordination lernt.

Von dieser nöthig gefundenen Versetzung des Knaben Kiørboe wird nächstens dem Aufseher Collegium Anzeige gethan.“

Under 31. Januar 1795 hedder det videre:

„Es würde angezeigt, dass im Aufseher Collegio gegen die Versetzung des Knaben Kiørboe in eine andere Gemeinde nichts eingewendet wurde, daher Bruder Winckler dessfalls mit seinem Bruder reden und ihm diese Sache vorstellen wird“, og under 2. Februar 1795 endvidere: „Bruder Winckler zeigte an, dass er mit Bruder Kiørboe wegen der Versetzung des Knaben Kiørboe in eine andere Gemeinde ausführlich geredet habe. Seine Erklärung desfalls ging dahin, dass er zwar in dieser Sache dem Gutfinden der Aeltesten Conferenz nicht entgegen sein könne und wolle; indessen wünschte er doch, dass vorher alles möchliche an seinem Bruder gethan werden möchte, zumal er durch diese Versetzung wegen Hülfe im Laden sehr in Noth gesetzt würde. Es

wird indessen, sobald man dem Bruder Kiørboe Hülfe im Laden verschaffen kann, wegen Versetzung des Knaben in eine andere Gemeine Antrage gethan werden.“

Og under 9. Marts 1795:

„Von Bruder Liebisch erhielt man ein Schreiben von 26. Febr. Er meldet im demselben, dass es der U. A. Conferenz leid thue, dass sie uns wegen Versetzung des Knaben Peter Kiørboe bei der Handlung in Herrnhut nicht behülflich sein könnten, da bereit schon einige Lehrjunge in derselben angestellt wären. Wenn wir ihn aber in eine andere Gemeine unterbringen könnten, so könnte vielleicht ein tüchtiger Ladendiener von Herrnhut hierher versetzt werden, wesfalls er sich bei Bruder Gambs erkündigen und nächstens Bescheid geben wolle.“

Broder Gambs kan imidlertid heller ikke hjælpe og under 23. Marts 1795 hedder det:

„Bruder Gambs hat auf geschehene Antrage sich erklärt, dass es ganz unthuelich sei, den Knaben Peter Kiørboe bei der Handlung in Herrnhut anzustellen, da sie schon mehrere Lehrjunge hätten. Wenn wir ihn aber in einer anderen Gemeine unterbringen könnten und in der hiesigen Handlung ein Bruder fehlen sollte, so dürfte man sich deshalb nur an die Herrnhutische Aelt. Conf. wenden und die Beschaffenheit desselben hinlänglich in Erinnerung bringen. Da man keine Aussicht zu anderweitiger Unterbringung dieses Knaben hat, und es mancherlei Bedenken hat, einen Handlungsdieners von Herrnhut zu verlangen, so wird man für die Zeit von diesem Vorhaben absehen müssen und sich mit dem Knaben gedulden.“

Om hvorvidt det senere er lykkedes Aufseher Collegiet at faa den unge Mand anbragt i en anden Menighed, eller om man vedblivende „maa have haft Taalmodighed“ med ham i Christiansfeld, derom har jeg ikke kunnet faa Oplysning. Dog skal det bemærkes, at da Andreas Friederich Kiørboes senere saa bekendte Søn, Carl Friederich K., i Aaret 1799 skulde døbes, og den lille Fyrs Farbroder, altsaa min Bedstefader, bl. a. skulde være Fadder til ham, var denne i Henhold til Bemærkning i Kirkebogen ikke selv tilstede, men maatte repræsenteres af Værten i Logishuset, Hr. Herbrich. Dette kan jo tyde paa, at Bedstefader, som dengang altsaa var 21 Aar gammel, var fraværende fra Christiansfeld og levede et andet Sted, og dette er, naar henses til den Bevægelse, der var mellem Medlemmerne af det store

Herrnhutiske Broderskab, og i hvilken Grad de snart vare et snart et andet Sted, vist det rimeligste at antage.

Efter det her nævnte Tidspunkt har jeg ikke kunnet erfare noget vedrørende Bedstefader, indtil han i Aaret 1807 bliver gift med en Datter af Mølleren i Taarning Mølle udenfor Christiansfeld.

Om Vielsen staar der i Kirkebogen for Thyrstrup Sogn (Landsognet ved Christiansfeld, i hvilket Sogn Taarning Mølle¹ ligger):

Aar 1807 d. 7de Februar viedes Ungkarl Peter Kiørboe af Christiansfeld, Købmand i Christiania Peter Kiørboes og Anna Marie Greens yngste Søn, med Pigen Marie Sønnichsen, Mølleren i Taarning Sønnich Sønnichsens og Marie Margrethe Heisels yngste Datter. Proklamation efter kgl. Konfession af 24. Januar 1807.

Det ses heraf, at Bedstefader kun bliver betegnet som Ungkarl Peter Kiørboe af Christiansfeld, uden at der anføres noget om hans borgerlige Stilling, hvad der kan tyde paa, at den nu snart 29 aarige Mand endnu ingen selvstændig Stilling havde, men da han senere, f. Ex. ved sine Børns Daab, nævnes i Kirkebogen. betegnes han som Møller i Taarning, hvad der formentlig viser, at han nu indtager denne Stilling.

Om mine Bedsteforældres Forhold, medens de boede i Taarning Mølle, ved jeg intet, men da det særlig for ældre Tider til Bedømmelsen af det Milieu, hvori en Familie levede, har Betydning at lægge Mærke til de Personer, der have været Faddere for Familiens Børn, og som altsaa maa antages at have hørt til Familiens nærmeste Omgangskreds, skal jeg her anføre Fadderne til de Børn, der fødtes Familien Kiørboe i Taarning Mølle.

Sønnich Sønnichsen, Taarning Mølle.

Frau Pastorin Treschow, Christiansfeld.

Frau Pastorin Forchhammer, Tyrstrup.

¹ Taarning Mølle er en stor og smuk Ejendom nær ved Christiansfeld. Der er saavel Vand- som Vindmølle, og der hører 32 Tdr. Land udmærket Jord til; ogsaa Beliggenheden er usædvanlig smuk. Møllen ejedes i den sidste Del af det 18de Aarh. af Sønnich Sønnichsen, som i 1776 fik Ret til at anlægge en Vindmølle, der dog skulde rives ned, hvis den nærliggende Ælver Mølle paa Grund af Vindmøllens Existens ikke fik Søgning nok. Sønnich Sønnichsen var gift med Marie Margrethe Heisel og havde før boet i Hellevad ved Tønder, hvor den ældste Søn Sønnich Sønnichsen, der senere blev gift med min Bedstefaders Søster Anna Sophie Kiørboe, var født. Det gamle Ægtepar S. S. havde 9 Børn, der alle gik i Herrnhuternes Skole i Christiansfeld og vistnok ogsaa sluttede sig til Brødremenigheden. I 40erne, 50erne og 60erne ejedes Taarning Mølle af den bekendte slesvigske Patriot Staal, hvis Navn staar paa Skamlingsbankestøtten. For Tiden ejes den af en Hr. Lund, og det er aabenbart en udmærket Ejendom.

Madame Kiørboe, Christiansfeld.

Madame Windekilde, Fjelstrup.

Andreas Sønnichsen, Taarning.

Pastor Windekilde, Fjelstrup.

Sønnich Sønnichsen.

Friderich Kiørboe, Christiansfeld.

Altsaa, bortset fra den nærmeste Slægt, Præstefamilier fra Sognet og Omegnen.

Min Bedstefader havde Taarning Mølle til 1812, men da Forretningen ikke vilde gaa for ham, afstod han den til sin ældre Halvbroder Andreas Friederich, der imidlertid ogsaa havde Tab ved den og senere solgte den.

Hvorledes det gik til, at mine Bedsteforældre kom fra Taarning Mølle til den efter Datidens Forhold saa langt derfra liggende Skjægs Mølle, kan jeg ikke oplyse med Bestemthed. Tante Rikke har fortalt sine Døtre, at Grunden var den, at hendes Fader (altsaa min Bedstefader) i sin Tid i Christiansfeld havde gaaet i Skole med en Holstein og derved var kommen i Berøring med Familien paa Rathlousdal. Jeg har spurgt Fru Buchwald, f. Holstein-Rathlou, om hun vidste, om nogen af hendes Forfædre havde faaet sin Opdragelse i Christiansfeld, men derom vidste hun intet, men antog det ikke. Naar man imidlertid erindrer, hvilken Udbredelse den herrnhutiske Menighed, til hvilken saavel min Bedstefaders som min Bestemoders Familier hørte, havde her i Nordevropa, og hvor nøje Forbindelse der var mellem Menighedernes Medlemmer de forskellige Steder, kan man tænke sig, at det er gennem et af Menighedens Medlemmer, at min Bedstefader har faaet at vide, at der et Sted i Jylland var en Mølle at faa i Fæste, og naar man saa vil lægge Mærke til, at der mellem Fadderne for min Fader, da han 12. September 1810 døbes i Thyrstrup Kirke ved Christiansfeld, findes en Pastor Windekilde, og at der som Fadder for Tante Rikke, da hun 5 Aar senere døbes i Odder Kirke, optræder en Gartner Windekilde fra Rathlousdal, kan det godt tænkes, at det er gennem Bekendtskab til disse Mænd, at min Bedstefader er kommet til Skjægs Mølle under Rathlousdal.

Jeg skal ogsaa gøre opmærksom paa, at der paa det her omtalte Tidspunkt flere Steder i Jylland fandtes Personer af Navnet Sønnichsen (min Bestemoders Slægt).

Hvorom al Ting er, saa forlod min Bedstefader i 1812 Taarning Mølle og drog med Kone og Børn, af hvilke der dengang var

3, nemlig Marie Caroline, f. 1807, Sophie Henriette, f. 1809, og Peter August, f. 1810, til Skjægs Mølle, som han samme Aar fæstede.

At Forholdene for mine Bedsteforældre i økonomisk Henseende ikke vare helt slette i de første Aar, de vare i Skjægs Mølle, fremgaar af forskellige Kendsgerninger. Saaledes holdtes der til de ældste Børn Huslærer, og saavel Tante Rikke som min Moder har fortalt, at Møblementet i Skjægs Mølle var særlig pænt; saaledes var der i Stadsstuen 12 Stole, der vare hvidlakerede og havde Sæde af Læder, og desuden et dertil hørende Bord. (Af de nævnte Stole er der endnu en tilbage, som efter at have staaet mange Aar i Karlekammeret i Møllen, nu i restavreret Stand findes i min Søster Sofies Dagligstue).

At man i de første Aar i Skjægs Mølle har villet holde sig oppe i social Henseende, derpaa tyder ogsaa de Faddere, som de i de første Aar efter Ankomsten dertil fødte Børn som Onkel Carl og Tante Rikke fik, saaledes f. Ex. Fru Kammerherreinde Holstein-Rathlou af Rathlousdal og Kammerjunker v. Voss paa Rodstenseje.

Senere gik det imidlertid meget tilbage for mine Bedsteforældre, og da det yngste Barn, min Onkel Frits, i 1821 blev født, var det efter Familietraditionen saa smaat, at alt hos dem „blev skrevet“ undtagen Sengen og Sengklæderne, hvori min Bedstemoder med det nyfødte Barn laa. Grunden til disse saa sørgelige økonomiske Forhold laa dels i Tidsomstændighederne og dels i min Bedstefaders Person. I 1813 kom Statsbankerotten, som efter Familietraditionen skal have berørt min Bedstefader og hans Familie særlig haardt, og i Tiden efter de store Krige i Aarhundredets Begyndelse, Perioden fra 1814 til ca. 1830, indtræffer de for hele det danske Samfund og da særlig for det danske Landbrug saare uheldige Aar. Bønderne holdt sig nogenlunde oppe, da det for dem var let at indskrænke sig og sætte Tæring efter Næring, men rent forfærdeligt var det for Folk udenfor Bondestanden, saaledes for mine Bedsteforældre.

Til disse Ulykker, der jo vare fælles for alle, kom for mine Bedsteforældre det, at min Bedstefader efter alt at dømme ikke var Manden for at ride saadan en Storm af. Han var efter de faa Oplysninger, jeg har kunnet faa om ham, en lille pæn og zirlig Mand med ikke ringe Kundskaber og Dannelse. (De unge Piger hos min Bedstemoder paa mødrene Side, Madame Bastrup i Odder, kaldte ham „Se, Se“, fordi han saa ofte i Samtale brugte

dette Udtryk.) Han egnede sig imidlertid ikke for Møllehaandværket, som han aldrig havde lært, og han passede slet ikke til at have at gøre med Bønder, som han ved sin Købstadsopdragelse ikke havde lært at kende, og som han øjensynlig saa over Hovedet. Hans Opfattelse af Bønder kom frem i flg. Ord: „Klapper du Bonden, saa napper han dig. Napper du Bonden, saa klapper han dig“. Han var meget vel set ved de Drikkelag, som paa de Tider ikke vare saa sjeldne (hans nom de guerre ved saadanne Lejligheder var „Lille Peter“), og efterhaanden udviklede der sig hos ham en sørgelig Tilbøjelighed til stærke Drikke, hvilken Tilbøjelighed tog til med Aarene. Det har ikke været mig muligt at opspore nærmere Oplysninger om min Bedstefader, da mine Forældre aldrig omtalte ham, og de Folk paa Oddereggen, der personlig havde kendt ham, nu ere saa gamle, at de i Almindelighed intet kunne meddele.

Afdøde Møller Jensen i Fillerup, der var født c. 1818, og som havde kendt Bedstefader, var ved en Samtale, som jeg i Sommeren 1909 havde med ham om min Bedstefader, meget forbeholden, og hans Udtalelser indskrænkede sig egentlig til, at han kaldte min Bedstefader „en aparte Mand“. Et Par Ting af nogen Interesse fortalte Møller Jensen dog. Saaledes erindrede han, at han engang som lille Dreng paa vel omkring 10 Aar havde været med sin Fader, der var Gaardmand i Saxild, til Mølle i Skjægs Mølle. Saa vel han som hans Fader var da blevne buden ind paa en Kop Kaffe, som de havde nydt i Bedstefaders og Bedstemoders Selskab. Min Bedstemoder bød da ogsaa den lille Dreng et Stykke Sukker, men tilføjede: „Tag ikke et for stort Stykke.“ Nogle Aar senere, men dog inden han var bleven helt voksen, havde han været alene til Mølle, og han havde da truffet en lidt yngre Kammerat i Møllen (som han udtrykte sig den senere Grosserer i København — altsaa min Onkel Frits), som aabenbart vilde imponere ham, thi han havde vist ham en gul Hest, om hvilken han paastod, at det var hans egen. Min Fader var efter Møller Jensens Erklæring dengang fraværende i Slesvig, og hvis denne Begivenhed er forefalden i Møller Jensens 15de Aar, altsaa i 1832, var Fader altsaa paa dette Tidspunkt fraværende fra sin Hjemstavn.

Medens Møller Jensen, som bemærket, ikke rigtig vilde ud med Sproget om min Bedstefader, omtalte han min Bedstemoder som en meget dygtig Kone, og hun har aabenbart ogsaa efter alt, hvad der foreligger om hende, været et fortræffeligt Menneske og den,

der holdt sammen paa det hele. Medens min Fader aldrig omtalte sin Fader, bevarede han gennem hele sit Liv en stor Taknemmelighed og Kærlighed til sin Moder, hvad der f. Ex. fandt sit Udtryk deri, at han endnu paa sine meget gamle Dage fornyede Købet af hendes Gravsted paa Odder Kirkegaard. Ogsaa min Moder og Tante Rikke har altid omtalt min Bedstemoder med overordentlig Veneration. Hun var meget religiøs, hvad der jo var naturligt efter hendes herrnhutiske Opdragelse, og hun begyndte ethvert Forehavende med Bøn, saaledes at hun endog, naar hun under Bagnings satte Brødet ind i Ovnen, ufravigelig sagde „I Jesu Navn“. Hun var et myndigt og dygtigt Menneske, hvad der jo ogsaa kunde være nødvendigt, naar der skulde holdes sammen paa Hjemmet, og hun var den der sørgede for, at Børnene efter Omstændighederne fik en omhyggelig Uddannelse og kom ind i passende og gode Stillinger. Men Hjemmet var koldt og haardt, og Tante Rikke har senere fortalt, at det for hende var som at komme i Himmerig, naar hun fra sit Hjem kom til det kærlige og gode Hjem hos Madam Bastrup i Odder (altsaa min Moders Hjem). I Skjægs Mølle opdroges Børnene strengt, og Forseelser straffedes haardt. Saaledes havde min Bedstemoder engang været ude af sig selv af Fortvivlelse, da den yngste Søn (min Onkel Frits), inden han endnu var voxen, havde været kørende med en af Karlene til Aarhus, af denne var bleven drukken beruset. Hun, der bedst af alle kendte Forbandedsen ved at drikke for meget, havde da straffet denne Forseelse meget haardt.

Det var, som bemærket, min Bedstemoder, der sørgede for, at Børnene lærte noget, i hvilken Henseende det skal bemærkes, at de yngste af Børnene gik i den almindelige Kommuneskole i Odder, hvor de havde den endnu i min Barndom i Odder eksisterende Skolelærer Gregersen som Lærer; de deltog ogsaa i Aftenkursus, som nævnte Lærer Gregersen holdt, ligesom hun sørgede for, at de efter Konfirmationen bleve satte til Virksomheder, der passede for dem. Saaledes blev den ældste Søn — min Fader —, der skulde være Møller og Landmand, allerede tidligt sendt til sin Moders Familie i det Slesvigske for at lære Landbrug o. s. v.; den næstældste Søn, Carl, der under Konfirmationsundervisningen hos Pastor Gottschalck¹ i Odder havde udmærket sig ved sin Opførsel og sine Kundskaber,

¹ Pastor Gottschalck, der var født i 1772 og døde i 1861, var Sognepræst i Odder i den lange Periode fra 1799 til sin Død — dog selvfølgelig med Kapellan i de senere Aar.

blev sendt paa et Seminarium; den tredie Søn, Christian, der var en pæn og køn Dreng, kom paa Løveapotheket i Aarhus for at uddannes til Farmaceut, og den yngste Søn, der tidlig havde vist afgjort Tilbøjelighed til Handelen, og som allerede i Drengaalderen opkøbte Kalveskind, som han solgte i Aarhus, naar han fik Lov at køre med Karlene, der fra Møllen skulde til Byen med Korn, blev strax efter sin Konfirmation sat i Købmandslære hos Købmand Søegaard i Aarhus.

Da min Bedstefader døde, 26. November 1835, 57 Aar gammel, gik Fæstet over Skjægs Mølle efter de almindelige Betingelser for Livsfæste paa Fæsters og Enkes Livstid over paa min Bedstemoder, som overlod Bestyrelsen til min Fader, der altsaa nu var kommen tilbage fra sit Ophold i det Slesvigske. I 1840 gav hun Afkald paa Fæstet til Fordel for min Fader, og hun boede derefter hos mine Forældre i det gamle Stuehus, ogsaa efter at det nye var bleven bygget i 1842. Hun boede i det Værelse, hvori der i min Barndom var Rullestue, tilligemed det, hvor Møllesvenden senere havde sit Kammer, og mine ældste Søskende erindre hende godt og omtale hende som en pæn, ældre Kone med en rank Holdning. Da hendes Datter, Frederikke (Tante Rikke), i 1848 var bleven gift og fra April 1849 var kommen til Hessel, opholdt Bedstemoder sig snart i Skjægs Mølle og snart paa Hessel, og sidstnævnte Sted var hun en stor Del af Krigsaarene 1849 og 1850, hvad Tante Rikke senere ofte har talt om med tilføjende, at Bedstemoder af Hensyn til Sønnen Christian (Onkel Christian), der var med i Krigen, altid var meget forknytt, naar der kom Meddelelse om, at der havde staaet et Slag, og først blev beroliget, naar der kom Brev fra Sønnen.

Under et Besøg paa Hessel i Aaret 1851 blev Bedstemoder syg, og da hun følte, at denne Sygdom vilde blive Døden, udtalte hun Ønsket om at blive ført til Skjægs Mølle for dér at lukke sine Øjne. Dette Ønske blev opfyldt, og Tante Rikke kørte selv afsted med sin syge Moder, og efter en meget besværlig Rejse, der tog flere Dage, kom de da ogsaa til Skjægs Mølle, medens Bedstemoder endnu levede. Hun døde nogle Dage efter, d. 21. Marts 1851.

En ukendt Forfatter, dog vistnok Huslæreren i Skjægs Mølle, Hr. Møller, skrev følgende lille Vers over hende:

ENKEMADAM KIØRBOE

Du er ej død! Nej ikkun gangen heden,
Hvor Herren Sine skænker Himmelfreden,
Som Løn for ædel Virken, daadrigt Liv.

Men her dog død! O nej! Dit kjære Minde
Hos Slægt og Venner aldrig vil forsvinde,
Men vise Vejen dem til bedre Liv.

Mine Bedsteforældres Børn vare:

Marie Caroline, f. 1807, † 1847.

Sophie Henriette, f. 1809, † 1833.

Peter August, f. 1810, † 1895.

Carl Heinrich, f. 1813, † 1842.

Frederikke, f. 1815, † 1887.

Christian, f. 1818, † 1904.

Frederich Wilhelm, f. 1821, † 1909.

KAMMERRAAD P. A. KIØRBOE, HANS SØSKENDE OG EFTERKOMMERE

Min Fader, Peter August Kiørboe, fødtes 6. September 1810 i Taarning Mølle ved Christiansfeld. Efter Thyrstrup Sogns Kirkebog er han døbt i denne Kirke allerede 12. September 1810 altsaa kun 6 Dage gammel, og som Faddere ere indtegnede Pastor Windkilde og Sønnich Sønnichsen¹ af Christiansfeld og Frederikke Kiørboe². Som toaarig kom han med sine Forældre til Skjægs Mølle, hvor han tilbragte sin Barndom. I Odder Sogns Kirkebog har jeg ikke kunnet finde noget om, at han er konfirmeret i Odder, og dette tyder paa Rigtigheden af min Broder Frits' Oplysning, at Fader i Konfirmationsalderen opholdt sig i det Slesvigske hos sine Forældres Paarørende dersteds. Paa forskellige Gaarde i Slesvig lærte han Landvæsenet, blandt andet paa Beierholm c. 1 Mil syd for Haderslev hos en Mand af hollandsk Slægt ved Navn van Laer, der var i Familie med hans Moder. — Efter hvad afdøde Møller Jensen (Fillerup) i Sommeren 1909 fortalte, var Fader borte, da han (Møller Jensen) som knapt voksen Dreng var til Mølle i Skjægs Mølle, og hvis Møller Jensen den Gang havde været 15 Aar, maatte det have været c. 1832, da Fader altsaa var 22 Aar. Efter hvad der staar i Faders Levnedsbeskrivelse i Hads Herreds Landboforenings Festskrift af 1903, kom Fader først tilbage fra sit Ophold i det Slesvigske, da hans Fader døde, altsaa i 1835. Herom kan der ingen sikker Oplysning gives, men hvorom al Ting er, saa talte Fader ofte om sit Ophold i Slesvig og da særlig om Opholdet paa Beierholm. Hans derværende Principal, van Laer, sendte ham ofte i Ærinder til Haderslev, hvilke Ærinder han besørgede til Hest og tidt om Natten, hvad der jo pas-

¹ Ældre Broder til min Bedstemoder, f. 1770, fra 1809—32 Inspektør ved Brødremenighedens Skole i Christiansfeld. Han var gift med min Bedstefaders Søster Anne Sofie Kiørboe.

² Ældste Datter af min Bedstefaders Halvbroder Andreas Friederich af Christiansfeld.

ser med, at Principalen gav sig af med Hestehandel (se nedenfor), da man ellers ikke i Datidens Landbrug havde saa travlt, at Ærinder maatte besørge om Natten. Principalen havde paa samme Maade som saa mange andre Landmænd i Nord- og Sønderjylland i Napoleonstiden tjent mange Penge ved at sælge Heste til Hærene i Tyskland, og denne Hestehandel fortsatte han, selv om den langt-fra var saa lukrativ som før, endnu paa den Tid min Fader var hos ham, altsaa omkring Midten af 20erne. Min Faders Stolthed var at fortælle om, at han i en Alder af 15-16 Aar ledsagede van Laer til Holland med et Kobbelt Heste og ridende paa den forreste Hest. Principalen var som bemærket selv med naturligvis for at besørge Hestene solgte, men han kørte i en Enspændervogn med en stor gul Hest, der var saa stor, at Fader, der var en lille Mand, havde Vanskelighed med at faa Seletøjet paa den. Fader var iført en lille Trøje med Skjøder af den Slags, som Postillonner nu bruger, og hans Principal havde yderligere laant ham et Slag; dette var alt, han havde til Beskyttelse mod Kulden, og dette anførte han ofte som Bevis paa Datidens Haardførhed. I Holland solgtes samtlige Heste og Køretøjet, og van Laer og Fader tilbagelagde hele Vejen hjem til Fods, naar de da ikke kunde komme op at køre med en Vejfarende.

Da min Bedstefader døde 26. November 1835, beholdt min Bedstemoder efter de sædvanlige Fæsteregler Møllen i Fæste, men den bestyredes nu af min Fader, som altsaa paa dette Tidspunkt var kommen tilbage fra Slesvig. Allerede Aaret efter blev Fader forlovet med min Moder, og i Juni Maaned s. A. blev mine Forældre gifte, i hvilken Henseende Odder Kirkebog for den 10. Juni 1836 udviser følgende:

„Ungkarl Peter August Kjørboe, 25½ Aar, Møllebestyrer i Skjægs Mølle, og Jomfru Nicoline Hilaria Bastrup af Odder, 20½ Aar, Datter af afgangne Sognepræst Andreas Jørgen Bastrup til Rødding viedes i Odder Kirke 10. Juni 1836.

Forloverne vare Møller Hansen og Kirkesanger Gregersen, begge af Odder, Trolovelsen anmeldtes d. 14. Maj. Brudgommen vaccineret 20. Marts 1820 af Sognepræst Blicher i Randlev og Bruden 21. April 1818 af Distriktslæge Bagger i Viborg.“

Allerede i 1840 ved Fæstebrev 24. Septemper overdroges Møllen i Fæste fra min Bedstemoder til min Fader paa Fæsters og Enkes Livstid. Aaret i Forvejen, i 1839, havde Fader imidlertid ogsaa overtaget den Gaard i Odder, hvor min Mormoder boede. Ved-

rørende denne Ejendom, som i min Barndom ejedes af Familien Petersen, og paa hvis Jorder der nu er Teglværk, bemærkes, at Gaarden i 1822 for 2020 Rd. Sølv var bleven tilskødet Pastor Wormslev i Viby, hvilket Bud denne erklærede skete i Kommission for Præsteenken Marie Kirstine Bastrup. Denne min Bedstemoder paa mødrene Side, der altsaa var bleven Enke, boede da fra 1822 med sine Børn i denne Gaard, men da Børnene nogle Aar efter Moders Giftermaal alle vare komne ud fra Hjemmet, solgte hun Gaarden til Fader, og selv drog hun til sin Svigersøn, Løjtnant Münnich, der var bleven gift med hendes ældste Datter, og boede først i Aalborg og siden, til Krigen 48, i Nyborg. Om Købet af denne Gaard indeholder Hads Herreds Skøde- og Panteprotokol flg. 1839:

„Underskrevne Marie Kirstine Bastrup f. Wormslev, Enke efter Pastor Bastrup, tilstaar herved at have solgt til min Svigersøn Peter August Kiørboe den mig efter Skøde, thinglæst 9. Marts 1822, tilhørende Ejendom i Odder By. Kjøbesummen 3000 Rigsbankdaler Sedler er betalt. Marie Kirstine Bastrup.

Som Laugværge og Enkes Fader Wormslev“.

Der er formentlig ingen Tvivl om, at den Medgift som Fader fik med Moder, Moders Andel i de ved Salget af Gaarden i Odder fremkomne 3000 Rd., er blevet benyttet til at betale Indfæstningen af Møllen, som han i Overensstemmelse med ovenstaaende overtog for egen Regning i 1840.

Gaarden i Odder beholdt Fader ikke længe, thi alt i 1842 solgtes den for 4000 Rd. Sedler til en Mand ved Navn Wittusen. Der er formentlig heller ingen Tvivl om, at den Gevinst paa 1000 Rd., som Fader havde ved Salget af Gaarden i Odder, blev benyttet til at bygge det nye Stuehus i Skjægs Mølle. Dette Hus er netop bygget i 1842 og er bygget for Faders og ikke for Stamhusets Penge.

Allerede inden 1842 var der her i Landet truffet en Foranstaltning, der fik stor Betydning for Fader, idet der ved et Rescript af 13. August 1841 var bleven tilstaaet Landets Sognekommuner en egen kommunal Repræsentation, der fik Navn af Sogneforstanderskab. Ogsaa i Odder Sogn skulde der vælges Medlemmer til Sogneforstanderskabet og ved Valget, der fandt Sted 23. November 1841, blev Fader tilligemed 8 andre Mænd valgt ind i Sogneraadforstanderskabet, hvis første Formand blev Propr. Secher paa Faurgaard. Det var jo en stor Ære for Fader, der da kun var 31 Aar gammel, og han har utvivlsomt med den ham egne Energi taget kraftig fat paa det foreliggende Arbejde. Da der imidlertid 1. December 1847

skulde vælges nye Medlemmer til Sogneforstanderskabet, blev Fader ikke valgt, hvad enten dette nu skyldtes hans eget Ønske, eller det var fordi han havde vist sig for selvraadig, og han traadte først fra 1. Januar 1859 paany ind i offentlig Virksomhed.

Omtrent samtidig med at Fader saaledes traadte ud af Sogneforstanderskabet, havde han ifølge Fæstebrev 25. August 1847 fæstet en Gaard paa Fillerup Mark af Stamhuset Rathlousdal, og han havde nu meget at tage Vare baade som Møller og som Landbruger.

Da mine Forældre i 1836 bleve gifte, begyndte de deres økonomiske Virksomhed under meget smaa Kaar, men de arbejdede og kæmpede tappert og for saa vidt med Held, og naar det erindres, hvor mange Børn vi have været, og hvilke Ofre der er gjort for at skaffe os en god Opdragelse, maa man forbausnes over, hvad Fader og Moder i Tidens Løb har kunnet skaffe til Veje.

I de første 25 Aar af deres Ægteskab var Tiderne gunstige. Møllenæringen var indtil Mølleprivilegiernes Ophævelse i 1862 en særdeles lukrativ Virksomhed, og Landbruget gik som bekendt i de Tider stadig fremad. Anderledes stillede Forholdene sig, da Mølleprivilegiet i ovennævnte Aar blev givet fri, uden at der samtidig blev givet nogen Erstatning til de gamle Møllere, og Faders økonomiske Stilling i de sidste Decennier af hans Liv var da ogsaa alt andet end god. Maaske det ogsaa har Betydning i saa Henseende, at han i dette Tidsrum i saa høj Grad var optaget af sin offentlige Virksomhed. — Herom skal anføres. Da som bemærket Fader fra 1. Januar 1859 igen valgtes ind i Sogneforstanderskabet, blev han straks dettes Formand, og han udfoldede nu i denne Stilling i 15 Aar en stor Virksomhed. I den sig allerede den Gang stærkt udviklende Odder Kommune var der god Anvendelse for Faders Energi og Arbejdsdygtighed og for den uforknytte Gaaen løs paa de foreliggende Opgaver, der i saa høj Grad udmærkede ham. Særlig under Krigen i 1864 gjorde Fader et meget stort Arbejde ikke blot for Sognet men for hele Egnen, hvorved det Kendskab til det tyske Sprog, som han havde erhvervet sig under sit Ophold i Slesvig, kom ham godt til Nytte. Tidlig og silde var han dengang tilstede, hvor noget skulde gøres vedrørende Indkvartering, Fouragering o. s. v. og det er da ogsaa karakteristisk, at Tyskerne kaldte ham „Der kleine Bürgermeister“. Hans Virksomhed blev da ogsaa paaskønnet saavel af hans Medborgere, der i 1865 overrakte ham en Hædersgave, som af Hans Majestæt Kongen, der gjorde ham til Kammerraad og Danne-

brogsmænd. Efter Krigen vedblev Fader at være Formand for Sogneforstanderskabet eller Sogneraadet, som det efter Loven af 6. Juni 1867 kaldtes, men den Egenraadighed, der al Tid havde udmærket ham, og som Folk fandt sig i dels paa Grund af hans Dygtighed og dels paa Grund af hans Uundværlighed paa et vist Tidspunkt af Kommunens Liv, blev større og større, og efterhaanden som Venstrepartiets Mænd følte sig dygtige nok til selv at styre Kommunens Anliggender, følte de mere og mere det krænkende ved at være under Faders Enevælde, og han blev da ikke genvalgt ved Sogneraadvalgene i 1873, hvad der krænkede ham i høj Grad.

Straks da Hads Herreds Landboforening i 1853 blev stiftet, blev Fader Medlem og var en af Foreningens Stiftere. Han blev straks Dyrskuedommer, blev Næstformand 1863 og var Foreningens virksomme Formand fra 1876 til 1886 og derefter Æresmedlem til sin Død i 1895. — En offentlig Virksomhed, som Fader satte stor Pris paa var Stillingen som Medlem af Aarhus Amtsraad. Han valgtes ind i dette i Aaret 1868 og var Medlem til 1880. Han var i Amtsraadet et meget skattet og benyttet Medlem, og hans Egenraadighed kunde i dette større Raad jo heller ikke træde saa meget frem som i Sogneraadet. Fader var ogsaa i Landvæsenskommisionen og havde vistnok endnu flere offentlige Hverv.

Som tidligere bemærket optog den offentlige Virksomhed i høj Grad Faders Tid, men selvfølgelig vedblev han med sin Erhvervsvirksomhed, og i saa Henseende er det af Interesse, at han i 1875 fik mere af Stamhusets Jord til Brug, nemlig en Bondegaard, hvis Jord var bestemt til at lægges ind under Rathlousdal Hovedgaard, hvad da ogsaa senere er sket. Samtlige Kontrakter og Fæstebreve hævedes imidlertid ifølge Overenskomst med Stamhuset den 1. Maj 1884, og Fader erholdt mod at give Afkald paa sine Brugsrettigheder til Møllen og Jorderne en aarlig Sum af Stamhuset for sin og Enkes Levetid, hvorved hans sidste Dages økonomiske Forhold sikredes.

Mine Forældre havde den store Glæde i 1886 at kunne fejre deres Guldbryllup med deres Børn og Børnebørn i det Hjem, hvor de havde levet sammen under hele deres Ægteskab, og der blev ved den Lejlighed vist dem megen Opmærksomhed fra Venner og Bekendte. Min Fader blev, da han i 1890 fyldte 80 Aar, udnævnt til R. af Dbg.

I sine sidste Aar fristede han den Skæbne at være blind, hvad

der særlig for en saa virksom Mand var et tungt Kors. Han døde den 12. Maj 1895 i en Alder af 84 Aar.

Karakteristisk for Fader var hans ukuelige Mod og hans Karakters Retlinethed uden Slingren til venstre eller højre. Han var en vel begavet Mand, og han havde de usammensatte Karakterers usvigelige Tro paa, at hans Mening var den ene rigtige, og Forfatteren af disse Optegnelser har i sin Ungdom i høj Grad gjort Erfaringer i saa Henseende.

Et Exempel paa Faders Uforfærdethed selv overfor højtstaaende Personer, naar han mente, at hans Ret blev gaaet for nær, er flg.: Kort efter at han i 1840 som ung Mand havde fæstet Skjægs Mølle, blev Mølleaaens Vand, der jo skulde drive Møllen, imidlertid helt borte, fordi Stamhusbesidderen, Kammerherre v. Holstein-Rathlou, havde ledet det til nogle Dämme. Fader sendte da Bud til Kammerherren med Besked om, at det stred mod Fæstebrevet saaledes at berøve Møllen det nødvendige Vand. Dette tog Kammerherren meget unaadig op og lod svare, at hvis Møller Kiørboe blev ved med sine Indvendinger mod hans Foranstaltninger, skulde han gennem hele Livet forfølge ham, medens han, hvis der ingen Indvendinger gjordes, ved andre Lejligheder skulde vise sin Velvillie. Fader lod da svare. Hils Kammerherren og sig ham, at jeg ikke frygter hans Had og ikke ønsker hans Velvillie, men kun forlanger min Ret¹.

Moder, hvis fulde Navn var Nicoline Hilaria Bastrup, var født i Rødning ved Viborg 1. Juli 1815 og var en Datter af Præsten dersteds, Andreas Jørgen Fischer Bastrup, gift med Marie Kirstine Wormslev, Steddatter af Præsten i Viby ved Aarhus. Moder havde forskellige Søskende, nemlig Johanne Kirstine Marie, f. 1811 (Tante Hanne), Elisabeth, f. 1813 (Tante Lise); Niels Wormslev, f. 1817 (Onkel Niels) og Anders Kragballe, f. 1819 (Onkel Anders). I en temmelig ung Alder døde Moders Fader, og Enken med Børnene flyttede da til Odder, hvor min Bedstemoders Stedfader, ovennævnte Pastor Wormslev fra Viby, købte en Gaard til hende (den senere Petersenske Gaard — se ovenfor). Her henlevede Moder en lykkelig Barndom i et godt og kærligt Hjem. Hun var jevnaldrende med min Faders Søster Frederikke (Tante Rikke), og de unge Piger gik sammen med Moders yngre Brødre, Niels og Anders, i Aftenskole

¹ Faders Forhold til Stamhuset var efter Kammerherre v. H. R.s Død i 1846 al Tid særdeles godt og Familien v. H. R. har bestandig vist Fader megen Agtelse og Venlighed, hvad der fra hans Side gengældtes med den største Hengivenhed.

hos Lærer Gregersen i Odder. Venskabet mellem Moder og Tante Rikke varede hele Livet, og de to lignede i én Henseende hinanden, nemlig deri, at de begge vare livsglade Mennesker med megen Sans for det komiske. De kunne ogsaa paa deres gamle Dage le hjertelig og more sig godt sammen. Der var ogsaa et Venskabsforhold mellem Familierne i Skjægs Mølle og i Mormoders Gaard, uagtet man ikke kunde tænke sig nogen større Modsætning end de to Hjem, det ene Sted livligt og lykkeligt og det andet trist og strengt med den noget drikkældige Fader og den strenge religiøse pietistiske Moder.

Efter sin Konfirmation lærte Moder Husholdning paa Lundhof hos Propr. Levring og allerede i 1836, da hun endnu ikke var fyldt 21 Aar, blev hun som ovenfor bemærket gift med Fader og kom snart til at lære Livets Alvor at kende. Naar det betænkes, at hun i de første 20 Aar af sit Ægteskab fik 10 Børn, at hun samtidig havde en stor Landhusholdning at passe med mange Folk og NB. en Landhusholdning af den ældre Slags, hvor alt frembragtes i selve Huset, at hun maatte se nøje til for at faa det til at slaa til, maatte passe Børnenes Opdragelse og sørge for Mad og Klæder til disse, er det ligefrem beundringsværdigt, hvad der har kunnet lægges paa hendes Skuldre. I sit senere Liv har hun da ogsaa nogen Tid, saa vidt jeg husker omkring hendes 60de Aar, været overanstrengt og svagelig, men hun havde den Lykke, at de sidste c. 20 Aar af hendes Liv vare lykkelige og gode. Hun var paa næsten alle Omraader en stor Modsætning til min Fader, hun havde et lyst og frejdigt Syn paa Livet, var i Besiddelse af ikke ringe Humor og havde en morsom Hukommelse for Vers og Smaadigte, som hun benyttede ved mange Lejligheder i det daglige Liv. Hun var en mild og kærlig Natur, hvem vi alle tænke tilbage paa med den største Hengivenhed og Kærlighed. Hun døde i Skjægs Mølle 2. Marts 1894.

Mine Forældre havde følgende Børn:

Peter Andreas, f. 20. Marts 1837, † 1882.

Marie Sophie, f. 27. December 1838, † 1868.

Frederik Rudolf Leopold, f. 28. Januar 1841.

Carl August, f. 19. Februar 1843.

Sophie Henriette, f. 31. December 1844.

Heinrich Emil, f. 5. Maj 1847.

Julius Christian, f. 18. December 1849, † 1852.

Olaf Valdemar, f. 22. Januar 1852.

Niels Vilhelm, f. 10. Maj 1854.

Johanne Elisa Frederikke, f. 23. April 1857, † 1866.

Men forinden jeg gaar ind paa deres Liv, skal jeg om min Faders Søkende oplyse Følgende:

1. Om Marie Caroline Kiørboe, der fødtes i Taarning Mølle 16. November 1807, og som døde i Odder Præstegaard 6. September 1847 af Tyfus, haves kun meget faa Oplysninger. Hun var bleven vaccineret i 1810 i Christiansfeld af Doktor Müller dersteds og konfirmeret af Pastor Gottschalck i Odder i 1822, ved hvilken Lejlighed hun fik Vidnesbyrdet „meget god af Kundskab og Opførsel“. Da nævnte Præsts Kone senere døde, blev hun Husbestyrerinde i Odder Præstegaard, i hvilken Stilling hun døde knap 40 Aar gammel. Hun har været Fadder saavel til min Søster Sofie som til min Broder Emil. Hun omtales som et dygtigt og flinkt Menneske, og skal have lignet Tante Rikke meget, ligesom denne have været lille og mørk.

2. Sophie Henriette Kiørboe, der fødtes i Taarning Mølle 20. August 1809, blev efter Odder Kirkebog 6. August 1830 i Odder Kirke viet til Ungkarl Jens Peter Schmidt, Gaardmand i Brabrand og 20 Aar gammel. Forloverne vare: Møllerne Niels Hansen af Odder (Sandager Mølle) og Peter Kiørboe (hendes Fader) af Skjægs Mølle. Bryllupet stod i Skjægs Mølle, og Tante Rikke, der som knap 15aarig Pige var tilstede, har siden fortalt, at det var saa flot, at Bruden endog havde hvid Silkekjole paa. Min Broder Frits paa-
staar, at Brudgommen var Ejer af Tousgaard ved Aarhus, men det er vist ikke rigtigt, hvad ikke blot Benævnelsen i ovennævnte Od-
der Kirkebog, men ogsaa Brabrand Sogns Kirkebog udviser. I denne
staar der, at der 17. August 1831 blev døbt en Søn af Gaardejer
i Brabrand Jens Peter Schmidt og Hustru Sophie Kiørboe. Sønnen,
der var født 2. Juli 1831, fik Navnet Søren Anton Schmidt, og Fad-
derne vare: Jomfru Hansine Ottilia Gottschalck af Odder, August
Kiørboe af Skjægs Mølle, Christen Møller Schmidt af Kristrup og
Handelsbetjent Søren Schmidt af Aarhus. Nogen Tid efter dette
Barns Fødsel, blev Faderen sindsygt, og da der ikke dengang fandtes
nogen Sindsygeanstalt, blev han anbragt hos en Familie i Aarhus,
hvor Sindsyge modtoges, og hvor han efter Tante Rikkes senere
Oplysning morede sig med at ride med Garnisonens Officerer. Hans
Kone var dengang frugtssommeligt, og da hun skulde føde, kom hen-
des Søster Frederikke (Tante Rikke) til hende. Hun fødte 2. Marts

1833 et dødfødt Drengbarn, og selv døde hun Dagen efter. Netop som hun var død, kom den sindsyge Mand tilstede, og denne Begivenhed gjorde et saa stærkt Indtryk paa ham, at han efter Tante Rikkens Fortælling blev helt rask. Han solgte snart Gaarden i Brand og flyttede til Vendsyssel, hvor han købte en Gaard. Han vilde senere gifte sig med sin Husholderske, men paa selve Bryllupsdagen begik han Selvmord.

Om den ovenfor nævnte Søn Søren Anton S. har jeg ikke kunnet erfare andet, end at han blev Landmand i Sverige, og at Onkel Frits' Forretningsbøger, der imidlertid ere tilintetgjorte, have udvist, at han er kommet til at skylde denne, altsaa sin Onkel, Penge.

Om Carl Heinrich Kiørboe, der fødtes i Skjægs Mølle et Aar efter Forældrenes Ankomst, er der meget faa Oplysninger.

Han fødtes den 4. Oktober 1813 og var saa svag, at han allerede Dagen efter blev hjemmedøbt, hvorefter han den 21. November s. A. fremstilledes i Kirken. Fadderne vare Mad. Sønnichsen af Tammestrup¹, Jomfru Haderup af Rodstenseje, Krigsraad Møller af Fillerup, Inspektør Quist af Gersdorffslund og Hr. Møller af Rodstenseje. Drengen blev 9. Marts 1816 vaccineret af Pastor Blicher i Randlev² og konfirmeret i Odder Kirke i 1828, ved hvilken Lejlighed han fik Vidnesbyrdet „udmærket god af Kundskab og Opførsel“, og da han saaledes egnede sig for Bogen, kom han paa det siden nedlagte Lyngby Seminarium ved Grenaa. Han tog Skolelærereksamen og var ved sin Død i 1842, da han endnu ikke var fyldt 29 Aar, Skolelærer og Kirkesanger i Hadding Sogn mellem Aarhus og Randers. — I dette Sogn ligger Sophie Amaliegaard, hvor min Broder Frits fra 1876-86 var Forpagter, og gamle Folk i Sognet har spurgt ham om, hvorvidt han var i Familie med den Lærer Kiørboe, som i sin Tid var i Sognet, og som var en saa grumme flink Mand. Efter Tante Rikkens Meddelelse var han en meget lovende og særdeles elskværdig Mand, og herpaa tyder ogsaa et lille Digt som en Ven og Kollega skrev ved hans Død, og som lyder saaledes:

¹ Det viser sig, at der i Jylland ikke var saa faa af Bedstemoders Navn, der optraadte som Faddere for hendes Børn, saaledes er en Ritmester v. Sønnichsen fra Randers og en Forpagter Sønnichsen fra Servidslevgaard Faddere for Onkel Christian. — Tammestrup er formentlig Hovedgaarden af dette Navn i Nærheden af Horsens.

² Onkel til Steen Steensen Blicher, der omtrent paa denne Tid var Forpagter af Præstegaarden i Randlev.

KIRKESANGER OG SKOLELÆRER KIØRBOE

Hvem var det vel, som nu bares til Graven?
 War det en Gubbe med sneehvide Haar?
 Nei! den som nyligen nedlagde Staven,
 War jo en Øngling i blomstrende Waar,
 Ungdommens Roser saa hastig mon blegne.
 Herren saa hurtig borttog, hvad han gav
 Og Du, min elskede Wen! maatte segne
 Ned i den Alting fortærende Grav.
 Rastløst Du virked, kjærligt Du leded
 Barndommen frem ved faderlig Haand;
 Kundskabens Spire Du pleied og freded
 Den, du nedlagde i barnlige Aand.
 Blev Dog ei altid Din Iver paaskjønnet
 Derfor Din Virksomhed kjølnedes ei;
 Blev Du end tidt med Uskjønsomhed lønnet,
 Aldrig Du svigted den møisomme Wei.
 Hvil nu da roligt fra Jordlivets Møie,
 Du har nu fuldendt hvad Herren Dig bød.
 Modtag da hisset Din Løn i det Høie,
 Fjernt fra al jordisk Bekymring og Nød.
 Frem for Din Dommer Du roligt kan træde,
 Tid til Dig lyde de saglige Ord:
 „Gak Du, min Tjener, nu ind til min Glæde
 Du over Lidet var tro her paa Jord!“

I — Mai 1842.

At han har været i Besiddelse af en lignende Iver og Virksomhedslyst som hans Brødre synes ogsaa at fremgaa af dette lille Digt.

Frederikke Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 22. November 1815, og ved Daaben havde hun som Faddere Fru Kammerherreinde Holstein Rathlou¹ og Jomfru Aamunn af Rathlousdal, Kammerjunker v. Voss paa Rodstenseje², Møller Niels Hansen af Odder (Sandager Mølle) og Gartner Windekilde af Rathlousdal. Hun var jevnaldrende med min Moder, der dengang boede hos sin Moder i Odder, og det er tidligere omtalt, hvor lykkelig Tante Rikke var

¹ Hustru til daværende Besidder af Rathlousdal, Christian Frederik v. Holstein, der foruden Rathlousdal besad Godserne Lystrup og Jomfruensegede. Han var født 1758 og døde 1828 som Geheimeraad.

² Kammerjunker Chr. M. v. Voss, født 1780 og død 1835, havde faaet Rodstenseje med sin Hustru Sophie Amalie Sehested, død 1838. der første Gang var gift med Kammerherre, Greve Ditlev Trampe. Da v. Voss døde 1835 solgtes Rodstenseje ved Auktion for 50,400 Rd. til O. V. Hagemann, der igen i 1857 solgte den for 190,000 Rd. til Kammerherre Dahl.

ved at komme fra sit triste Hjem i Møllen til Madam Bastrup i Odder, hvor der var hyggeligt og muntert. Efter Konfirmationen kom Tante Rikke til Gersdorffslund for at lære Husholdning hos en Familie af Navnet Hønic, men da hun havde det haardt der, gik hun sin Vej fra dem. At der havde været Grund til hendes Handlemaade fremgaar af, at hendes strenge Moder intet Forlangende stillede om, at hun skulde tage dertil igen. Hun var derefter nogen Tid hos sin gifte Søster i Brabrand og var som ovenfor anført dersteds, da Søsteren døde i 1833. Derefter kom hun til Gaarden Bjørum i Vendsyssel som Husjomfru og Mejerske hos en Familie Levring, og da der var mange Børn dersteds, var Pladsen ikke let, uagtet den kun lønnedes med 30 Rd. aarlig, som iøvrigt var den sædvanlige Løn dengang for Husjomfruer. Hun var paa den Tid, da min Broder Frits blev døbt, i 1841, paa Gersdorffslund — i al Fald er hun i Kirkebogen indtegnet som Jomfru R. Kiørboe af Gersdorffslund, — og da min Søster Sofie i Begyndelsen af Aaret 1845 blev døbt, var hun hos en Cikoriefabrikant i Aarhus. Hun skulde holde Sofie over Daaben og derfor køre med en Fragtvogn fra Aarhus til Odder. Det blev imidlertid en saa forskrækkelig Snestorm, at Vognen ikke kunde køre, og Tante, som var en meget bestemt Karakter, der ikke vilde opgive sit Forsæt, gik nu den lange Vej vadende gennem Snedriverne til Skjægs Mølle, hvortil hun kom, lige før man skulde køre til Kirke. Hun fik da lidt tørt Tøj paa og var med i Kirken, som om Intet var foregaaet.

Nogle Aar efter forpagtede hun Mejerierne paa Gaardene Slemminggaard, Asgaard og Ørbækgaard (Gaarde, der ligge vest for Grenaa lidt nord for det nu udtørrede Kolind Sund), og naar det erindres, at disse Gaarde have en Størrelse af henholdsvis 450, 450 og 680 Td. Land, vil det let ses, hvor stort et Foretagende det var for en ugift Kvinde, der ingen Kapital havde. Hun var da 30 Aar gammel. Hun har siden ogsaa med Stolthed udtalt, at hun vistnok var den første her i Landet, der etablerede et Fællesmejeri. Hun havde selv Ophold paa Slemminggaard, og derfra var der til Asgaard godt $\frac{1}{4}$ Mil og til Ørbækgaard $\frac{3}{4}$ Mil. Paa Slemminggaard var der en Forvalter, der hed Nicolai Andersen, Søn af Hospitalsforstander A. i Randers, og Fætter til Fruen paa Gaarden, og med denne Forvalter Andersen blev Tante gift 26. April 1848. Aaret efter forpagtede de Mejeriet paa Hessel¹ ved Grenaa, og dersteds

¹ Hovedgaarden Hessel paa c. 60 Td. Hartk. ligger lige uden for Grenaa og har et meget stort Jordtilliggende, nemlig 1738 Td. Land, hvoraf 371 Td. Eng og Græsning, saa Gaarden maatte kunne have stor Besætning og egne sig for Mejeri.

forblev de i 19 vistnok lykkelige Aar. 1868 forpagtede Onkel Andersen Mejeriet paa Gaarden Fuglsø¹, saaledes at Familien skulde bo i en By i Sognet, der hedder Klatterup, men Foretagendet kunde ikke svare Regning, og i 1874 flyttede man til Randers, hvor Onkel fik en Stilling paa Dampskibsexpeditionen. Tante Rikke døde i Randers den 7. December 1887, og Onkel Andersen flyttede da til sin Datter Marie, der var gift med Forpagter Schmidt og boede paa Saxhøj ved Maribo. Der døde han i 1890.

Tante Rikke og Onkel Andersen havde tvende Døtre, nemlig:

1. Johanne Hansine, f. 25. Juli 1849.
2. Marie, f. 1850.

Den ældste Datter blev i 1878 gift med Kommissionær Christensen, og der er i dette Ægteskab følgende Børn:

1. Aage Christensen, f. 21. September 1879, Kontorist.
2. Otto Christensen, f. 1. August 1881, Maskinsmed, gift 1907 med Petrea Christensen, i hvilket Ægteskab der er en Datter, f. 1908.
3. Marie Christensen, f. 21. Januar 1884, Lærerinde.
4. Wilhelmine Christensen, f. 22. Juli 1888, Kassererske.

Tante Rikkes anden Datter blev 26. April 1873 gift med Theodor August Secher Schmidt fra Tarskov Mølle, der fra Ægteskabets Begyndelse og til 1902 havde Gaarden Saxhøj under Grevskabet Knuthenborg paa Lolland i Forpagtning. Sidstnævnte Aar flyttede de til Jylland, hvor de nu bo i Aarslev i Brabrand Sogn. — Deres Børn ere:

1. Thomas Nicolai Schmidt, f. 7. Marts 1874, Bestyrer af Aarslevgaard ved Brabrand, gift 1899 med Henriette Schmidt, f. 24. Juni 1873. Der er i Ægteskabet en Søn Theodor Otto Schmidt, f. 24. Februar 1900.
2. Wilhelm Schmidt, f. 12. Oktober 1876, Agent, gift 1906 med Olga Bentzen Schultz, f. 16. Oktober 1874. Der er i Ægteskabet en Datter Ellen Elisabeth Schmidt f. 21. Januar 1907.
3. Dagmar Frederikke Bollette Schmidt, f. 4. September 1878, gift 1900 med Proprietær Aage Christian Sørensen af Holbæk Mølle ved Ørsted, f. 8. April 1877. Der er en Søn Knud Aage Møller Sørensen, f. 5. April 1901.
4. Axel Valdemar Schmidt, f. 24. Februar 1881, Ejer af Balle Mølle, gift 1906 med Ruth Dagmar Oline Mønsted, f. 2. Januar 1884. Der er en Søn Kaj Axel Schmidt, f. 1. Marts 1909.

¹ Fuglsø i Udbyneder Sogn nord for Randers har 25 Td. Hartk. og c. 400 Td. Land, hvoraf 50 Td. Eng.

5. Theodor Schmidt, f. 23. Juli 1883, Maskinsmed ved Fabriken Titan, gift 1908 med Ellen Ingrid Pedersen, f. 24. Januar 1890. Der er en Datter Ester Ingrid Marie Schmidt, f. 16. Januar 1909.
6. Otto Acthon Schmidt, f. 10. November 1886, Forvalter paa Tolstrup.

Christian Ludvig Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 1818 og havde ved Daaben som Faddere: Madam Hansen¹ og Jomfru Grete Gottschalck af Odder², Hr. Ritmester v. Sønnichsen fra Randers³, Hr. Forpagter Sønnichsen fra Serridslevgaard⁴ og Hr. Forvalter Zindbach af Rathlousdal. Efter sin Konfirmation kom han paa Løveapotheket i Aarhus, og det var Meningen, at han skulde være Farmaceut. Han syntes imidlertid ikke om denne Virksomhed, men ønskede at blive Landmand, hvilket Ønske han da ogsaa fik opfyldt. Han var senere Forvalter paa forskellige Gaarde, saaledes paa Petersholm umiddelbart syd for Vejle, og da Krigen udbrød i 1848 var han Forvalter paa Rathlousdal. Det var da ganske naturligt, at han som Frivillig traadte ind i Herregaardsskytternes Frikorps, eftersom Viggo v. Holstein Rathlou, der var en Broder til Stamhusbesidderen paa Rathlousdal, blev Fører for de jyske Herregaardsskytter, der bestod dels af Skytter og Forvaltere fra Herregaardene i Jylland og dels af unge Godsejersønner. Da dette Frikorps opløstes, og der i 1849 indførtes almindelig Værnepligt, gik han over i Linien, og kom til 2det Forstærknings Jægerkorps, hvor han avancerede til Overjæger, hvad der vist svarede til de nuværende Underkorporaler. Han skal have været en udmærket Soldat og blev ved Isted Dannebrogsmænd, fordi han, da alle hans Afdelings Officerer og Underofficerer var faldne, tog Kommandoen over Afdelingen. Efter Krigen fik han ved sin Onkel Frits' Hjælp en Gaard i Morsholt, en Gaard der laa i selve Morsholt By lige ved Siden af Exam. juris Andersens, den senere Cancelliraad A.,

¹ Madam Hansen var Hustru til Familiens Nabo og gode Ven Møller Niels Hansen af Sandager Mølle.

² Jomfru Grete Gottschalck var vist Søster til Præsten i Odder.

³ Ritmester v. Sønnichsen i Randers avancerede siden til Oberst sammesteds, han var eller blev i al Fald kaldt Onkel af Tante Rikke og hendes Søskende, og Tante har som ung Pige besøgt ham adskillige Gange i Randers. Da hun paa sine gamle Dage under tarvelige Forhold kom til at bo dersteds, talte hun om at saaledes tænkte hun ikke, at det skulde gaa, da hun som ung kom hos Obersten og havde Oppasser bag sig.

⁴ Om Forpagter Sønnichsen var en Broder til Ritmesteren vides ikke. Serridslevgaard ligger umiddelbart nord for Horsens og har 40 Td. Hartk.

og i de første Aar arbejdede han ganske godt med Gaarden, hvis Jorder blev merglet, og hvis Bygninger ogsaa forbedredes betydeligt. Som os bekendt havde Onkel imidlertid en sørgelig Tilbøjelighed for stærke Drikke, en Tilbøjelighed, som selvfølgelig ikke var modarbejdet i Krigsaarene, og han førte efter sin Hjemkomst fra Krigen et temmelig vildt og uordentligt Liv, der stod i den mest skærende Modsætning til det Liv, der førtes af hans Nabo. Livet artede sig da ogsaa meget forskelligt for de to Mænd. Ofte hændte det, at en gul Enspænderhest, som Onkel kørte med, kom hjem til Gaarden uden Kusk og Vogn, og at Kusken fandtes i en Vejgrøft med søndersplittet Vogn over sig, og da derfor de extraordinære gode Aar, som havde været gennem 50'erne lige til 1857, vare forbi, og det extraordinære store Udbytte, som Gaardens Jorder havde givet efter den første Mergling, var til Ende, maatte Gaarden i 1857 sælges, og Onkel Christian nød da i adskillige Aar Naadsens Brød paa de Gaarde, som min Onkel Frits ejede, først Flinterupgaard ved Slagelse og siden Frederikslund ved Nimtofte. Derefter boede Onkel Christian nogle Aar hos sin Søster, min Tante Rikke, paa Hessel, senere paa forskellige Gaarde som Margrethenlund, Marienhof, og i den sidste halve Snes Aar af sin Levetid opholdt han sig hos min Broder Carl paa Fænøgaard ved Hindsgavl, hvor han døde i 1904. —

Kammerraad P. A. Kiørboes Efterkommere ere følgende:

1. Andreas Peter Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 20. Marts 1837 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Madam Bastrup af Odder, Jomfru Alsø af Rathlousdal, Møller Lund af Sandager Mølle i Odder, Gartner Hempel af Rathlousdal og Handelslærling Anders Bastrup af Aarhus. Han gik i sine første Skoleaar i Kommuneskolen i Odder, til Fader i 1847 fik Raad til at holde Huslærer (den første Huslærer i Skjægs Mølle var en Seminarist, der hed Møller, en dannet og dygtig Mand), og som Dreng var han om ikke begavet, saa flittig og exemplarisk. Efter sin Konfirmation i 1851 var han et Aar paa sin Farbroder Købmand F. W. Kiørboes Kontor i Aarhus og kom derefter i 1852 til sin Onkel paa mødrende Side, Købmand Niels Bastrup i Kolding, hvor han lærte Detailhandelen og senere var Kommis i adskillige Aar. Desværre opfyldte Andreas som voxen ikke de Løfter, som han havde givet som ung, idet der hos ham udviklede sig Bedstefaders Tilbøjelighed til stærke Drikke. Han forlod sin Plads i Kolding, var

i kort Tid selvstændig etableret i Landsbyen Anst i Nærheden af Kolding og kom senere som Kommiss til Købmand Holck i Odder, hvor han var i mange Aar. Han døde paa Viborg Sygehus i 1882.

2. Marie Sophie Kiørboe fødtes 27. December 1838 i Skjægs Mølle og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Jomfruerne H. Bastrup og N. M. Mortensen af Odder, Bataillons Chirurg Schäffer af Rathlousdal, Møller Hansen af Odder og Handelsbetjent Bastrup af Kolding. Hun var en Modsætning til sin Broder Andreas, var bestemt af Karakter, godt begavet, ferm til kvindelige Arbejder og dygtig i Husholdningen. Hun var ligesom sin Bedstemoder, hvem hun i det hele lignede, religiøs. Huslæreren, den ovennævnte Hr. Møller, skrev ved hendes Konfirmation efter Datidens Skik et Stamboogsvers, der vistnok karakteriserer hende godt, og som lyder saaledes:

„Et herligt Pund der dig blev givet,
en lys Forstand, et skærpet Blik
for alt det Gode her i Livet.
Naar ret du bruger, hvad du fik,
da vil din Bane blive skøn
og høste vil du Godheds Løn“.

Hun var som ung Pige et Aar paa Rodstenseje hos Proprietær Hagemanns for at lære Husholdning, og hun var dér som Barn i Huset. Som ung Pige kom hun ofte i Besøg hos sin Onkel paa mødrene Side, Købmand Niels Bastrup i Kolding, og hun gjorde her Bekendtskab med sin senere Ægtemand, Onkels højre Haand, Haas. Da denne senere etablerede sig i Kolding, bleve de forlovede, og deres Bryllup stod i Skjægs Mølle i Maj 1867. Aaret efter døde hun i Barselseng, og 14 Dage efter døde ogsaa Barnet.

3. Frederik Rudolf Leopold Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 28. Januar 1841 og havde ved Daaben i Odder flg. Faddere. Jomfruerne S. Bastrup af Skjægs Mølle og R. Kiørboe af Gersdorffslund, Provisor Mehl og Handelsbetjent Kiørboe, begge af Aarhus, Forvalter Schouboe af Rathlousdal. Han gik i Skole hjemme i Skjægs Mølle og havde efterhaanden Huslærerne Møller, Terkildsen og Strambøe foruden i nogen Tid Frk. Louise Mehl. Efter sin Konfirmation var han i 1855—57 Landvæsenselev paa Frisendal, var et Aar ulønnet Forvalter paa Tulstrup ved Ulstrup og kom i 1859 som Forvalter til Flinterupgaard, som Onkel Frits nævnte Aar havde købt. Da Onkel i 1862 bortbyttede denne Gaard med Frederikslund ved Ryomgaard, kom Frits til denne Gaard, hvor han var, til

den solgtes i 1865. Samme Aar ansattes han som Inspektør ved et Godskomplex, som Generalkonsul Westenholz i London havde købt i Nærheden af Holte, og som bestod af Gaardene Dronninggaard, Kaningaarden og Frederikslund. Her var han til 1876, i hvilket Aar han forpagtede Sofie Amaliegaard under Stamhuset Clausholm i Jylland. Forpagtningen kunde imidlertid ikke svare sig, og ikke blot blev den Kapital, som han havde samlet sig i hans 11aarige Inspektørtid paa Dronninggaard, fuldstændig tabt, men han maatte ogsaa efter 10 Aars Forpagtning accordere med sine Kreditorer. Efter at have forladt Sofie Amaliegaard levede Frits med Kone og Børn af forskelligt Arbejde i København i to Aar, fik fra Efteraaret 1888 Beskæftigelse ved Københavns Landbefæstnings Anlæggelse, blev i Foraaret 1890 Restauratør paa Stations-skibet Slesvig ved Middelgrundstortets Anlæggelse og kom endelig i Efteraaret 1891 i samme Egenskab til Frihavnen, først i en Bræddebarrakke og fra 1900 i Frihavsrestaurationen „Capella“. Han havde den Glæde i 1905 at kunne købe Lystejendommen „Krogenberg“ ved Kvistgaards Station i Nordsjælland, og som forhenværende Landmand har han selvfølgelig megen Fornøjelse af Driften af Gaardens 70 Td. Land store Areal. Den 24. Maj 1878 blev han gift med Augusta Meinig, født 7. September 1856, Datter af Partikulier, fhv. Landmand Chr. Meinig paa Villa Rolighed ved Helsingør.

Børnene i dette Ægteskab er flg.:

Aage Meinig Kiørboe, født 9. September 1879 paa Sofie Amaliegaard. Sammen med sine Forældre kom han i 1886 til København og efter at være bleven Student i 1899, studerede han først Jura, senere Medicin og underkastede sig den medicinsk-kirurgiske Embedsexamen i 1907. Han var derefter nogen Tid i England, hvor han besøgte Hospitaler og Fødselsstiftelser, vicarierede efter sin Hjemkomst forskellige Steder for praktiserende Læger, var paa Fødselsstiftelsen den lovbefalede Tid, gjorde Hospitals-tjeneste et Aar paa Frederiksbergs Hospital og nedsatte sig endelig i 1910 som praktiserende Læge i Allested paa Fyn.

Han blev i 1906 gift med Sygeplejerske Andrea Knudsen, Datter af en fynsk Landmand, og af dette Ægteskab er der Døtrene Aase og Helen, født henholdsvis 1906 og 1907, samt en Søn, Flemming, født 1910.

Inge Kiørboe født 13. April 1882 paa Sofie Amaliegaard. I 1886 kom hun med sine Forældre til København, og efter sin Konfirmation 1897 uddannedes hun paa forskellig Maade, lærte i 1902

Husholdning paa Stenisgaard ved Aalborg, var i 1907 og 1908 i London for at uddanne sig i det engelske Sprog, og blev 1. Juli 1909 gift med cand. mag. Carl With, Søn af Distriktslæge W. i Hillerød. En Søn i 1910.

Henning Kiørboe, født 28. April 1885 paa Sofie Amaliegaard. Med sine Forældre kom han Aaret efter til København og efter at han havde gaaet i Østersøgades Latin og Realskole, blev han Student i 1903, statsvidenskabelig Kandidat i 1910 og ansattes strax efter sin Embedsexamen som Assistent i statistisk Bureau.

Gunner Kiørboe, født 11. April 1893 i København, gik først som sine Brødre i Østersøgades Latin- og Realskole, men maatte senere paa Grund af Sygdom læse privat. I 1909 tog han Præliminærexamen ved Universitetet og blev derefter Landvæsenselev paa Nyrupgaard ved Kvistgaard.

4. Carl August Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 19. Februar 1843 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere. Madam Lund af Sandager Mølle i Odder, Jomfru Terndrup af Petersminde, Kammerraad Terndrup af Petersminde, Skovrider Jensen af Wejls- huset og Gaardejer exam. juris. Andersen af Morsholt. Han gik i Skole hjemme i Skjægs Mølle og havde som Lærere de samme Personer som sin ældre Broder Frits. Efter sin Konfirmation i 1857 blev han sat i Lære hos en Manufakturhandler i Aarhus, men da det viste sig, at hans Lyst stod til Landvæsenet, og at han ikke passede til den Virksomhed, han var sat i, kom han efter et Aars Forløb som Landvæsenselev til Forpagter Møller paa Gersdorffslund (efter dennes Død til Forpagter Bai sammesteds), hvor han blev i 2 à 3 Aar. Efter at have været ulønnet Forvalter nogen Tid hos den dygtige Landmand Proprietær Walther paa Malling- gaard, var han i 1861—64 Forvalter hos Forpagter Linnemann paa Skafføgaard, 1864—67 hos Forpagter Bache paa Søbygaard under Frisenborg og 1867—1869 hos Forpagter Baron Chr. Rosenkrantz paa Rosenholm. I Aaret 1869 forpagtede han Gaarden Balskov ved Kaløvig, men i 1877 afstod han Forpagtningen af Balskov og flyttede til Eiby Mølle ved Odense, hvilken Ejendom han forpag- tede af sine Svigerforældre. Efter disses Død solgtes Ejby Mølle, og Carl købte da Kaals Mølle ved Assens. Han spandt imidlertid ikke Silke ved Møllervirksomheden, og han forpagtede da i 1897 Fænøgaard under Stamhuset Hindsgavl ved Middelfart. I Foraaret 1910 opgav han denne Forpagtning og flyttede til Odder, hvor han i dette Øjeblik er bosiddende.

Han har været 2 Gange gift, første Gang 1870 med Sine Kondrup, født 1850 og Datter af Gaardejer Chr. Kondrup i Kankbølle, og anden Gang 1876 med Anna Landkilde, født 1844 og Datter af Møller Landkilde i Eiby Mølle ved Odense.

Hans første Kone døde efter et Aars Ægteskab i Barselseng med en Søn, der fik Navnet Christian, og hans anden Hustru døde 1909.

Christian Kiørboe fødtes paa Balskov 30. December 1871, blev Student 1889 fra Odense Katedralskole, cand. jur. Jan. 1895, Herredsfuld­mægtig i Storehedinge fra 1895—1900 og Byfoged­fuldmægtig i Aarhus siden 1900. Gift 30. Januar 1909 med Marie Elisabeth Kaempfe, Datter af Købmand K. i Aarhus. En Søn født 1910.

Af andet Ægteskab er der flg. Børn:

Steffen Christian Julius Landkilde Kiørboe, født i Odense 13. Oktober 1880. Landvæsenselev paa Fænøgaard, Land­brugskandidat 1906, drog derefter til Rusland og er siden 1909 Landbrugstekniker i St. Peterborg.

Nicolai August Kiørboe, født i Odense 14. Marts 1882, Student fra Sorø Akademi 1900, cand. jur. Febr. 1906, et Aar Herredsfuld­mægtig i Middelfart, fra 1909 Sagførerfuldmægtig i Randers, derefter Byfogedfuldmægtig i Aarhus.

Annalise Kiørboe født 14. Oktober 1884 i Kaals Mølle ved Assens, gik først i Skole i Assens og havde senere, da Forældrene flyttede til Fænøgaard, Lærerinde. Efter sin Konfirmation i 1899 var hun i København for at faa videre Undervisning, og derefter var hun i Almindelighed hjemme hos sine Forældre, indtil hun blev gift 8. April 1910 med Premierløjtnant i Hæren Einar Holm, Søn af Professor Arkitekt Hans Holm.

5. Sofie Henriette Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 31. December 1844 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Jomfruerne Kiørboe af Odder Præstegaard og Louise Mehl af Skjægs Mølle, Kjøbmændene Nørgaard og F. Kiørboe samt Musiklærer Møller, alle af Aarhus. Hun gik som sine Søskende i Skole hjemme i Møllen og kom som Datidens unge Piger strax efter sin Konfirmation i 1859 ud til Fremmede. Først var hun i et Aars Tid hos en Familie i København, men da hun ikke behandlede godt, kom hun i 1860 i Huset hos sin Onkel Grosserer F. W. K. i København, hvor hun, der kun var lidt ældre end de ældste af Børnene i dette dannede, og komfortabelt indrettede Hus, tilbragte adskillige lykkelige Ungdomsaar. Da hendes ældre Søster Marie i 1867 blev gift, kom hun tilbage til Skjægs Mølle, hvor hun derefter i henved 30 Aar

udfyldte en Datters Pligter hos sine Forældre og var disse en trofast Støtte paa deres gamle Dage. Efter deres Død flyttede hun i 1895 til Odder og har siden levet dersteds i eget Hjem.

6. Heinrich Emil Kiørboe fødtes 5. Juni 1847 i Skjægs Mølle og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Madam Kiørboe af Aarhus og Jomfru Kiørboe af Odder Præstegaard, Kjøbmand Kiørboe af Aarhus, Forvalter Kiørboe af Rathlousdal og Huslærer Møller af Skjægs Mølle. Han gik som sine andre Brødre i Skole hjemme i Skjægs Mølle (Huslæreren i hans Tid var cand. phil. Strambøe), og blev i 1861 konfirmeret i Randlev Kirke, da der i Odder paa dette Tidspunkt var Vacance. Han kom derefter paa Hads Herreds Kontor i Odder hos den daværende Herredsfoged, Cancelliraad, senere Etatsraad Rehling, hvor han var i nogle Aar, kom derpaa til København for at tage dansk juridisk Examen, som han absolverede i 1867. I Studietiden boede han hos sin Onkel Grosserer F. W. K., hvor som bemærket ogsaa hans Søster Sofie var.

Hans første Plads efter Examen var som Fuldmægtig hos Prokurator Cancelliraad Bagger i Skanderborg, og efter at han havde været der i 2 Aar, blev han i 1869 Fuldmægtig hos Kammerassessor Jespersen i Odense. I 1872 etablerede han sig som Sagfører i Odense og blev i 1874 Kompagnon med Prokurator Cancelliraad Borch i Odense, der dengang spillede en ikke ringe Rolle i denne By. Efter dennes Død i 1885 fortsatte han Forretningen i Kompagni med Sagfører I. C. F. Knudsen, der tidligere havde været Fuldmægtig i Forretningen. I 1888 udnævntes han til Direktør for fynske Kreditforening, hvis 1ste Direktør han blev i 1891.

Han blev 11. September 1874 gift med Charlotte Haugsted, født 1855, Datter af Arkitekt Haugsted i Odense. Børnene i dette Ægteskab ere flg.:

Helene Kiørboe, f. 8. Juni 1875, gift 1896 med praktiserende Læge Mohr i Nykøbing Mors.

Axel Kiørboe, f. 10. Juli 1878. Efter at have gaaet i Latin-skolen i Odense, kom han efter sin Konfirmation til Handelen. Han gennemgik den Brockske Handelsskoles Højskoleafdeling, havde derefter forskellige Pladser i Udlandet (Hamburg og Skotland), nogen Tid som Rejsende for et større Firma i Hamburg, etablerede sig i 1904 som Grosserer i København, og Aaret efter blev han gift med Ingeborg Johnsen af København, f. 3. Marts 1880. Af dette Ægteskab er der flg. Børn: Johanne Kiørboe f. 3. Marts 1907 og en Datter 10. August 1910.

Asta Kiørboe f. 6. Juni 1882. Hun har uddannet sig i Sang først i København og derefter i Berlin og Dresden.

7. Julius Christian Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 18. December 1849 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Enkemadam Kiørboe¹ af Skjægs Mølle, Jomfru Svendsen og Huslærer Therkildsen af Skjægs Mølle, Forvalterne Kiørboe af Rathlousdal og Krarup² af Aakjær.

Han døde allerede i 1852.

8. Valdemar Olaf Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 22. Januar 1852 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Fru v. Holstein-Rathlou af Rathlousdal, Jfr. Marie Møller af Rathlousdal, Proprietær Hagemann af Rodstenseje, Skovrider Schrøder af Vejls-huset og Exam. juris Gaardejer Andersen af Morsholt. Efter at have gaaet i Skole i Hjemmet hos Huslæreren Stramboe, kom han i 1861 i 9 Aars Alderen i Aarhus Latinskole, hvorfra han blev Student i 1870, og efter at have studeret Theologi i nogle Aar, været Huslærer et Aar hos en Proprietær Vedel paa Aldumgaard ved Horsens, begyndte han i 1873 paa det statsvidenskabelige Studium. Embedsexaminen absolverede han i 1876 og tiltraadte strax derefter en Udenlandsrejse som Manuduktør for den senere Udenrigsminister, Lehns greve Raben-Levetzau. Efter sin Hjemkomst traadte han ind i Postvæsenet, hvor han i 1877 udnævntes til Expedient hos Postinspektørerne, og samtidig med Besørgelsen af sit Embede udfoldede han i en Aarrække en ikke ringe Virksomhed som Manuduktør til statsvidenskabelig Examen, ligesom han i adskillige Aar var Lærer i de nationaløkonomiske Fag ved Officerskolens Stabsafdeling. I 1887 blev han Postmester ved det sjællandske Jernbanepostkontor, 1893 Postmester i Aalborg, 1897 Overpostmester i København og i 1904 Generaldirektør for Post- og Befordringsvæsenet.

9. November 1882 blev han gift med Johanne Larsen-Naur, f. 30. Marts 1857 og Datter af Skibsrheder Larsen i Kragerø i Norge. Hun døde 10. Februar 1908. Ægteskabet var barnløst.

9. Niels Vilhelm Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 10. Maj 1854 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Fru Münnich af Kjøbenhavn, Madam Hempel af Kjøbenhavn, Particulier V. v. Holstein-Rathlou af Rathlousdal, Kjøbmand Bastrup af Kolding og Kjøbmand Kiørboe af Aarhus. Han gik i Skole først hos Hus-

¹ Min Bedstemoder. ² Forvalter Krarup var en Fætter til min Moder og Søn af Stiftsprovst K. i Aalborg. Han var en meget dygtig Landmand, der senere blev Forstander for en Landbrugsskole.

lærer Stramboe i Skjægs Mølle, saa hos Frk. Louise Borch hos Distriktslæge Schäffer, saa hos Huslærer paa Rathlousdal Løvenhjem og dernæst hos en Lærer, der var engageret af forskellige Familier, der havde skolesøgende Børn og som boede i Odder — først en Reserveløjtnant Bønnelycke og siden en islandsk Student Skuli Nordahl. — I sine sidste Skoleaar gik han i Latin- og Realskolen i Kolding, hvor han boede hos sin Søster Marie, der var gift med Købmand Haas dersteds, men — som ovenfor anført — allerede døde i 1868.

Efter sin Konfirmation kom han til Landvæsenet og var i 2 Aar som Elev hos sin Broder Frits paa Dronninggaard. Han var derefter i 2 Aar hos sin Broder Carl paa Balskov, hvorfra han i 1873 kun 19 Aar gammel fik Forvalterpladsen paa Rosenholm hos Forpagter Baron Chr. Rosenkrantz, og her blev han, til han i 1880 overtog Forvalterpladsen paa Skafføgaard hos Conseilpræsident Estrup. I 1884 forpagtede han den lige udenfor Viborg liggende Gaard Asmildkloster, men da Forpagtningen ikke kunde svare sig, opgav han den ved Forpagtningstidens Ophør og overtog i 1891 sin Svigerfaders Forretning i Hobro.

Han blev i 1884 gift med Doris Koppel, f. 1860, Datter af Fabrikant K. i Hobro. Ægteskabet er barnløst.

10. Johanne Elisa Frederikke Kiørboe fødtes i Skjægs Mølle 22. April 1857 og havde ved sin Daab i Odder Kirke flg. Faddere: Madam Andersen af Hessel, Jomfru Bøving af Rodstens-eje, cand. pharm. Mehl af Aarhus, Huslærer Stramboe af Skjægs Mølle og Handelsbetjent Andreas Kiørboe af Horsens.

Hun døde i 1866, 13. Februar.

GROSSERER F. W. KIØRBOE OG EFTERKOMMERE.

MØLLER Peter Kiørboes yngste Søn, Frederik Wilhelm, blev født i Skjægs Mølle 24. Aug. 1821. Herom meddeler Odder Sogns Kirkebog følgende: Friederich Wilhelm Kiørboe, Søn af Møller Hr. Peter Kiørboe og Marie Sønnichsen af Skjægs Mølle, født 24. Aug. 1821, hjemmedøbt 25. s. M., fremstillet i Kirken 26. Okt. Faddere: Mad. Terndrup af Petersminde, Jfr. Schou af Swejgaard, Hr. Forvalter Bering og Hr. Gartner Winnekilde af Rathlousdal, Hr. Niels Schou af Swejgaard.

Hans Fader døde 26. Nov. 1835, og c.¹/₂ Aar derefter, 1 Søndag efter Paaske 1836, blev han konfirmeret i Odder Kirke. Konfirmanderne blev dengang, som Kirkebogen viser, opstillede paa Kirkegulvet i Række efter deres Dygtighed, idet de fik Karakter for Kundskab og Opførsel; og F. W. Kiørboe var blandt de øverste med Karakteren ug.

Efter sin Konfirmation kom han i Kjøbmandslære hos Kjøbmand Søren Søegaard paa Studsgade i Aarhus, som ejede den Gaard, der nu er Studsgade Nr. 29 og tilhører Kulgrosserer J. Christensen. Læretiden mindedes han som en streng Tid, fremhævede den ofte som en Modsætning til den voxende „Blødagtighed“ i vore Dage, fortalte, hvordan en Dreng som han, dengang maatte være i Butikken eller paa Pakhuset fra tidlig Morgen til sildig Aften, ved visse Lejligheder sammen med Karlen holde Nattevagt over Lageret, og alt dette ved Vintertid i Frost og Kulde uden at have et opvarmet Lokale at ty hen til. Som et Vidnesbyrd om disse vinterlige Strabadser i Drengæaarene kunde han undertiden vise os sine Ørelapper, der var ret defekte i Kanterne; hele Stykker var faldne af dem som Følge af Forfrysning. Han maa sikkert have vist megen Dygtighed og Paalidelighed i Tjenesten, hvad der ogsaa stemmer med hele hans energiske og pligtopfyldende Natur, og derved hurtigt vundet Anerkjendelse hos sin Principal. Thi i Løbet af c. 7 Aar

avancerede han til at indtage en saadan Stilling, at han ved S. Søegaards Død 28. April 1843 overtog Forretningen, formodentlig først som Bestyrer for Enken, min Bedstemoder Mariane f. Bæhrentz, men siden, da han tillige var bleven hendes Svigersøn, for egen Regning.

Han var forlovet med Datteren Anine Petrea Julie Søegaard, f. 13. Juli 1819; men hun døde allerede Aaret efter sin Fader, 18. Marts 1844 af en Hjertesygdom. I Aaret 1846 blev han saa gift med min Moder, Emma Michaeline Elisa Søegaard. De blev viede i Aarhus Domkirke 30. Juni 1846, iflg. Kirkebogen efter Kongebrev af 26. Juni 46, og Forlovere var: Møller, P. A. Kiørboe og Konsul P. Herschind.

De Aar, i hvilke Fader oplærtes og begyndte selv at drive Forretning, var en Tid, da Handelen herhjemme tog et meget betydeligt Opsving, navnlig derved, at man havde vundet et nyt stort Afsætningsomraade, idet man sendte Varer til England. For Landmændenes Produkter var der her et næsten ubegrændset Marked; og for Kornet opnaedes derovre en høj Pris, da England paa den Tid havde ophævet Korntolden. Faders Forretning kom nu for en væsentlig Del til at bestaa i at udføre Korn og Smør til England. For at lette Transporten af Varerne for de Landmænd, der havde lang Vej til Aarhus, og derved formindske Omkostningerne ved Exporten, byggede han c. Aar 1850 et Pakhus ved Norsminde og et Par Aar senere et lignende ved Hou. Min Fætter Frits har meddelt som sine Erindringer herom, at Fader i Regelen en Gang om Ugen tog ud til disse Pakhuse for at inspicere, tale med Bestyreren, opgive de forskellige Priser o. s. v. Disse Ture foretog han som oftest ridende; og Frits mindes, at han dengang havde en dejlig Skimmel til Ridehest. Endvidere, at Proprietærene gjerne fulgtes ad, flere i Følge tilhest om Lørdagen til Udskebningsstedet, og at min Onkel fra Skjægs Mølle ofte fulgte med, blot for at høre Priserne paa Kornet og andet nyt. Handelen paa disse Pakhuse udvidedes efterhaanden saaledes, at Landmændene dér kunde faa at købe Tømmer og Brædder og mange flere af deres Fornødenhedsartikler, som de altsaa kunde tage med hjem, naar de kørte deres Korn til Pakhuset.

Hele denne Omsætning førte naturligvis en betydelig Skibsfart med sig. Og for denne Side af Erhvervslivet havde Fader al sin Tid megen Interesse. Allerede som ung Forretningsmand var han Rheder for flere Skibe; og Søfolkens Vel laa ham i høj Grad paa Hjerte.

Det Aar, min Morfader døde, 1843, kom Johannes Magnus Mørk i Lære hos Fader. Han var Søn af Kjøbmand P. Mørch i Aarhus og var født 20. Marts 1827. Efterat han havde fortsat sin Uddannelse som Kjøbmand nogle Aar i Udlandet, dels hos Pontoppidan i Hamburg, dels hos Westenholz i London, kom han tilbage til Aarhus, blev 7. Juli 1853 gift med min Moders yngste Søster Rosalie Søegaard (født 2. Sept. 1825) og gik i Kompagni med min Fader. Gaarden paa Studsgade havde Fader i 1847 købt af sin Svigermoder for 10,000 Rd. Men han solgte den i 1854 til en Kjøbmand B. N. Hjelm og købte saa i Fælledsskab med J. M. Mørk Ejendommen Vestergade 9—11 for 42,000 Rd. Det var en stor Gaard, hvortil der dengang hørte en Have, som strakte sig langt over paa den sydlige Side af Aaen, op ad en Bakke, paa hvis Top der var opført et Udsigtstaarn af Træ; jeg husker tydeligt, at man steg op i dette ad en mørk Vindeltrappe. De to Dele af Haven var forbundne ved en buet Bro over Aaen. Øst for denne Bro ved Aaens Nordside var der et Landingssted, som var prydet med en legemsstor Træfigur, forestillende en Matros, der støttede sig til en Aare. Her havde vi en temmelig stor Baad liggende, i hvilken vi ofte paa Sommeraftener roede ned til Aaens Udløb i Havet — aldrig længere. Et af mine tidligste Barndomsminder knytter sig til disse Roture. En Aften skulde vi ud paa en saadan Tur; da viste det sig, at en af Aarerne var borte. Men Fader var ikke raadvild — det var han sjældent —; han fik fat i en Øxe, og ved Hjælp af den berøvede han Træmatrosen hans Aare, der saaledes blev tagen praktisk i Brug.

Fader og Onkel Mørk passede imidlertid ikke til at være i Kompagni med hinanden; dertil var de alt for forskellige. Mørk var en Mand med betydelige litterære Interesser; han fik i Aarens Løb samlet sig et meget stort Bibliothek, der indeholdt mange sjeldne og værdifulde Værker. Desuden var han i høj Grad baade kommunalt og politisk interesseret. Alt dette havde Fader ingen Forstaaelse af; han var helt optagen af sin Forretning. Da han tillige ønskede at komme til at arbejde under større Forretningsforhold, solgte han i 1857 sin Andel af Gaarden i Vestergade til Mørk og flyttede til Kjøbenhavn og grundede dér en Grossererforretning. I Efteraaret 1856 var han selv rejst derover for at træffe Forberedelser; og i Januar 1857 fulgte saa Moder efter med os af deres Børn, som var fødte i Aarhus, nemlig de 5 ældste. Vi rejste med Dampskib fra Aarhus til Korsør og kørte saa ad den dengang nylig

anlagte Jernbane fra Korsør til Kjøbenhavn. Paa Vejen havde vi et mindre Jernbaneuheld, idet Toget løb af Skinnerne — vistnok i Nærheden af Ringsted. Det havde heldigvis kun den Virkning, at Rejsen blev forsinket nogle Timer, hvad der dog naturligvis voldede Fader en Del Ængstelse.

Faa Dage efter, at vi var komne til Kjøbenhavn, fik vi Efterretning om min Mormoders Død; hun døde 20. Januar 1857.

Det første Sted, hvor vi boede i Kjøbenhavn, var en Ejendom paa gamle Kongevej med Udhuse og en stor Have, som Fader havde købt, og hvor han holdt Heste og Vogn. Kontor havde han inde i Byen. Men allerede efter et Aars Forløb solgte han Ejendommen til Nic. Fr. Sev. Grundtvig. Og nu er hele Terrænet tæt bebygget. Vi flyttede saa ind i Stedet paa Hjørnet af Bredgade og Fredericiagade (dengang Hj. af Norgesgade og Blancogade), det senere Fredericiagade Nr. 18. Her lejede Fader først Stuelejligheden; senere blev han Ejer af hele Stedet. Samme Aar, 1858, købte han Flinterupgaard ved Tis Sø, hvis nærmeste Jernbanestation dengang var Slagelse, og drev den med min Fætter Frits som Forvalter. Her boede Familien hele Sommeren (fra Maj til September), hvad der kunde lade sig gøre for Børnenes Vedkommende, fordi han holdt Huslærerinde til dem. Selv blev han i Kjøbenhavn, men tog til Flinterupgaard hver Lørdag og blev til Mandag Morgen. Dette varede i 4 Aar; da solgte han Gaarden og fik saa en anden, nemlig Frederikslund i Nimtofte Sogn ved Grenaa, som han dog kun beholdt et Par Aar. Og efterat han havde skilt sig af med den, blev han aldrig siden Landejendomsbesidder.

Hans Grossererforretning var ligesom tidligere væsentlig Export af Korn og Smør til England; og den var i adskillige Aar særdeles indbringende. Under Krigen i 1864 fik han tillige en Del af Leverancen af Proviant til Hæren, hvad der foranledigede en af hans Venner, Gehejmerraad Skricke, som havde Indflydelse ved Hoffet, til at faa ham udnævnt til Ridder af Dannebrog. Vedkommende Ven fik imidlertid ikke nogen Tak for denne Tjeneste, da Fader var ærlig nok til at erklære, at han kun havde indladt sig paa Leverancen for at gjøre sig en fordelagtig Forretning, og dette jo ikke gav ham Adkomst til at faa en Ordensdekoration. Det var ogsaa meget sjældent, at han mødte med Ridderkorset paa sin Kjole; og Baandet bar han aldrig i sit Knaphul.

Fra 1867 til 1872 overtog han en Trediepart sammen med Forretningsmændene Troels Marstrand og Jens Lund i Vodrof Mølle,

der nylig var bygget op efter en Brand og udvidet til at indeholde Bryggeri og Bageri foruden Mølleriet. Marstrand var bleven angreben af stærk Nervøsitet og trængte til en Tid at holde sig fuldstændig udenfor Virksomhed. Fader og Lund delte da Arbejdet saaledes imellem sig, at Lund overtog Kontorforretningerne, medens Fader skulde føre Tilsyn med Møllen. Dette medførte, at vi flyttede ud og boede i en Villa paa Vodrofvvej, ganske tæt ved Møllen, medens Fader fremdeles havde sit Kontor inde i Byen, hvor han fortsatte sin egen tidligere Forretning. Denne Ordning angaaende Vodroff Mølle var truffen for de nævnte 5 Aar; efter Udløbet af dette Tidsrum trak Fader sig ud af Kompagniskabet, og vi flyttede tilbage til Fredericiagade Nr. 18.

Faders gamle Interesse for Skibsfart i Forbindelse med hans stadige Forretning havde efterhaanden ført ham ind paa Skibsrhederi i større Stil. Det var blevet almindeligt at benytte Dampskibe i Fragtfart, hvad der snart viste sig at bringe mange Fordele fremfor Anvendelsen af Sejlskibe. Der dannedes Aktieselskaber til Gjennemførelse af dette; og Fader blev korresponderende Rheder for et saadant Dampskibsselskab, kaldet „Kjøbenhavn“. Denne Udvikling tog stærk Fart i Slutningen af Tredserne og Begyndelsen af Halvfjerserne, da Fragterne paa den Tid var meget høje. Altsaa steg Dampskibsaktierne betydeligt i Værdi, idet de naturligvis gav overordentlig højt Udbytte. Efter nogle Aars Forløb begyndte der imidlertid en Nedgang; Aktierne sank i Cours. Fader mente dog, at dette kun var noget forbigaaende; han købte Aktier op til den lave Cours i sikker Forventning om, at der snart igen vilde komme gode Tider, og da vilde de kunne sælges med stor Fordel. Samtidig var han Rheder for et andet Selskab, som kun ejede Sejlskibe. Her blev det besluttet efterhaanden at afhænde disse og købe Dampskibe i Stedet for. Man begyndte at iværksætte dette med at lade bygge et meget stort Dampskib hos Burmeister & Wain, som skulde hedde „Thingvalla“. Det var Hensigten at sende det ud til Kinakysten, hvor Fragterne dengang var særlig høje. Paa Grund af forskellige Omstændigheder blev Bygningen af „Thingvalla“ i høj Grad forsinket; og da den omsider var fuldført, havde Skibet paa Rejsen ud til Kina 2 Gange det Uheld, at Skruen blev brækket. Følgen af alt dette var, at „Thingvalla“ kom ca. 1½ Aar senere til Kina, end man først havde beregnet, og da var Fragterne derude gaaede saa langt ned, at dens Fart slet ikke betalte sig. De forventede gode Tider udeblev, og da de mange Aktier, som

Fader havde opkjøbt i begge de to Selskaber, derfor blev ved at synke i Værdi, maatte han i Efteraaret 1876 standse sine Betalinger og var nær ved en Fallit. Denne blev dog undgaaet derved, at 4 af hans Forretningsvenner laante ham uden nogen Sikkerhed, kun paa hans Ord, 10,000 Kr. hver; og saaledes begyndte han igen.

Paa hans hele Sindstilstand havde denne Krise egentlig en velgørende Virkning. Angaaende sine Forretninger var han altid inde-sluttet; navnlig i Hjemmet talte han aldrig om dem. Da han saaledes var ene om at bære paa disse Skuffelser og led under de store Tab, blev hans Humør trykket og mørkt. I de gode Aar var Familiens Levevis bleven sat paa en temmelig stor Fod; nu følte han jo, at han ikke havde Raad dertil, og dog vilde han ikke røbe sig ved at gøre Forandring heri. Han blev pirrelig og umedgjørlig og kunde fare heftigt op ved den mindste Foranledning. Men da saa det afgjørende Skridt var gjort, da Betalingsstandsningen var en Kjendsgjerning, og han var nødt til at lukke sig op ogsaa for os i Hjemmet, var det aabenbart en umaadelig Lettelse for hans Sind. Da jeg kom hen for at tale med ham om det sørgelige, der var skeet, sagde han: vor Herre har altid hjulpet, det bliver nok godt igen. Han skønnede paa al den Venlighed, der blev ham vist, og han gjorde i den Retning adskillige gode Erfaringer. Der kom saa meget frem af det bløde, der i Virkeligheden var i hans Natur. Jeg har sjældent seet ham saa bevæget, som da han en Morgen i den Tid fortalte Moder og mig om vor Portnerkone, Md. Petersen, en Skipperenke, som han havde hjulpet, da hun mistede sin Mand, at hun var kommen til ham og havde sagt, at hun havde et Par Hundrede Kroner i Sparekassen, som hun i Aarenes Løb havde samlet, og dersom det kunde nytte ham, maatte han gjerne have dem alle.

Han tog nu fat igen med friskt Mod. Min Broder Frederik, som i en Del Aar havde været paa hans Kontor og var begyndt at faa Part i Forretningen, besluttede efter Aftale med Fader at rejse over til New York og forsøge at skabe sig en Forretning dér; og han tog afsted ved Slutningen af Aaret 1876. Det lykkedes saa godt for ham derovre, at det var langt over Forventning; og da han vedligeholdt Forbindelsen med Forretningen herhjemme, var det ogsaa til stor Fordel for Fader, der saaledes naaede i Løbet af en forholdsvis kort Aarrække at tilbagebetale alle de 40,000 Kr., som han havde laant.

„Thingvalla“, der saa godt som ingen Fordel bragte ved sin

Fart paa Kinakysten, blev efter et Par Aars Forløb kaldt tilbage til Kjøbenhavn. Fader havde faaet den Tanke at benytte den til at etablere en regelmæssig Dampskibsforbindelse mellem Kjøbenhavn og New York baade for Passager- og Fragtfart. Dette kunde imidlertid ikke iværksættes med det ene Skib; der skulde bruges mindst to dertil, og der lejedes saa foreløbig en anden Damper. I 1879 blev Begyndelsen gjort, og det viste sig snart, at det var et heldigt Foretagende, men tillige, at Forretningen vilde gaa langt bedre, dersom der var 4 Dampskibe til at besørge Farten. Til en saa stor Udvidelse af Virksomheden kunde Fader ikke skaffe den fornødne Kapital, og han henvendte sig derfor til Tietgen derom. Denne fik megen Interesse for Sagen, begyndte med at laane sit Navn dertil, men tog derefter virksom Del i Arbejdet, og saaledes blev Thingvallaselskabet dannet med Tietgen som Bestyrelsens Formand og Fader som Forretningsfører. I en Aarrække gik dette særdeles godt; Fader arbejdede med stor Interesse og Iver for denne Sag, medens han stadig fortsatte sin egen private Forretning ved Siden af. I Aaret 1886, da han altsaa var 65 Aar, gjorde han selv med et af Thingvallaskibene en Rejse til New York og besøgte min Broder Frederik. Under sit Ophold derovre gjorde han Udflugter ind i Landet, naaede endogsaa at se Niagarafaldet. Han kom hjem med megen Begejstring over alt, hvad han havde oplevet paa denne Tur.

Imidlertid rejste der sig paa flere Punkter Konflikt angaaende Thingvallaselskabets Administration mellem Fader og Tietgen; og det kan sikkert ikke nægtes, at Fader her optraadte med alt for stor Paastaaelighed og Egenraadighed. Det endte med, at han opsigte sin Plads som Forretningsfører, endskjønt han derved mistede en betydelig aarlig Indtægt. Men hans egen Forretning, i hvilken han allerede i Begyndelsen af Firserne havde optaget min yngste Broder Georg som Kompagnon, gav endnu et tilfredsstillende Resultat.

I Aaret 1896 fejrede mine Forældre den 30. Juni deres Guldbryllup. Det blev holdt i Riis Skov ved Aarhus, hvor min Moder og min ugifte Søster Emma tilbragte Sommeren sammen med min Tante Fru Rosalie Mørk (hvis Mand var død i 1889) og hendes Datter Sigrid Mørk. Vi var kun en lille Kreds af de nærmeste Slægtninge samlede til Festen, men tilbragte dér en glad og hyggelig Højtidsdag sammen med de to gamle.

Min Moder var — som næsten alle gode Husmødre i de Tider

— saa at sige uadskillelig knyttet til sit Hjem. Hun styrede Huset med stor Dygtighed og Flid og var en overordentlig kjærlig og omhyggelig Moder for sine Børn. Hun holdt meget af Søndag Eftermiddag at gjøre Kjøreture ud til de naturskønne Steder Nord for Kjøbenhavn. Hver Sommer rejste hun ud og tilbragte et Par Maaneder paa Landet paa forskellige Steder, f. Ex. i de senere Aar i Besøg hos sine gifte Børn; og dette befandt hun sig overordentlig vel ved. Derimod brød hun sig ikke om Selskabslivet i Kjøbenhavn; det var hende nærmest imod; og hun deltog meget lidt deri. Hun forstod ikke at gjøre sig gjældende imellem fremmede, endskjøndt hun var en særdeles velbegavet og i høj Grad aandelig udviklet Kvinde. I vort Hjem kom der ofte navnlig unge Mennesker om Aftenen under ganske tvangsfrie Former; der blev kun sjældent gjort Selskaber. De, der saaledes fik Lejlighed til at kjende min Moder, lærte at vurdere hende efter Fortjeneste. Og for os, som voxede op i Hjemmet, var hun umaadelig meget baade ved sit varme Hjerte og ved sin intelligente Forstaaelse af vore Interesser. Musik, særlig Sang og Klaver, blev dyrket meget i vort Hjem; baade Fader og Moder holdt meget deraf og havde godt Øre derfor, endskjøndt ingen af dem havde faaet nogen musikalsk Uddannelse. Moder læste meget; og hun gik ofte i Theatret; saaledes vandt hun et forstaaende og ret betydeligt Kjendskab til Skjønletteratur, endskjøndt hun fra sin Barndom og Ungdom sikkert kun medbragte meget faa Forudsætninger i denne Retning. Ogsaa kirkelig og religiøs Litteratur optog hende i høj Grad. Men hendes bedste Læsning var Bibelen. Med den begyndte hun altid sin Dag. Hver Morgen kunde vi se hende sætte sig ved sit Bord og læse i Bibelen, og da holdt hun sikkert i Forbindelse dermed sin egen personlige Morgenandagt, hvori intet kunde forstyrre hende. Hun havde sin bestemte Plads i Garnisons Kirke, som hun besøgte hver Søndag; og da var hun baade en from Kirkegænger og en forstaaende Tilhører.

Hun havde et ualmindeligt godt Helbred; jeg mindes kun sjældent, at hun var syg. Først i de to sidste Aar, hun levede, gik det tilbage dermed; hun blev angreben af en Hjertesygdom, der forholdsvis hurtigt nedbrød hendes Kræfter. Hun døde d. 15 Marts 1900, altsaa kun en Maanedes Tid efter at hun var fyldt 79 Aar.

Med Faders Forretning var det imidlertid gaaet tilbage. Grunden dertil var vel væsentligst den, at han ikke kunde følge med i de nyere Tider, i hvilke Handelslivet udviklede sig saadan, at det

kom ind i andre Baner end dem, han kjendte og var vant til. Medvirkende var formodentlig ogsaa det, der stedse havde hørt med til hans Begrændsning, at han kun daarligt forstod at vurdere Mennesker, saaa han ofte kunde vise Tillid til Folk, som slet ikke var det værd, og derimod støde andre fra sig, som ganske anderledes havde fortjent hans Tillid. Min Broder Georg, som jo var hans Kompagnon, fik Interesse for andre Handelsgrene og kom til at arbejde sammen med nogle af sine jævnaldrende. Min Broder Frederik led ovre i New York et stort Tab i sin Forretning i Aaret 1892, som han aldrig forvandt. Gaarden i Fredericiagade blev solgt, og da flyttede mine Forældre hen i Dronningens Tvergade Nr. 6, hvor Moder døde efter nogle Aars Forløb. Fader og min Søster Emma, som derefter holdt Hus for ham, flyttede saa hen i en mindre Lejlighed i Frederiksgade Nr. 10. Men i April 1903 døde Emma efter en Underlivsoperation ude paa Diakonissestiftelsen, og min Kusine Sigrid Mørk overtog Styrelsen af min Faders Hus. Dette varede dog kun et Par Aar; da fik hun en anden Opgave, som hun følte, stillede absolut Krav til hende, og Følgen deraf var, at Fader nu opløste sit Hjem. Han var indtil da bleven ved at holde sin Forretning gaaende, endskjøndt han nu var 84 Aar gammel; men hans Virksomhed var naturligvis egentlig uden reel Betydning, og i Foraaet 1905 trak han sig helt tilbage. Han flyttede over til min yngste Søster Emilie og hendes Mand, Oberst Vilhelm Laub i Kommandantgaarden i Nyborg. Aaret efter blev imidlertid min Svoger forflyttet til Rønne. Og da Fader ikke syntes om at rejse med dertil, kom han over og boede hos mig i Kolding Præstegaard, indtil han døde af Alderdomssvækkelse 19 Septbr. 1909, 88 Aar gammel. Hans Helbred var i hans yngre Dage ret skrøbeligt, saa han maatte leve meget regelmæssigt efter diætetiske Lægeforskrifter. Det bedredes i en forbavsende Grad, efterhaanden som han blev ældre. Men han var saaledes kommen ind paa at indrette og overholde en Regelmæssighed i sine Livsvaner, der i mange Stykker formede sig som en ganske pedantisk Ensformighed. I det sidste Par Aar, han levede, var navnlig hans Aandsevner meget svækkede; han led stærkt af Hallucinationer; men det pinte ham ikke, han var i Regelen i godt Humør. Han havde altid haft en Evne til at indrette sig saadan, at han kunde føle sig tilfreds, selv om Situationen krævede, at han skulde indskrænke sine Fordringer til Livet, og denne Evne fulgte ham til det sidste. Han blev skaanet for svære legemlige Lidelser og fik en blid og salig Død.

Han var ikke et Menneske, der lagde sine hjertelige Følelser stærkt for Dagen; og i sin Kritik af andre kunde han ofte bruge haarde Udtryk. Men han elskede sine Børn. Selv om han ofte, medens vi var smaa, kunde være streng imod os, og selv om han ogsaa stemningsvis kunde gjøre Forskjel og foretrække nogle af os for andre, — naar det virkelig gjaldt noget, kunde vi alle være sikre paa, at hans Kjærlighed til os aldrig svigtede. Dette Minde om ham ville vi stedse bevare med dyb Taknemlighed.

Endnu maa jeg til Slutning fortælle ganske kort om Faders sidste Møde med hans ældste Broder, Mølleren Peter August Kiørboe i Skjægs Mølle. Det var i Slutningen af Februar 1892. Da var min Moders ældste Søster Frk. Georgine Severine Marie Sørensdatter Søegaard (født 29 Jan. 1816) død i sin yngste Søster Enkefru Rosalie Mørks Hjem paa Vestergade i Aarhus; i dette Hjem havde hun siden sin Moders Død i 1857 levet ugift som „Tante Gine“. Fader og min Broder August, som da var Kapellan i Buerup ved Tis Sø, og jeg, som dengang var Sognepræst paa Refsnæs, rejste sammen til Aarhus til hendes Begravelse d. 24 Febr. 1892. Vi benyttede denne Lejlighed til Dagen efter at tage ud til Skjægs Mølle paa et lille Besøg, som forløb overordentlig hyggeligt. Da vi hen paa Eftermiddagen tog Afsked for at rejse derfra, talte Onkel August og Fader om, hvad der stod dem begge klart, at det nu var sidste Gang, de saa hinanden paa denne Jord: og det kunde jo ikke være andet, end at der hos os alle var en bevæget Stemning derved. Endskjøndt Onkel lige saa lidt som Fader var en Mand, der gav sine hjertelige Følelser stærke Udtryk, kunde man tydeligt mærke, at der for dem begge var noget gribende ved denne Afsked, og jeg glemmer ikke den virkelige Inderlighed, man følte, der var i de faa ligefremme Ord, da den gamle Broder sagde til min Fader: „Naa Farvel, lille Frits!“

Sørine Petra Julie Kiørboe fødtes paa Studsgade i Aarhus 29 April 1847 og havde ved Daaben i Aarhus Domkirke følgende Faddere: Madame Søegaard og Jomfru C. Søegaard, Kjøbmandene A. Herskind og I. Nørsgaard, Fabrikør I. Claessen og Musiklærer Møller og Møller Kiørboe.

Hun fik sin Undervisning indtil Konfirmationen i April 1863 af Huslærerinder i Hjemmet. Hun havde en ualmindelig smuk Syngestemme, der uddannedes ved flere Aars Undervisning af Opera-sangerinde Charlotte Bournonville, saaat hun kunde synge store

Operapartier (særlig Koloraturarier) med overlegen Dygtighed uden dog nogensinde at optræde offentlig. Hun blev gift 24 Maj 1873 med cand. jur. Christian Neergaard, Søn af Jægermester P. Neergaard til Aakjær, som efter at have faaet Uddannelse som Landmand overtog Gaarden Rantzausgave mellem Aarhus og Skanderborg. Siden blev hun efter sin Fader Ejer af Godset Aakjær ved Horsens, hvor hun saaledes tilbragte sine senere Leveaar. Hun døde i April 1895 efter en Nyreoperation paa Professor Rovsings Klinik i Kjøbenhavn.

Børnene af dette Ægteskab ere følgende:

1. Peter Johannes Neergaard, født paa Rantzausgave i Hvilsted Sogn 2 Okt. 1874; lærte Landvæsenet paa forskellige Gaarde, blev efter udtjent Værnepligt Secondlieutenant; opgav Landvæsenet og var en Tid i en Kjøbmandsforretning i Kjøbenhavn; forlod atter denne Stilling og er bleven Tandlæge.

2. Ove Neergaard, født paa Rantzausgave 17 Jan. 1877; uddannedes praktisk som Smed og Ingeniør; rejste til Sydafrika i Febr. 1904 og kom tilbage derfra i Juli 1908.

3. Frode Neergaard, født paa Rantzausgave 8 Febr. 1878; tog Officersexamen 1903; er ved Husarerne, for Tiden Adjutant ved Regimentet. Blev gift 10 Maj 1910 med Astrid Elisabeth Andersen, Datter af Etatsraad H. N. Andersen, Direktør ved Østasiatisk Kompagni.

4. Henning Neergaard, født paa Rantzausgade 6 Febr. 1879; tog Styrmandsexamen i Efteaaet 1900; blev Styrmand i Dampsk. „Nantes“ 1901, Understyrmand i „Georg Stage“ 1902, aftjente sin Værnepligt som Reservelieutenant, udnævnt 1903; derefter ansat i Statsbanerne, først ved Storebælts-Overfarten, siden ved Salling, derpaa ved Helsingør og nu atter ved Storebælts-Overfarten.

Emma Marie Kiørboe, fødtes paa Studsgade i Aarhus 15 Nov. 1848 og havde ved Daaben i Aarhus Domkirke følgende Faddere: Moderen og Jomfru R. Søegaard, Kjøbmændene Bentzen og Kuur og Konsul Pontoppidan. Hun fik sin Undervisning indtil Konfirmationen i April 1865 af Huslærerinder i Hjemmet (Frk. Mehl, senere Frk. Beckmann). Da hun var i høj Grad anlagt for Studeringer, fik hun siden til forskellige Tider privat Undervisning. særlig i Sprog (Tydsk, Fransk, Engelsk og Italiensk), men arbejdede stadigt paa egen Haand med stor Flid paa sin videre Uddannelse og naaede trods Mangelen paa systematisk Vejledning en betydelig Indsigt og Dygtighed. I et Par Aar var hun Lærerinde ved Mariboës

Skole i Kjøbenhavn. I adskillige Aar var hun Medlem af Bestyrelsen for kvindelig Læseforening og udførte et stort Arbejde ved Affattelsen af et nyt Katalog over denne Forenings betydelige Bibliothek. Efter sin Moders Død 1900 styrede hun, under Fortsættelsen af sine litterære Sysler, Huset for sin Fader, indtil hun døde i April 1903.

Carl William Kiørboe, fødtes paa Studsgade i Aarhus 26 Sept. 1850 og havde ved Daaben i Aarhus Domkirke følgende Faddere: Madame L. Kjørboe og Jfr. Bjerring; Kjøbmændene Agerup og Rahr og Pharmaceut Mehl.

Han var kun lidt over 6 Aar gammel, da hans Forældre flyttede til Kjøbenhavn; fik sin første Undervisning af en Huslærerinde Frk. Mehl og kom 1860 i en Forberedelsesskole i Akademigade (nu Fredericiagade) hos en ældre cand. phil. Hesselberg. I 1862 kom han i „Latin- og Realskolen i St. Kongensgade“ (senere „Lyceum“) og blev Student 1869. Artium tog han ved Universitetet, da Skolen dengang ikke havde Dimissionsret. I 1876 tog han theologisk Embedsexamen ved Sommertid og blev allerede samme Efteraar af „Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Sømænd i fremmede Havne“ udnævnt til Sømandspræst for Newcastle og Hartlepool. Efter at have taget de praktiske Prøver blev han ordineret 24 Jan. 1877 af Biskop Martensen i Frue Kirke i Kjøbenhavn og var Sømandspræst i 5 Aar, indtil han kom hjem og i Jan. 1882 indsattes som Sognepræst for Refsnæs Sogne. I dette Embede virkede han, indtil han i Maj 1899 blev kaldet til Sognepræst i Kolding. 29 Aug. 1877 blev han gift med Susanne Sophie Elizabeth Henriette Laub, f. 8 Jan. 1852, Datter af Biskop Hardenak Otto Conrad Laub i Viborg og Hustru Susanne Charlotte Hedevig Johanne f. Thostrup. Hun døde 17 Okt. 1897 i Refsnæs Præstegaard.

Børnene af dette Ægteskab er følgende:

1. Frederik Wilhelm Kiørboe, født i Newcastle on Tyne i England 27 Juli 1878. Tog Præliminærexamen paa Sorø Akademi 1895. Uddannedes til Arkitekt paa teknisk Skole i Kjøbenhavn og som Tegner først hos Professor Martin Nyrop, siden hos andre ældre Arkitekter. Fra Sommeren 1906 til Foraaret 1909 ledede han som Bygningskonduktør Opførelsen af et offentligt Bibliothek i Reykjavik, blev derefter ansat som Tegner paa Christiansborg Slot. 10 Juni 1906 gift med Anna Margrethe Løsel. I deres Ægteskab en Datter Gudrun Sophie Kiørboe, født 2 Dec. 1907; død 24 Dec. 1908.

2. Hardenack Otto Conrad Laub Kiørboe, født i Newcastle o. T. 23 Jan. 1880. Student fra Sorø Akademi 1898, cand. jur. Febr. 1905 (et Aar som Student paa Herredskontor i Svendborg), Sagførerfuldmægtig i Kolding; derefter fra Jan. 1907 til Aug. 1909 By og Herredsfuldmægtig i Ringkjøbing og siden Byraadssekretær og Byfogedfuldmægtig i Kolding.

3. Susanne Charlotte Hedevig Johanne Kiørboe, født i Newcastle o. T. 6 Aug. 1880, død i Refsnæs Præstegaard 11 Dec. 1882.

4. Ernst August Kiørboe, født i Refsnæs Præstegaard 11 Febr. 1883, Student fra Sorø Akademi 1900, cand. mag. Febr. 1908 (et Aar som Student Huslærer i Odder), Lærer i Fransk ved Lang og Hjorths Kursus i Kjøbenhavn.

5. Emma Johanne Kiørboe, født i Refsnæs Præstegaard 9 Aug. 1884, Præliminæreksamen ved Døttreskolen i Kolding 1903. I April 1908 gift med Herredsfuldmægtig Otto Borchorst i Kolding. I deres Ægteskab en Datter Ena Borchorst f. 19 Jan. 1909.

6. Georg Vilhelm Laub Kiørboe, f. i Refsnæs Præstegaard 24 Juni 1886. 4 Kl. Hovedexamen ved Latinskolen i Kolding 1903; i Murerlære i Kolding til 1906, paa teknisk Skole i Kjøbenhavn til 1910; Tegner hos Arkitekt Fussing i Horsens.

7. Karen Sophie Laub Kiørboe. f. i Refsnæs Præstegaard 6 Aug. 1889, død 25 Nov. 1889.

8. Povl Johan Laub Kiørboe, f. i Refsnæs Præstegaard 12 Febr. 1893, Student (nysproglig Retning) fra Kolding højere Almen-skole 1910.

Frederik Kiørboe, fødtes paa Studsgade i Aarhus 7 Okt. 1852, var lidt over 4 Aar, da hans Forældre flyttede til Kjøbenhavn, fik sin første Undervisning af en Huslærerinde i Hjemmet, kom 1860 i Forberedelsesskole hos cand. phil. Hesselberg, 1862 i Latin- og Realskolen i St. Kongensgade. Efter sin Konfirmation i Foraaret 1867 kom han ud af Skolen og blev sat i Kjøbmandslære først i Helsingborg, senere i Grenaa, hvorefter han kom hjem og var Kontorist paa sin Faders Kontor. I 1872 var han for sin videre Uddannelses Skyld paa Kontoret hos Livingston & Weir i Leith. Derfra kom han atter hjem og fik efter en Tids Forløb Part i sin Faders Forretning. Ved Udgangen af 1876 rejste han til New York, hvor han hurtigt arbejdede sig frem, blev optagen i Firmaet Osborne Bros. Efter store Omskiftelser i Aarenes Løb døde han 19. Oktober 1909 af Tuberkulose.

1879 blev han gift med Jennie Giles.

Børnene af dette Ægteskab var følgende:

1. Emma Kiørboe, født 1880,
2. Bessie — - 1882,
3. Jennie — - 1884.

Emilie Kiørboe fødtes paa Vestergade i Aarhus 7 Dec. 1854, var nylig fyldt 2 Aar, da Forældrene flyttede til Kjøbenhavn. Hun fik sin Undervisning i Hjemmet, særlig af Huslærerinden Frk. Beckmann. Ligesom den ældste Søster havde hun en smuk Syngestemme, som hun fik uddannet ved god og grundig Undervisning, først af Frk. Charlotte Bournonville, senere af Fru Nanna Liebmann. 23 Mai 1876 blev hun gift med Premierlieutenant Wilhelm Frederik Laub, Søn af Biskop Laub i Viborg. De havde deres første Hjem i Viborg, idet hendes Mand var Premierlieutenant fra 1870 til 1882 ved 8 Bataillon og 9 Regiment, derpaa i Odense, hvor han var Kaptejn og Kompagnichef ved 16 Bataillon til 1895, derpaa i Aalborg, hvor han var Oberstlieutenant og Chef for 30 Bataillon til 1901, derpaa i Nyborg, hvor han var Oberst og Chef for 5 Regiment til 1906 og endelig i Rønne, hvor han var Kommandant paa Bornholm til 1910.

Børnene af dette Ægteskab ere følgende:

1. Otto Wilhelm Frederik Laub, født i Viborg 20 Juli 1877; blev Student 1895; Premierlieutenant ved 10 Regiment 1899; fra 1908—09 var han udenfor Nr. og bosat i Kjøbenhavn; i Nummer ved 10 Regiment i Aalborg fra 1909. Han blev gift 7 Nov. 1905 med Ellen Faurschou, Datter af afd. Oberstlieutenant, Kammerjunker, Ole Faurchou og Hustru Cecilie Francisca f. Adolph. I deres Ægteskab Børnene: 1) Flemming Laub, født 6 Okt. 1906 i Aalborg, 2) Ida Laub, født 28 Juni 1908 i Aalborg.

2. Torben Hieronymus Laub, født i Viborg 11 Maj 1880; tog 4 Kl. Hovedexamen 1897; rejste til Sydafrika 1900; vandt dér en Stilling som Tegner i Departementet for offentlige Arbejder. Blev gift 13 Jan. 1910 i Rønne med Agnes Mabel f. Leoch, Datter af Farmer Leoch; derefter bosat i London.

3. Robert George Laub, født i Odense 21 Maj 1883; tog 4 Kl. Hovedexamen 1900; var i Kjøbmandslære 1900—1906. Efter at have aftjent sin Værnepligt 1906 uddannet paa Handelsbanken i Rønne 1906 og Revisionsbanken i Kjøbenhavn 1907, blev han ansat som Assistent i Nationalbankens Filial i Nykjøbing paa Falster 1 Aug. 1908. Blev

gift 12 Juni 1910 med Agnete Saxild, Datter af Kaptejn og Departementschef i Marineministeriet Frederik Saxild og Hustru Ingeborg f. Lassen.

4. Knud Laub, født i Odense 14 Nov. 1885; uddannet som Dekorationsmaler hos Maleren Møller-Jensen i Kjøbenhavn.

4. Erik Laub, født i Odense 14 Nov. 1885; død sammesteds Okt. 1892.

6. Emma Susanne Louise Johanne Justine Laub, født i Aalborg 31 Okt. 1896.

August Kiørboe fødtes i Kjøbenhavn paa Gamle Kongevej 13 Okt. 1857. Efter at være bleven undervist i Hjemmet af Huslærerinde Frk. Beckmann kom han 1867 i Haderslevs Læreres Skole, hvorfra han blev Student 1876. I Jan. 1883 tog han theologisk Embedsexamen, var et Aar, fra 1884—85, Huslærer paa Hedegaard ved Tønder hos Proprietær Knudsen, Broder til Godsejer Knudsen paa Trøjborg. Efter at være bleven ordineret i Okt. 1885 af Biskop Fog i Frue Kirke, var han i 2 Aar personel Kapellan hos Provst Dr. theol. Jens Paludan Müller i Snese ved Præstø. 2 Søndag i Advent 1887 indsattes han som Kapellan pro loco ved den nyopførte Kirke i Buerup, Sæby Sogn ved Tis Sø. I April 1862 overtog han Embedet som Sognepræst for Græse-Sigerslevvester ved Frederikssund, hvorfra han i 1897 forflyttedes til Ærøeskjøbing. I 1902 blev han Sognepræst for Greve og Kildebrønne og kaldedes i 1907 til Sognepræst ved Olai Kirke i Helsingør.

6 Marts 1888 blev han gift med Emmy Tøgea Petersen, født 22 Sept. 1860, Datter af Skibsreder Oscar Petersen i Kastrup paa Amager.

Børnene af dette Ægteskab ere følgende:

1. Inger Marie Kiørboe, født i Buerup 5 Jan. 1889. Tog Præliminærexamen i Sommeren 1907. Var Huslærerinde i Fuglse Præstegaard ved Mariboe et Aar, 1907—08. Blev 1910 forlovet med Maskinist Ivar Købke Fog, Søn af Oberst R. Fog i Aalborg.

2. Ellen Johanne Kiørboe, født i Buerup 20 Sept. 1891.

3. Hans Oscar Erik Kiørboe, født i Græse 21 Febr. 1893.

4. Gerda Elisabeth Kiørboe, født i Græse 26 April 1897.

Georg Kiørboe, fødtes paa Flinterupgaard i St. Fuglede Sogn 4 Aug. 1860. Efter at være undervist i Hjemmet af Huslærerinde

Frk. Beckmann kom han 1867 i Haderslev Læreres Skole. Efter sin Konfirmation kom han ud af Skolen og kom i Handelslære paa sin Faders Kontor. I 1878 rejste han til New York og var i nogle Aar paa Kontoret hos sin ældre Broder i Firmaet Osborne Bros. Derfra kom han hjem til Kjøbenhavn og blev optagen som Kompagnon i sin Faders Forretning, hvilket Kompagniskab vedvarede indtil kort før hans Faders Død.

FAMILIEN KIØRBOE I CHRISTIANSFELD

Medens min Bedstefaders Opdragelse hos Herrnhuterne i Christiansfeld og hans Ungdomstids Færden mellem dem just ikke synes at have præget hans senere Liv, var Forholdet ganske anderledes for hans Søskende, der ligesom han sendtes til Opdragelse i Christiansfeld, og det kan da være rigtigt, inden jeg omtaler disse, med et Par Ord at berøre Herrnhutismen, saaledes som den traadte frem i den Christiansfeldske Menighed.

Medens Rationalismen fuldstændig havde Overtaget i Kirken i Brødrigerne Danmark og Norge i den sidste Halvdel af det 18de og i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede, havde dog ogsaa Pietismen fæstet Rødder adskillige Steder i de to Lande, og af særlig Betydning har utvivlsomt den herrnhutiske Brødremenighed været, som Struense i 1771 gav Tilladelse til at organisere sig i Christiansfeld og som, foruden at bevare Forbindelsen med Menigheden i Herrnhut og med de andre tyske Brødremenigheder, oprettede adskillige andre Menigheder i de skandinaviske Lande og drev Missionsvirksomhed i andre Verdensdele (Grønland, Labrador o. s. v.).

Disse Menigheders indbyrdes Forbindelse var meget stor, og der er formentlig heller ingen Tvivl om, at Herrnhutismen havde Berøring med den af Lægprædikanten Hans Nielsen Hauge ledede religiøse Bevægelse i Norge og med den samtidige stærke religiøse Bevægelse paa Fyn og i de „stærke Jyders“ Egn (Vejle Amt). Uden at der hos Herrnhuterne var nogen Fanatisme, fandtes der aabenbart hos dem et kraftigt religiøst Liv, en dyb religiøs Følelse og en stor Evne til at begejstre dens Tilhængere, saaledes at de saavel paa Missionsmarken som i det stille kunde udrette store Ting. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind herpaa men kun fremhæve det store Ry, som Herrnhuterne i Christiansfeld strax erhvervede sig som Ungdommens Opdragere, og som medførte, at der fra alle de skandinaviske Lande sendtes saavel Drengene som Piger til

Christiansfeldt for at opdrages. Adskillige af disse bleve for Livstid i Brødremenigheden, sluttede sig med Inderlighed til denne og giftede sig med hinanden efter Menighedens Skik, saaledes som Frelseren gennem Lodtrækning tilkendegav.

Det var da heller ikke saa mærkeligt, at min Oldefader i Kristiania og efter hans Død min Oldemoder, efter at hun paany var indtraadt i Ægteskab, sendte Børnene til Christiansfeld for at opdrages, og det er heller ikke saa underligt, at disse unge Mennesker paa nogle faa Undtagelser nær befandt sig godt dersteds og passede udmærket ind i Forholdene. I Almindelighed finder man hos dem en dyb Religiositet i Forbindelse med et glad Sind og gode Evner.

Som ovenfor bemærket havde min Oldefader i sit første Ægteskab en Søn, hvis Fødsel kostede Moderen Livet. Drengen fødtes i Kristiania 16. Juli 1765, fik Navnet Andreas Friederich Kiørboe og havde følgende Faddere: Georg Frederich Stein (Drengens Morfader), Madame Green (Sognepræsten Johannes Greens Hustru, med hvis Datter min Oldefader senere blev gift), Jacob Stub og Christen Kiørboe (formentlig Krigs-Secretair i Krigsdirektoratet). Da Drengen var 12 Aar, i Aaret 1777, bragte hans Fader ham selv til Christiansfeld, og han og hans Slægt knytttes da paa det nøjeste til dette Sted.

Hans Forhold fremgaar særdeles godt af en Nekrolog over ham efter hans Død 22. Januar 1836, hvilken Nekrolog findes i Brødremenighedens Arkiv, og som forkorket lyder saaledes:

„Er war geboren d. 16de July 1765 in Christiania, wo sein Vater Kaufmann war. Im Jahr 1777 d. 24te Juny brachte ihn sein Vater zur Erziehung in die hiesige Knaben-Anstalt. Nachdem er in derselben seine Erziehung vollendet hatte, kam er zur Erlernung der Handlung zu Br. Spielwerg. Nachdem er im Jahr 1784 im ledigen Brüder Chor aufgenommen würde, reiste er im Jahr 1787 nach Herrnhut, woselbst er in der Dürningerschen Handlung eine Anstellung fand. Aber schon 1791 berief ihn Br. Spielwerg bey seiner zunehmenden Schwächlichkeit zu seinen Gehülfen wieder hieher zurück. Schon in diesem Jahr gefiel es dem Heiland den Br. Spielwerg selig zu vollenden, worauf unser selige Bruder an seine Stelle als Handlungsherr angestellt wurde und demzuolge d. 2 July 1792 mit der ledigen Schwester Inger Marie Norling in den Stand der heiligen Ehe trat. Ihre Ehe war gesegnet mit 9 Kindern, von denen ihm 4 in die Ewigkeit voran gingen, und ein Sohn und 4 Töchter sich noch am Leben befinden. Gottes

Segen war in der ersten Zeit seiner Geschäftsführung sichtbar mit ihm, und als in den folgenden Jahren der Gang der Handlung durch die Zeit Umstände immer mehr erschwert wurde, machte dies seinem Gemüth manche schwere Sorge und Kummer.

Sein liebhabendes theilnehmendes Hertz gewann ihm herzliche Gegenliebe und Vertrauen. Er war ein vieljähriges nützliches Mitglied des Aufseher Collegium, und nahm den innigsten Antheil an dem Wohl und Weh der Gemeine.

Gegen unser gegründetes Erwarten und zu unserm Bedauern findet sich in den Papieren unseres lieben selig Entschlafenen von seinem Leben nicht das mindeste aufgezeichnet. In den letzten Monaten schrieb er Manches, das er ganz für sich behielt, und dass sich dieses auf Umstände und Begegnisse seines Lebens bezog, läst sich aus einigen seiner gelegentlichen Aeuserungen schliesen. Dass er nun kurz vor seinem Hinscheiden alle seine biographischen Notizen stillschweigend vernichtet hat, steht wahrscheinlich mit dem Umstande in Verbindung, dass er an einen Morgen seiner letzten Woche zu seiner Frau sagte: „der Heiland habe ihn nun los gemacht von Allem, was ihn unangenehm berührte, es lage nun Alles hinter ihm und gehe ihm nichts mehr an“.

D. 22 Jan. 1836 entschlummerte er stille und sanft, seines Alters 72 Jahre 6 Monate.

Et Brev, som Andreas Friederich i 1819 skrev til sin Hustru fra Hamburg, hvor han havde hentet sin Søn, den senere saa bekendte Dyremaler Carl Frederich K., gengives her, da det er karakteristisk for Brevskriveren, for hans Familieforhold og for hele Tiden.

Hamburg d. 29 Juni 1819

Herzengute beste Frau

Dies ist nun der letzte Brief, den ich dir für dies mal von hieraus schreibe, indem ich gedenke Uebermorgen (am Donnerstag) von hier abzureisen.

Da Friederich noch nie in Lübeck war, will ich erst dahin fahren und am Freitag dort überbleiben; am Sonabend geht es dann über Eutin, Plöen und Preetz nach Kiel, wo ich den Sontag zubringen will um Pastor Harms predigen zu hören. Am Montag geht es von Kiel nach Schleswig, Diensttags nach Apenrade und am Mitwoche nach Hause. Ich bitte also Rasmus zu sagen, dass er sich gleich mit den Pferden auf die Reise begiebt um meinen Wagen in Neumünster abzuholen und nach Kiel zu bringen, wo er auch am

Sontag antriffen wird. Rasmus muss nicht vergessen die Matten, die im Wagen legen, von Neümünster mitzunehmen.

Auch bitte ich ihn, D. H. Gonissen von mir zu grüssen und für seinen Brief zu danken und ihm zu sagen, dass er die Gute haben wollte für die Reparationes des Wagens alles zu bezahlen, welches ich mit vielen Dank ihm wieder vergüten werde.

Ich freue mich nun sehr darauf, dich und die Kinder bald wieder zu sehen, muss aber zuvor dir noch etwas erwähnen, was mir lieber wäre, wenn es unterblieb; Br. Hopf in Zeitz hat nemlich Betty zu Frau vorgeschlagen und ist approbirt worden; ich kann es aber nicht approbiren und macht mir viel zu schaffen; denn Betty nach Sarepta zu schicken ist ebenso gut als ihr ewig adieu zu sagen, und wo ist deine Hülfe und Stütze, wenn Betty weg komt? Sie wird ja auch nur Br. Hopfs Frau und kan sich wohl eine andere für ihn finden, und ich habe für jetzt keine Freudigkeit dazu, darin meine Einwilligung zu geben, obgleich ich gegen Br. Hopfs Person nichts einzuwenden habe.

Sollt es Betty angetragen worden, so sage ihr nur meine Gedanken, denn einen Mann kan sie immer bekommen.

Ist ihr's und wird's ihr absolut so, dass sie folgen muss, und glaubt dass es ihr Bestimmung ist, so muss ich freilich nachgeben, aber gut ja sehr gut hat sie sichs zu überlegen, und sie muss es lieber beruhen lassen, bis ich zu Hause komt, dass wir's gründlich überlegen können. Br. Schordan bitte zu grüssen und zu sagen, dass ich nicht allein seinen heutigen Brief, sondern auch den vorigen Brief mit Wexel von Laer R $\frac{1}{2}$ 1138—18 Sk. richtig erhalten habe. Vergess es nicht anzurichten.

Im Geiste umärmt dich noch herzlich, nebst beste Gruss an die Kinder und alle im Hause. Dein dich zärtlich liebender

A. F. KIØRBOE.

Udenpaa Brevet stod:

MADAME I. M. KIØRBOE,

née Norling.

Christiansfeld,

Hadersleben.

Man faar ikke af dette Brev Indtrykket af en pietistisk sneversynet Smaahandlende i en lille By i en Afkrog af Verden, men man gør Bekendtskab med en dannet Mand af god Familie, der har faaet en udmærket Opdragelse, sidder i gode Kaar og er vant til at se sig om i Verden. Ogsaa overfor Brødremenighedens ældste,

der har approberet, at hans Datter ægter Broder Hopf, bevarer han en uafhængig Stilling.

Hvad nu hans Formuesomstændigheder angaar, bemærkes det, at han paa Skiftet i Kristiania i 1785 efter sin Fader arvede 2000 Rd., foruden at han formentlig henhørende til Arven efter sin Moder i Boet havde en Fordring paa 1164 Rd. Da Tontinen eller Livrente-Societetet oprettedes i 1800, indtegnede han sig som Medlem for 700 Speciedalere, og Bemærkningen i Nekrologen om at „Gottes Segen in der ersten Zeit seiner Geschäftsführung sichtbar mit ihm war“ tyder ogsaa paa Velstand i al Fald i Begyndelsen af hans Handelsvirksomhed.

At han ikke indskrænkede sin Virksomhed, der for Resten ikke, blot vedrørte almindelig Handel men ogsaa indbefattede en Tobaksfabrik, til Christiansfeld alene, fremgaar dels af Bemærkninger i ovennævnte Brev, og dels af at han umiddelbart før Døtrene Maria Frederikas og Sophie Augustas Død henholdsvis 1814 og 1827, som det fremgaar af nedenstaaende Nekrologer over dem, var fraværende paa Forretningsrejser. Saadant er ogsaa naturligt, naar man erindrer, i hvilken Grad Folk fra de forskellige herrnhutiske Brødre-menigheder vare knyttede til hinanden, og i hvilken Grad man rejste til hinanden. I saa Henseende er et Brev karakteristisk, der senere vil blive gengivet, og som en Fru Treschow i Zeitz i 1813 skriver til sin Niece Betty (Andreas Friederich Kiørboes næstældste Datter). Man erfarer af Brevet, at man dér venter Besøg af Andreas Friederich K., hans Kone, Døtrene Frederika og Elisabeth samt Sønnen Carl Friederich, og naar det erindres, at Zeitz ligger i Preussisk Sachsen i Nærheden af Halle, altsaa meget langt fra Christiansfeld, og at der er Tale om en saa lang Rejse i det i Tyskland saa urolige Aar 1813, bliver man imponeret.

Andreas Friederich Kiørboe nød ogsaa stor Anseelse i Menigheden, der som bekendt styres af Menighedens ældste uden Præsters Mellemkomst. Han var Medlem af Tilsynskollegiet, var Curator for de ugifte Søstres Chor og var ogsaa Curator for den Baronesse Holck, som i dette Aarhundredes Begyndelse skænkede Menigheden i Christiansfeld saa megen Formue.

I de senere Aar af hans Liv gik det aabenbart paa Grund af Tidsomstændighederne tilbage for ham i økonomisk Henseende, hvad ogsaa Bemærkningerne i Nekrologen tyder paa.

Hans Hustru Inger Marie Norling var født i Gøteborg i 1771 og Datter af Hofbager dersteds, Norling og Hustru Christine Wil-

helmine N., født Winberg. I Aaret 1783, altsaa da hun var 12 Aar gammel, kom hun til Christiansfeld tilligemed sine to Søstre Anna Marg. og Mgd. Dorothea for at opdrages dersteds, og i 1792 blev hun gift med Andreas Friederich Kiørboe, da denne var bleven Bestyrer af Menighedens Handelsforretning og derfor nødvendigvis maatte indtræde i Ægttestanden. Formodentlig har Loddet afgjort dette Ægteskab, men det blev imidlertid efter alt at dømme meget lykkeligt. Man faar Indtrykket af det kærligste Forhold mellem Forældrene indbyrdes og mellem disse og Børnene og af et dannet og lykkeligt Familieliv. Børnene havde næsten alle Talent i en eller anden Retning.

Børnene vare:

1. Maria Frederica, f. 10. Juni 1793, † 1814.
2. Margarethe Elisabeth, f. 18. September 1795, † 1884.
3. Caroline Wilhelmine, f. 27. September 1797, † 1875.
4. Carl Friederich, f. 1. Juni 1799, † 1876.
5. Sophie Augusta, f. 1801, † 1801.
6. Henriette Louise, f. 16. November 1803, † 1876.
7. Ferdinand, f. 1806, † 1806.
8. Sophie Augusta, f. 20. April 1808, † 1827.
9. Charlotte Emilie, f. 20. April 1808, † 1883.

Før jeg omtaler disse min Grandonkels Børn, skal jeg anføre hvad jeg har kunnet opspore om min Bedstefaders Søskende, hvis Liv knyttedes til Brødre menigheden i Christiansfeld.

Martha Kiørboe fødtes i Kristiania 6. Oktober 1767 og havde som Faddere ved sin Daab Madame Green, Poul Pedersen og Hustru, Joh. Jørgen Hofman og Georg Friederich Stein. I Aaret 1778 sendte hendes Fader hende til Christiansfeld for at opdrages, og dér blev hun til sin Død i 1809. En Nekrolog over hende fra Christiansfelds Arkiv gengives, da man derved faar et godt Billede af hendes Livsførelse og Karakter.

„Sie war d. 6 Oct. 1767 in Christiania in Norwegen geboren, wo ihr selige Vater Peter Kiørbo ein Kaufmann war, und ihre selige Mutter Anna Maria Kiørboe geb. Green. Diese ihre lieben Eltern, denen das Wohl ihrer Kinder sehr am Herzen lag, schickten sie, so wie hernach ihre übrigen Geschwister, in die hiesige Pensions-Mädchen-Anstalt zum Erziehen, wo unsere selige Schwester d. 2 Juli 1778 ankam. Nach ihrer Erzählung verlebte sie ihre Kinderjahre recht vergnügt. Im Jahre 1780 erhielt sie, auf ihr Verlangen

Erlaubniss hier zu bleiben, worauf sie bald ins Chorhaus der ledigen Schwester auf die Mädchen-Stübe zog. Den 30 Juli derselben Jahres würde sie in die Gemeine aufgenommen.

Da sie von Gott mit einem guten Verstand und vielen Talenten begabt war, so würde sie schon in ihrer Mädchenjahren als Schulhälterinn angestellt, welches Geschäft sie mit Angelegenheit und Treue besorgte.

Sie äusserte sich zuweilen sehr dankbar darüber, dass der Heiland von allen Verkommenheiten des menschlichen Lebens Notitz nähme, und wie oft er sie durch Gebetserhörungen beschämt habe. Sie hatte eine treue Sinn für die Sache Gottes und wusste ihr Gnadenloos zu schätzen; daher lag ihr auch das Wohlergehen Anderen, und besonders der Jugend, sehr am Herzen, bei welcher sie 18 Jahre als Stuben-Aufseherin angestellt war.

In den letzten Jahren kränkelte sie viel, so dass ihre Kräfte merklich schwanden.

In Gesellschaften war sie gewöhnlich heiter und vergnügt und besorgte auch ihre Geschäfte auf ihrer Stube bis den 4ten dieses Monats (Mai 1809), da sie von einem Brustfieber befallen würde, und war sie bald mit ihrem Herrn verstanden, dass er sie bei dieser Gelegenheit vollenden würde. Sie sagte, dass sie sich das von ihm ausgebeten hatte, und dass es ihr eine geraume Zeit so gewesen wäre, dass es bald geschehen könne. Sie freute sich nunmehr recht sehr auf das ihr bevorstehende Glück, da sie sonst eine entschiedene Furcht vor Krankheiten, ja selbst vor dem Tode hatte. Sie suchte auch bald ihre ausseren Angelegenheiten in Ordnung zu bringen, und man sahe deutlich, dass es, aller angewandten Mittel ungeachtet, mit ihrer Vollendung eile.

Sie war sehr geguldig, und es waltede ein seliges Gefühl bei ihrer Krankenbette. D. 11ten dies Monats früh in der 10ten Stunde würde ihr der Segen des Herrn zu ihrer Ruhe ertheilt, worauf sie gegen 12 Uhr in die Ewigkeit übergang, in einem Alter von 41 Jahren 8 Monaten und 5 Tagen.

Om Bedstefaders Søster Johanne Wilhelmine K. vides ikke andet, end at hun fødtes i Kristiania i 1770, hvor hun døbttes 28. Maj med flg. Personer som Faddere: Fru Brøcher, Hr. Fyhm, Doktor Holmboe, Hr. Green og Joh. Kiørboe.

Hun omtales ved Skiftet efter sin Fader i 1785, hvor hun fik en Arvelod paa 1000 Rd.

Senere rejste hun til Christiansfeld, hvor hun døde i en ung Alder, men naar kan jeg ikke sige.

Om Bedstefaders Søster Anne Sophie K. kan oplyses, at hun blev født i 1779 i Kristiania, hvor hun døbttes 28. Januar med flg. Personer som Faddere: Hr. Hørbye¹ med Hustru og Datter, Major Krog og Købmand Christian Ditlev Jürgensen.

Ved Skiftet efter sin Fader i 1785 fik hun en Arvelod paa 1000 Rd., men hun vedblev at være hos sin Moder, ogsaa efter at denne paany havde giftet sig.

I Juli 1790 ledsagede Stedfaderen hende og hendes yngre Broder Johannes Green K. til Christiansfeld, og hun hørte til de Medlemmer af Familien, der sluttede sig nøje til Brødremenigheden dersteds.

Hun var i Aaret 1799 Fadder til sin Halvbroders Søn Carl Friederich K. (den senere saa bekendte Dyremaler) og i 1804 (25. April) blev hun gift med Sønnich Sønnichsen, den ældste Søn af Mølleren i Taarning Mølle, født 1770. Denne Mand, der siden 1801 havde været Inspektør (Rektor) ved Drengestitutet i Christiansfeld, var i 1804 bleven udnævnt til Protokollør ved Missionsdepartementet i Herrnhut, hvorhen han altsaa drog med sin Hustru strax efter Bryllupet. Ægteparret levede da dersteds, indtil de i 1809 kom tilbage til Christiansfeld, efter at Manden var bleven udnævnt først til ordineret Diakon og fra 1810 til Inspektør (Rektor) baade ved Dreng- og Pigeinstitutet dersteds. I 1832 blev Sønnich Sønnichsen igen ansat ved Missionsdepartementet i Herrnhut, og der døde han i 1852. Hans Hustru overlevede ham og boede i sine sidste Aar hos sin Datter Marie Emilie, som i 1834 var bleven gift med Carl Gottlieb Friederich, der var Forstander for Brødremenigheden først i Gnadenfeld i Schlesien og siden i Neu Diten-dorff ved Erfurt. Sidstnævnte Sted døde Anna Sophie, men det vides ikke, hvilket Aar hun døde.

Om Bedstefaders Broder, Johannes Green K., hedder det efter Christiansfelder Arkivet: Er war d. 27 August 1781 zu Christiania in Norwegen geboren. Seinen lieben Vater verlor er schon in seinen ersten Jahren. Seiner lieben Mutter wie auch seinem lieben Pflege-Vater lag es an, dass dieser unser lieber Kleiner für den Heiland erzogen werden möchte. In dieser Absicht trugen sie es darauf an, ihn hierher in die Pensions Knäbchen Anstalt zu bringen.

¹ Maa være Provst Hørbye i Kraakstad Præstegæld i Akershus Amt, der var gift med min Oldefaders, Peder Kiørboes, Søster Engel. Han var ogsaa Fætter til Barnets Mormoder, Fru Green.

Im Juli 1790 reiste er nebst seiner jüngeren Schwester¹ in Begleitung seines lieben Pflege-Vater (d. Br. Larsen) hieher nach Christiansfeld, und kam in oberwähnte Anstalt. Er gewohnte bald unter seinen Mitgespielen ein und war sehr gerne hier. Auch noch besonders freuete er sich darüber seine ältere Schwester² und einen seiner Bruder³ hier anzutreffen, deren Umgang er zuweilen genießen könnte. Seine Freude würde noch dadurch vermehrt, als sein ältester Bruder Andreas Friederich⁴ hieher zu wohnen kam. Durch sein liebhabendes und aufgeräumtes Wesen verschafte er sich bald die Liebe deren Brüder, welchen seine Erziehung anvertraut war. Dabei hatte er einen über seine Jahre gehenden Verstand, welcher sich sowol in seinen Aeusserungen als auch in der Fähigkeit Alles sehr leicht und richtig zu fassen, was er zu lernen hatte.

Bis im vorigen Jahre genoss er eine ziemliche Gesundheit, obgleich er immer von schwächlicher Leibeskonstitution war, und einen Husten mit hieher brachte, der sich von Zeit zu Zeit, wieder einstellte. Im Monat Juli des vorigen Jahres (1792) fing er an mehr zu kränkeln.

Nekrologen slutter med en smuk og rørende Beskrivelse af den lille Drengs Død.

Der var dog en af min Bedstefaders Søstre, der ikke sendtes til Christiansfeld for at opdrages, og hvis Skæbne altsaa ikke knyttes til dette Sted, og det var Christine Birgitte K.

Christine Birgitte, alm. kaldet Stine, var født 1769 i Kristiania, hvor hun døbttes 26. Januar, og som Faddere havde hun Friederich Clausen og Hustru, Catharina Green, Hr. Green og Tolder Copyy.

Efter Faderens Død udlagdes der til hende ved Skifteforretningen i 1785 som hendes Arvelod efter ham 1000 Rd., som sikredes ved Pant i Boets faste Ejendomme, og hun, der da var 16 Aar gammel, blev boende hos Moderen.

Da imidlertid samme Aar 1785 Moderen giftede sig med sin 10 Aar yngre Fuldmægtig Jens Larsen, og hendes ældre Søster Martha tog tilbage til Christiansfeld, erklærede hun ifølge Oplysninger i de tidligere omtalte Memoirer af Conradine Duncker, at hun vel

¹ Maa være den et Par Aar ældre Søster Anne Sophie Kiørboe, der siden blev gift med Sønnich Sønnichsen.

² Martha Kiørboe. ³ Peter Kiørboe, min Bedstefader.

⁴ Andreas Friederich Kiørboe kom i 1791 tilbage fra Herrnhut til Christiansfeld, hvor han overtog den Spielwergske Forretning og i 1792 blev gift.

som hidtil vilde blive boende i Norge, men at hun var saa opbragt over Moderens Giftermaal, at hun for at komme bort fra Hjemmet skulde være villig til at ægte Skorstensfejeren, hvis ingen anden vilde fri til hende. Det blev dog ikke Skorstensfejeren, med hvem hun blev gift, men en Mand fra Roskilde ved Navn Knud Christian Holm, hvem hun ægtede i 1789. Hun fik sin Fædrearv udbetalt, og da den var fortæret, levede hun med Mand og Børn i Armod. Hun døde i Kristiania i 1801, 32 Aar gammel, og hendes Mand betegnes da i Kirkebogen som „forrige Købmand“. Da hun d. 25. Januar 1797 i Kristiania havde en Søn Peder Kjørboe Holm til Daaben, betegnes Manden som Toldbetjent i Holmestrand. Han havde iøvrigt tidligere været gift med Karen Treschow, der var en Søster til den senere saa bekendte Statsraad Niels Treschow. Forældrene vare Købmand i Drammen, Peter Justssøn Treschow og Anna Judithe Nielsdatter Hagdahl¹.

Om Slægten Holms senere Tilskikkelser véd jeg intet.

Andreas Friederich Kjørboes og Hustru Inger Marie, f. Norlings Børn ere angivne Side 78, og hvad angaar denne Gren af Slægten, der nu er fuldstændig uddød, kan der oplyses følgende:

Det ældste af Børnene Maria Frederica, f. 1793, † 1814, var Fadder til min Fader, da han i 1810 døbtes i Thyrstrup Kirke, og en Nekrolog fra Christiansfeld Arkivet siger bl. a. om hende:

Sie war in Christiansfeld 10. Juni 1793 geboren. Sie zeichnete sich aus durch Lernbegierde, Pünktlichkeit und Ordnungsliebe; den ihr ertheilte Unterricht benutzte sie mit Treue und lebhaften Interesse und erwarb sich, da sie von ihrem Schöpfer mit edlen Gaben und schönen Anlagen ausgestattet war, den Besitz von manchen nützlichen Kenntnisse und Fertigkeiten, welche sie in späteren Jahren nicht blos zum eigenen Vergnügen sondern auch zum Vortheil ihrer jüngeren Geschwister anzuwenden suchte. Sie besass einen selten Verstand; Gewissenhaftigkeit, Redlichkeit und Bescheidenheit waren Hauptzüge ihres Character.

Efter Omtale af, hvor meget hendes Konfirmation i 1808 havde grebet hende, tilføjes der:

Überhaupt hatte sie nach dem ihr eigenen Hang zum Tief-

¹ Slægten Treschow i Bragernæs var saaledes som næsten hele denne By efter Conradine Duncker, Tilhængere af Brødreemigheden i Zinzendorf. Al Spøg og Munterhed blev kaldet Synd, og den mindste Smule Livslyst hos Børnene paa-taltes paa det alvorligste.

denken und zu ängstlichen Vorstellungen von Jugend aus mit vielfältigen Zweifeln zu kämpfen, und es war voraus zu sehen, dass sie keinen leichten Gang durch diese Welt haben würde.

Zu Anfang Juni 1814 wurde sie von den grassirende Masern-Krankheit befallen und ein heftiges Nervenfieber stellte sich ein, dessen Wuth durch kein Mittel gedämpft werden konnte.

Sie erinnerte sich namentlich an ihre entfernten Freunde und Verwandten, bat sie zu grüssen und gedachte in Sonderheit an ihren einziegen Bruder, dessen Wohlergehen und Gedeihe ihr jederzeit nah am Herzen gelegen hatte. Nur noch ein Wunsch blieb ihr übrig, der ihren treu geliebten Vater, welcher sich auf einer Geschäftsreise abwesend befand, noch einmal zu sehen und, auch diese Sehnsucht ward géstellt. Er kam und unbegreiflich gross war ihre Freude, als sie ihn erblickte. Ihre Wallfahrt hier nieder hat gewähret 21 Jahr und 11 Tage.

Den næstældste Datter Margaretha Elisabeth, f. 1795 og † 1884, maa efter alt at dømme have været et Pragtexemplar, men desværre har jeg ikke nogen Nekrolog over hende, saa jeg kan kun anføre, hvad jeg paa forskellig Maade har kunnet opspore.

Hun opdroges som sine andre Søstre hos Forældrene, gik i Brødremenighedens Skole, og først da hun er 18 Aar gammel, i 1813, har jeg kunnet erfare noget om hende gennem et Brev, som hendes Tante, Frau Pastorin Treschow, skriver til hende fra Zeitz, og som her helt gengives.

Zeitz¹ 22de Jun. 1813.

Welche Freude du mir meine ganz eigne Betty mit deinem lieben Schreiben gemacht hat, kanst du dir nicht vorstellen, denn sonst würdest du mir doch zum wenigsten einmal des Jahres schreiben! Wenn du wütest, wie fest mein Herz noch an deine guten Eltern, ganz apart aber an deine vortreffliche Mutter gebunden ist, und wie Ihr Kinder mir so lieb und so nah am Herzen liegt als wäret Ihr meine eigenen, du würdest Mitleiden mit mir haben, wenn ich mich so lange nach Nachricht von Euch sehnen muss. Wie mir aber die Nachricht war, deine guten Eltern mit Friederich, dir und Friderica hier bei uns zu sehen, dazu finde ich keine Worte um meine Freude auszudrücken, und wenn du und Friederica gleich in einem Kammerchen schlafen soll, welches

¹ Zeitz, By i preussisk Prov. Sachsen, ved Elster, syd for Halle.

die Gestalt eines Darms hat, so hoffe ich doch, Ihr werdet Vergnügen bei uns sein! Aber Welch ein Niederslag war die Nachricht in deines guten Vaters Brief, dass er vielleicht mit Friederich allein kommen würde. So lieb uns sein Besuch ja wie ein Fest sein wird, so würde meine Freude doch noch viel grösser sein, wenn die beste Mutter und mein ehemaliger Sang Vogel mitkämen. Dass du noch fleissig an uns denkst, freut uns sehr; wir denken und reden auch nicht wenig von Euch, und mein Geist ist gar oft in Eurer Mitte, und wie oft bitte ich den Heiland, dass es Euch möchte recht wohlgehen, und das wird es auch gewiss, wenn der Heiland Euch über alles geht und Ihr nur vor Ihm leben wollet. Du siehst gewiss schon jetzt ein, mein bestes Kind, dass in dieser Welt kein wahres und bleibendes Vergnügen zu finden ist, und dass nur diejenigen glücklich sein, die sich den Heiland zu ihren Führer erwählen. Das allein hat mich schon 52 Jahr glücklich und gut durchgebracht, und das erleichtert auch die oft rauchen Wege in dieser Zeit; so hat mir der Heiland auch die letzten 2 Jahre durch seine Nähe erträglich gemacht, denn oft steigt noch ein heisses Verlangen nach Euch und nach Christiansfeld bei mir auf. Nun wird mirs auch heimlich sein, wenn wir Friederich hier haben; ich wollte, das Schicksal führte mir auch meinen Greger wieder zu! Nun meine beste Betty, gib deiner guten Mutter, meiner so innig geliebten Freundinn, einen recht warmen Kuss von mir; wie schön ist es, dass du und Frederica¹ die Küche besorgt, und wie gern wollte ich Euch sehen können; alle deine Geschwister musst du recht zärtlich von uns grüssen, apart meine besten Zwillinge. Meine gute Else, Sahra Wietz und Seiersen grüsse sehr herzlich. Uncle küsst Euch zärtlich. Dich aber umarmt im Geiste deine dich mütterlich liebende Tante und Pathe

TRESCHOW.²

Dernæst existerer der et Frierbrev til hende fra 1819, et Brev som dog ikke selve Frieren, en til Gemeinestorsteher i Sarepta udnævnt Broder Hopf. men en Bekendt af begge, Broder Schneider i Berthelsdorf, skriver. Det er dette Frieri, som ovenfor paa Side 75 omtales i et Brev dateret Hamburg 29. Juni 1819 fra

¹ Frederica, den ældste Datter.

² Den i Drammen boende Familie Treschow, til hvilken den bekendte norske Statsminister Niels Treschow (1751—1833) hørte, vare Medlemmer af Brødre-menigheden. Moderen til Peder Kiørboes anden Kone, Anne Marie, f. Green, var en Treschow fra Frederikshald, i Familie med Treschowerne i Drammen.

hendes Fader til hendes Moder, hvoraf det fremgaar, at Faderen ikke synes om Partiet, særlig fordi Datteren i saa Fald kommer saa langt bort. Brevet lyder saaledes:

Berthelsdorf 10. Juni 1819.

Meine liebe Betty.

Mit Vergnügen haben wir und unsere Kinder dann und wann von deinen Wohlbefinden gehört und von deiner schwesterlichen Gesinnung und deiner Willigkeit dich gern nach den Rath und Willen des Herrn, denn Du Dich so verpflichtet fühltest, zu halten und wir dachten, wer weist, wo der lieber Heiland diese junge Schwester zu Anwendung der ihr verliehenen Gabe und Kräfte hinruft. Du hast wohl schon oft in der Stille über deinen Herzens- und Lebensgang mit ihm ausgeredet, und gewiss die dringende Nothwendigkeit, dich immer an ihn als den Unentbehrlichen zu halten, erkannt. Vielleicht hast du dir auch in der Zukunft manch Möglichkeiten gedacht, die über dich kommen könnten. Was willst du nun sagen zu den Antrag, den ich dir in Namen A. Collegium zu machen habe? Der Bruder Sigmund Vogel ist vom Heiland hinberufen worden. An seiner Stelle hat der Vorsteher der ledigen Bruder Adam Georg Hopf im Zeitz den Ruf erhalten und angenommen, Gemeine-Vorsteher in Sarepta zu werden. Er ist am 9. Novbr. 1781 zu Nürzenberg bey Schmalkalden geboren und seit dem 2. Sept. 1814 in Zeitz Vorsteher. Er soll nun verheirathet werden. Da hat er dich vorgeschlagen zu seiner künftigen Gattin. Wir haben in der A. Collegium den Vorschlag geprüft; es stand sich kein Bedenken dagegen. und der Heiland genehmigt, darauf anzutragen, dass der Bruder A. G. Hopf die Schwester Margaretha Elisabeth Kiørboe heirathe. Überlege vor dem Heiland, was du thun sollst; sein Geist wird dir alles klar machen; schenckt er dir Freudigkeit, so lass dich die weite Entfernung nicht schrecken; du komst freylich in einem neuen Stand und in neuen Verhältnisse. Du bist bisher bei deinen lieben Eltern und Geschwistern gewesen und sollst nun in die weite Welt! Was aber jeder unter uns soll werden, das alles liegt schon längst in Jesu Herz begraben.

Grüsse von mir und meinen lieben Collegen und von meiner Familie deiner lieben Eltern und Geschwister auf das innigste und sey versichert, dass wir immer den wärmsten Antheil an deinen Wohl und Weh nehmen werden, vor allen

dein treu werd. Bruder

G. M. SCHNEIDER.

Partiet bliver ikke til noget, men to Aar efter bliver hun gift med Christiansfelder Brødremenighedens Læge, den 26 Aar ældre Dr. med. Niels Müller. Han var født i Hjerting ved Varde i 1769, havde studeret ved forskellige Universiteter og var blevet Læge i Christiansfeld i 1795. Han havde før sit Ægteskab med Margaretha Elisabeth været gift, men han havde ingen Børn, og han var en meget kundskabsrig, talentfuld og ganske velhavende Mand.

I Protokollen for „Conferenz der Aeltesten“ staar under 10. Juli 1821 følgende:

„Unser Artz, der seit dem 4. Jun. dieses Jahres verwitwete Bruder Niels Müller will auf seine Wiederverheirathung antragen und hat dabei die ledige Schwester Elisabeth Kiørboe als seinen einzigen Vorschlag genannt. Von Seiten der Conferenz fand sich kein Bedenken den Antrag an genannten Schwester zu lassen, wenn die Eltern derselben ihre Einwilligung dazu geben.“

Da det viste sig, at saavel Forældrene som den unge Pige var for Partiet, fandt Vielsen Sted den 31. Juli 1821, og uagtet den store Forskel i Ægtefællernes Alder, levede de overordentlig lykkeligt sammen, til han døde 1. Februar 1837 efter at have været Menighedens Læge i over 40 Aar.

Efter at være bleven Enke levede Fru Müller i Christiansfeld i 46 Aar, var i mangfoldige Aar Forstanderinde for Enkehuset dersteds og hørte ubetinget til Menighedens første.

I Enkehuset hos hende levede i adskillige Aar hendes 3 Søstre Caroline Wilhelmine, † 1875, Fru Henriette Louise Möhne, f. Kiørboe, † 1876, og Charlotte Emilie, † 1883, og samtlige disse Søstre hørte til Christiansfelds Elite og omtaltes paa det bedste af Befolkningen, da jeg i Sommeren 1909 var i Christiansfeld. Fru Müller var ganske velstillet i økonomisk Henseende, dels ved Arven efter sin Mand, og dels ved at hun havde været Medlem af den tidligere omtalte Tontine og hørte til de aller længst levende af Medlemmerne. Hun døde 1884 i en Alder af 89 Aar, og med hende uddøde Christiansfelder Grenen af Familien Kiørboe.

Carl Friederich Kiørboe fødtes den 1. Juni 1799 i Christiansfeld og han havde ved sin Daab følgende Faddere: Apotheker Pader, Læge Wiediger, sin Faders ugifte Halvbroder Peter Kiørboe, der dog ikke selv var tilstede men blev repræsenteret af Værten i Logihuset Herbrich, sin Faders ugifte Halvsøster Anna Sophie Kiørboe og sin Moders Søster Anne Margrethe Norling.

I Brødremenighedens Skole indtraadte han som 10 aarig Dreng i 1809, og han er vist ikke for sine Dyders Skyld omkring Konfirmationsalderen blevet sendt til en anden Menighed, thi af det ovenfor angivne Brev til hans ældre Søster Betty fra hans Tante Treschow af 22. Juni 1813 fremgaar det, at man i Zeitz, hvor hun bor, venter Carl Friederich ikke blot paa Besøg men ogsaa for et længere Ophold, og af Nekrologen over hans ældre Søster Maria Frederica, der døde i Juni 1814, hedder det, at hun paa sit Dødsleje „gedachte in Sonderheit an ihren einzigen Bruder, dessen Wohlergehen und Gedeihe ihr jederzeit nah am Herzen gelegen hatte“. Han er altsaa paa dette Tidspunkt ikke hjemme i Christiansfeld.

Det her anførte om Carl Friederichs Barndom stemmer ogsaa med Optegnelserne i Christiansfelder Arkivet.

Under 15. September 1809 hedder det i Protokollen for „Conferenz der Aeltesten“:

„Das Knäbcken Friederich Kiörboe wird nach Wunsch der Eltern in die Pensions-Anstalt abgegeben werden“.

Og under 20. Januar 1813:

„Für den Knaben Carl Friedr. Kiörboe zeigt sich in der Zeitzer Handlung eine Gelegenheit aufzuthuen“.

Og videre under 15. Juni 1813:

„Den Knaben Carl Friedr. Kiörboe geb. 1. Juni 1799 werden seine Eltern nach Zeitz bringen und nächste Sontag die Reise antreten. Man hat dem Bruder Kiörboe ersucht die Reise zu beschleunigen, da in dieser Zeit in Absicht auf die Handlung bedenkliche Umstände eintreten können“.

Det har imidlertid ikke rigtig kunnet gaa for Carl Friederich i den herrnhutiske Menighed i Zeitz, thi 1817 erklærer hans Fader efter Optegnelser i de Ældstes Protokol, at han ser sig nødsaget til at lade sin Søn Carl Fried., der befinder sig i Zeitz for at lære Handelen, fratræde sin Plads før Læretidens Udløb og at anbringe ham i Altona hos en derværende Købmand Sommer.

En saadan Formastelighed synes de Ældste ikke om, og det hedder under 17. September 1817:

„Obgleich die Conferenz die Sache äuserst bedenklich und im tiefsten Grunde mit unsere Gemeineauffassung durchaus unvereinbar fand, so glaubte man doch dem Drang der Umstände nachgeben zu müssen, doch dass Bruder Kiörboe alle daraus entstehenden Folgen allein auf sich nimt“.

I Altona bliver Carl Friederich heller ikke længe, thi under 20. Juni 1819 hedder det i Christiansfelder Arkivet:

„Mit Bruder Kiörboe ist sein Sohn Friederich von Altona hieher zum Bleiben zurückgekehrt“.

Han anbragtes derefter som 20aarig Ungersvend i sin Faders Forretning, men da han imidlertid slet ikke passede for Handelen, sendtes han senere til sin Morbroder i Stockholm, Ad. Norling, der var Forstander for Veterinærskolen dersteds. (Han fik der et grundigt Kursus i Dyreanatomi, der blev af overordentlig Betydning for ham, da han senere blev Dyremaler). Derefter blev han Militær og i Aaret 1829 ansattes han som Kornet ved „Jämtlands hästjägeresqvadron“, blev i 1833 Løjtnant og fik i 1837 Titel og Rang som Ritmester. Under denne sin Militærtid i Jemteland henlede han den almindelige Opmærksomhed paa sig som Dyretegner, og det er formentlig derved, at han kommer i Forbindelse med det Bernadotteske Kongehus, hvis Medlemmer senere viste ham megen Velvillie og Understøttelse.

Kort efter at han var bleven udnævnt til Ritmester, traadte han ud af Hæren for helt at ofre sig for Kunsten, og han begav sig da først til Berlin, hvorfra han efter et kort Besøg i Christiansfeld, hvor hans Fader netop var død, satte Kursen til Paris, hvor han, bortset fra et Besøg i Sverige, opholdt sig til Stadighed fra 1840.

I Udlandet fik han som Lærer den hollandske Maler Henning, og snart traadte han frem paa Kunstudstillingerne i Paris med Malerier, som forskaffede ham et Navn som en udmærket Dyremaler, og hans Navn fik snart en evropæisk Anseelse paa sit specielle Omraade. Indenfor sin Genre har han holdt sig indenfor et mindre, temmelig begrænset Omraade og specielt malet Heste, Hunde og Ræve. I Særdeleshed er Malerierne af denne sidste Dyreart og af dens Liv og Vaner rene Mesterstykker.

Hans bekendteste Billeder ere „Kong Carl Johan til Hest“, „Ræv i Snare“, „Oversvømmelsen“, der i Litografier og Staalstik er spredt over mange Lande, „Tartariske Hunde“, „Et Rævbo“, „Shetlands Pony“, „Gensidig Overtaskelse“, „Ræv som fraadser i en Høne“, „Grævlingehund“, „Jaged Ræv“ (i norsk Kunstmuseum), „To Hunde“ (i norsk Kunstmuseum), „Karl d. 15de til Hest“.

Baade i og udenfor Sverige nød K. stor Anseelse, der fik sit Udtryk i, at han var Medlem af det norske Kunstakademi og af en Mængde Kunstnersamfund rundt om i Europa, at han fik Titelen

„Svensk Hofmaler“, og at han var Ridder af Æreslegionen og af Vasa og Olafsordenen.

Han var gift med en fransk Kvinde af Navnet Hortense, men han havde ingen Børn. Han var aabenbart en fuldstændig Bohêmenatur, med sine Pengesager i den skrækkeligste Uorden. Paa Rejsen til og fra Sverige passerede han ofte København og traf der sammen med sin Fætter (min Onkel Frits), af hvem han bestandig vilde laane Penge.

Med sine Søstre i Christiansfeld bevarede han for saa vidt Forbindelsen, hvad der fremgaar af en lille Tegning fra 1840, som fandtes mellem hans Søster Bettys (Fru Müllers) Efterladenskaber og hvor han aabenbart har tegnet sig selv foran et Staffeli, med en lang Kridtpibe i Munden og en Kat ved sine Fødder, og hvor der staar „Schreibe mir einen langen Brief nach Copenhague. Dein Br. Fritz“.

Ligeledes havde der i den nævnte Søsters Besiddelse været Originalen til det berømte Billede „Oversvømmelsen“, eller snarere en af de oprindelige Originaler, og dette Billede var nu i Enkefru Juls Besiddelse i Enkehuset i Christiansfeld.

Carl Friederich Kiørboe døde i Frankrige i Juli Maaned 1876, og i den Nekrolog, der under 25. August samme Aar stod om ham i det norske Morgenblad, betegnes han som „den evropæisk berømte Dyremaler C. F. Kiørboe“.

Henriette Louise var født i 1803 og levede først mange Aar som Lærerinde i Christiansfeld. I Aaret 1857, altsaa i en Alder af 54 Aar, blev hun gift med Præsten Johan Heinrich Möhne der i Aarene fra 1834 til 1867 var Forstander for Brødremenigheden i Kristiania. Han var en, ogsaa af de andre Præster i Kristiania højt anset Mand, og jeg har hørt ham omtale af min Svoger Storm, der er Overlods i det søndenfjeldske Norge. Min Svoger fortæller, at han i Aarene 1851—53 sammen med to Brødre gik i Skole i Kristiania, og de tre Brødre havde af deres Forældre, der vare Præstefolk oppe i Landet, faaet Paalæg om hver Søndag at gaa i Kirke og da særlig at søge den engelske og tyske Kirke for samtidig at lære Sprogene. Da Gudstjenesten i den tyske Kirke begyndte en halv Time senere end i den engelske, foretrak man i Almindelighed den førstnævnte Kirke, og det var altsaa Grunden til, at min Svoger kom til at høre Præsten Möhne.

Da Pastor Möhne døde i 1867, drog hans Enke fra Kristiania

tilbage til Christiansfeld, og hun fik der Plads i Enkehuset, hvor hendes Søster, Fru Elisabeth Müller, som tidligere bemærket var Forstanderinde. Hun døde dersteds i 1876.

De to yngste Døtre, f. 1808. vare Tvillinger, og af disse levede Charlotte Emilie til 1883, medens Sophie Auguste døde i 1827. Om Sophie Auguste beretter en i Christiansfelder Arkivet værende Nekrolog bl. a. flg.:

Sie ward den 20ten April 1808 in Christiansfeld geboren und als Zwillingkind, mit ihrer Schwester von ihren Eltern deshalb mit besonderer Herzlichkeit bewillkommt. Da sie aber äusserst schwächlich erschien, bedürfte sie von erster Augenblicke ihres Daseins an der sorgfälligsten Wartung und Pflege. Sie entfaltete nach und nach ein freudigeres Leben. Zart von Wuchs bildete sie mit ihrer Schwester ein liebliches Par das die Freude ihrer Eltern und Geschwister wurde und die freundliche Aufmerksamkeit aller, die das Haus betraten, auf sich zog.

Sie war lebhaft und munter, gab sich gern die Freude hin, kehrte aber willig zu ernsteren Beschäftigungen zurück. Sie lernte gern und leicht und hatte Geschicklichkeit und Lust zu allem, was nützlich ist und zierte. Da diese Gemüthlichkeit durch einen reifen den Verstand, treffende Bemerkungen und leichte Sonderung des wesentlichen vom nichtigen verherlicht wurde, ward sie von den Ihrigen und von allen, die sie kannten, nicht nur geliebt sondern hoch geschätzt.

Da sie auf diese Weise die freudigsten Hoffnungen für die Zukunft erwecken, so war es um so schmerzlicher, als sie von des Jahres 1825 zu kränkeln anfang. Die damals bevorstehende Reise ihrer Zwillingsschwester nach Neuwied hatte wohl einen betrübenden Eindruck auf sie gemacht; sobald sie aber von der Nützlichkeit dieser auf beschränkte Zeit beschlossenen Entfernung sich überzeugt hatte, freute sie sich mit ihr der Vervollkommnung in mancherley Fertigkeiten, der ihr Schwester entgegen ging. So sehr sie an Kräfte abnahm, so wenig liess sich ihre Heiterkeit oder die lebendige Thätigkeit ihres Geistes dadurch stören. Anstatt dass sie bedurft hätte, aufgemuntert zu werden, beruhigte und erheiterte sie die Ihrigen. Da ihr Dasein ihr noch keine ihr bewussten Schwierigkeiten dargeboten hatte, so wünschte sie zu leben. „Warum sollte ich nicht,“ sagte sie, „wir leben ja so glücklich mit einander und haben uns so herzlich lieb.“ Nur diese Anhänglichkeit an die

Ihriken und namentlich ihr entfernte Zwillingschwester band sie an die Erde mit einigen Wünschen.

Einen schönen Tag aber den letzten feierte sie den 5ten Juni. Sie liess ihren Vater, der von einer Geschäftsreise zurückgekommen war, nicht von ihrer Seite, war munter, nahm lebhaften Theil an den Unterhaltung ihrer Umgebung und sprach wiederholt die herzlichsten Gefühle der Liebe zu den Ihriken aus. Aber am Abend ward sie plötzlich still und versank in einen tiefen Schlaf, der gegen Morgen in Betäubung überging. Nur zweimal noch schlug sie ihre claren Augen mit schnell vorübergehenden Bewusstsein auf. In stillen Gebeten übergaben wir sie ihrem Erlöser, der am 7ten Juni Nachmittags um 2 Uhr ihre Seele in sein himlisches Reich zurückrief. Sie ward 19 Jahre, 6 Wochen und 5 Tage alt.

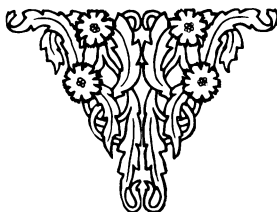
Ganske anderledes formede Livet sig for den anden af Tvillingerne, der som bemærket levede til 1883. Der skrives om hende: Sie war von frühesten Jugend an ein sehr zartes, schwächliches Kind, von viel Liebe umgeben, durch viel Liebe fast verwöhnt. Innige Liebe verband sie mit ihrer Zwillingschwester, und war es für beide ein tiefes Schmerz, als Emilie auf Wunsch ihres Pathen Br. Treschow in Neuwied¹ dorthin reiste, um sie noch mehr in der Musik zu vervollkommen, wozu sie vom Herrn mit reichen Gaben ausgestattet war. In diese Zeit ihres Weilens in Neuwied traf sie die so überaus schmerzliche Nachricht von dem seligen Heimgang der geliebten Zwillingschwester; ein halbes Jahr nach diesem für sie so schmerzlichen Verlust, kehrte sie ins Elternhaus wieder zurück. Nach dem im Jahr 1836 erfolgten Heimgang des geliebten Vaters, folgte sie einen Ruf als Lehrerin an die Mädchenanstalt zu Gnadenburg. Sieben sehr vergnügte Jahre durfte sie daselbst, mit den ihr vom Herrn so reichlich verliehenen Gaben, thätig sein. Von Gnadenburg hierher zurück wohnte sie einstweilen bei ihrer Mutter und ihren Schwestern, nahm aber bald wieder eine Stelle ausserhalb an und zwar bei einem Apotheker in Bordesholm². Hier traf sie nun die Nachricht von dem Heimgang der sel. Mutter, der sie tief schmerzte und ihr manche Thräne kostete. Zwei Jahre verblieb sie in Bordesholm, trat dann aus um den an sie ergangenen Ruf, erste Lehrerin an hiesiger Mädchenanstalt zu werden. Folge zu leisten Gesundheits und anderer Umstände

¹ By i Rhinprov. nær Coblens.

² I Holsten, nær Kiel.

halber, sah sie sich genöthigt, nach einiger Zeit wieder auszutreten, und hat sich wohl damals schon das schwere Kopf- und Nervenleiden ausgebildet, das der Grund ihres Todes wurde.

Nach ihrem Austritt aus hiesigen Mädchenanstalt zog sie ins Wittwenhaus zu ihren dort wohnenden Schwestern. Die bald hinter einander erfolgten Heimgang ihrer beiden Schwester, Caroline und Louise, und der so unerwartete Abruf ihres Bruders, schmerzte sie tief und steigerte das Nervenleiden mehr und mehr. Sie wurde mit viel Liebe gepflegt und umgeben, aber Sonabend d. 27ten Okt .1883 halb 6 Abends stand ihr Athm ganz unvermerkt still. Ihr Alter hat gewährt 75 J. 6 M. u. 2 Tg.

Købmand i Frederiksstad Hans Christenssøn Kjørboe * 1691 med Anne Gjerbrandsdatter Nordmand

Christen Kjørboe — først Købmand i Frederiksstad i Kompagni med Broderen Andreas og senere fra 1732 Postmester paa Moss												Gerbrand Kjørboe		Aners (Andreas) Kjørboe * 1) med Kirstine Pedersdatter, 2) med Anna Dørker. — Købmand, senere Underfoged i Frederiksstad † 7/6 1775 (81 Aar gl.)																																			
Anna K. f. i Frederiksstad 1722 † 1787 ugift		Berthe Marie K. f. 1724 i Frederiksstad † 1801 ugift		Engel K. f. i Frederiksstad 1725 † 1795 * Præsten Jens Hørbye		Hans K. f. 1726 i Frederiksstad † 1785. Købmand i Frederiksstad. 2 Døtre		Peder K. f. 1728 i Frederiksstad Købmand i Kristiania † 1783 * 1) med Martha Stein, 1 Barn, 2) med Anna Marie Green, 9 Børn (10 Børn)		Herman K. f. 1729 i Frederiksstad Købmand † 1793 * Anna Cathrine Lycke — 1 Søn og 4 Døtre. Sønner Peder K. f. 1784 † 1846 som Landmand havde 6 Sønner og 1 Datter		Albert Kjørboe f. 1730 i Frederiksstad, Toldinspektør paa Moss † 1773 * Maren Sørensdatter Børøe — 3 Sønner hvoraf 2 døde kort efter Fødselen samt 4 Døtre. Sønner Anders K. f. 1762 og † 1821 Sørenskriver * Karen Marie Benedicte Bille		Gerbrand K. f. 1732 i Frederiksstad † 1782. By- og Raadstuskriver i Frederikshald. 2 Døtre		Andrea K. f. 1734 i Frederiksstad † død efter 1775 ugift																																	
Andreas Friederich K. f. i Kristiania 16/1 1765 † i Christiansfeld 27/1 1836 * Inger Marie Nørling, havde 9 Børn — 7 Døtre og 2 Sønner — hvoraf Carl Friederich K. den bekendte Dyreramaler. Slægten uddød				Martha K. f. 1767 i Kristiania † 1809 i Christiansfeld, ugift		Christine Birgitte K. f. 1769 i Kristiania † 1801 i Kristiania * Knud Christian Holm, Købmand senere Toldbetjent		Johanne Wilhelmine K. f. 1770 i Kristiania † 1809 i Christiansfeld ugift		Anne Petronelle K. f. 1772 † 1775		Susanne Cathrine K. f. 1773 † 1775		Johannes Green K. f. 1774 † 1779		Peter K. f. 1778 i Kristiania † 1835 i Odder * Marie Sønnichsen f. 1783 † 1851, 7 Børn		Anne Sophie K. f. 1779 i Kristiania † efter 1852 * Sennich Sønnichsen, Diakon i Herrnhut. — 1 Datter gift med Carl Gottlieb Friederich, Forstander for Brødemøntigheden i Neu-Ditendorf		Johannes Green K. f. 1781 i Kristiania † 1793 i Christiansfeld																													
Marie Caroline K. f. 18/11 1807 i Taarning Mølle † 1/6 1847 i Odder Præstegaard ugift			Sophie Henriette K. f. 18/11 1809 i Taarning Mølle † 1833 i Brabrand * Jens Peter Schmidt Gaardejer i Brabrand — 1 Søn			Peter August K. f. 18/11 1810 i Taarning Mølle † 1895 i Skjægs Mølle * Nicoline Hilaria Bastrup f. 1/1 1815 i Rødding Præstegaard † 7/1 1894 i Skjægs Mølle — 10 Børn			Carl Heinrich K. f. 18/11 1813 i Skjægs Mølle † Maj 1842 i Halling ugift			Frederikke K. f. 18/11 1815 i Skjægs Mølle † 11/11 1887 i Randers * med Forpagter Nicolai Andersen † 1890 — 2 Døtre			Christian Ludvig K. f. 1818 i Skjægs Mølle † 1904 paa Fænøgaard ugift			Frederich Wilhelm K. f. 18/11 1821 i Skjægs Mølle † 1/11 1909 i Kolding * Emma Michaeline Elisa Søegaard — 7 Børn (se nedenfor)																															
Peter Andreas K. f. 29/1 1837 i Skjægs Mølle † 1882 i Viborg ugift		Marie Sophie K. f. 27/11 1838 i Skjægs Mølle † 1868 i Kolding * Købmand Haas i Kolding ingen Børn		Frederik Rudolf Leopold K. f. 29/1 1841 i Skjægs Mølle * August Meinig 3 Sønner, 1 Datter		Carl August K. f. 18/11 1843 i Skjægs Mølle * 1) Sine Kondrup, 1 Søn, * 2) Anna Langkilde, 2 Sønner, 1 Datter		Sofie Henriette K. f. 29/11 1844 i Skjægs Mølle ugift		Heinrich Emil K. f. 18/11 1847 i Skjægs Mølle * Charlotte Haugsted — 2 Døtre, 1 Søn		Julius Christian K. f. 18/11 1849 i Skjægs Mølle † 1852		Olaf Valdemar K. f. 27/1 1852 i Skjægs Mølle * Johanne Larsen-Naur f. 1857 † 1908 ingen Børn		Niels Vilhelm K. f. 18/11 1854 i Skjægs Mølle * Doris Koppel ingen Børn		Johanne Elisa Frederikke K. f. 29/1 1857 i Skjægs Mølle † 19/1 1866																															
Aage Meinig K. f. 1879 * Andree Knudsen, 2 Døtre, 1 Søn		Inge K. f. 1882 cand. mag. 1885		Henning K. f. 1885		Gunner K. f. 1893		Christian K. f. 1871 * Marie Elisabeth Kaempfe 1 Søn f. 1910		Steffen Christian Julius Langkilde K. f. 1880		Nicolai August K. f. 1882		Annalise K. f. 1884 * Premierløjtnant i Hæren Einer Holm		Helene K. f. 1875 * Læge Mohr i Nykøbing Mors		Axel K. f. 1878 * Ingeborg Johnsen 2 Børn		Asta K. f. 1882		Johanne K. f. 1907 1 Datter f. 1910																											
Aase K. f. 1906		Helen K. f. 1907		Flemming K. f. 1910																																													
Frederich Wilhelm Kjørboe f. 1821 * Emma Michaeline Elisa Søegaard — 7 Børn																																																	
Sorine Petrea Julie K. f. 29/1 1847 i Aarhus † 1895 i København * Godsejer cand. jur. Christian Neergaard. 4 Sønner				Emma Marie K. f. 18/11 1848 i Aarhus † 1903 i København, ugift				Carl William K. f. 29/1 1850 i Aarhus * Susanne Sophie Elizabeth Henriette Laub f. 1852 † 1897 — 5 Sønner, 3 Døtre				Frederik K. f. 18/11 1852 i Aarhus † 19/11 1909 i New-York * Jennie Giles — 3 Døtre				Emilie K. f. 1/11 1854 i Aarhus * Oberst Wilhelm Frederik Laub — 5 Sønner, 1 Datter				August K. f. 18/11 1857 i København * Emmy Tøgea Petersen — 3 Døtre, 1 Søn				Georg K. f. 1/11 1860 paa Flinterupgaard St. Fuglede Sogn, ugift																									
Peter Johannes N. f. 1874		Ove N. f. 1877		Frode N. f. 1878 * Astrid Elisabeth Andersen		Henning N. f. 1879		Frederik Wilhelm K. f. 1878 * Margrethe Lessel		Hardenak Otto Conrad Laub K. f. 1880		Susanne Charlotte Hedeveg Johanne K. f. 1881		Ernst August K. f. 1883		Emma Johanne K. f. 1884 * Herredsfuld. Otto Borchorst Ena B. f. 1909		Georg Vilhelm Laub K. f. 1886		Karen Sophie Laub K. f. 1889 † 1889		Povel Joh Laub K. f. 1893		Emma Bessie K. f. 1880		Jennie K. f. 1882		Jennie K. f. 1884		Otto Wilhelm Frederik L. f. 1877 * Ellen Fauschou 1 Søn, 1 Datter		Torben Hieronymus L. f. 1880 * Agnes Mabel Leach		Robert George L. f. 1883		Knud L. f. 1885		Erik L. f. 1885		Emma Susanne Louise Johanne L. f. 1896		Inger Marie K. f. 1889		Ellen Johanne K. f. 1891		Hans Oscar Erik K. f. 1893		Gerda Elisabeth K. f. 1897	

